

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2020, dnr KS
2021/247

Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030, dnr KS
2019/1480

Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712

Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154

Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-
2020, dnr KS 2020/310

Återredovisning kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar.
Överlämning av sopsugsanläggningar i Hagastaden och
Hjorthagen från exploateringsnämnden till Stockholm Avfall
AB. Reviderat genomförandebeslut, dnr KS 2020/1759

Begäran om utökat budgetutrymme till eDok för Kluster 4,
Kluster 5 och Kluster 6 samt underskott i IT-prislista för
perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562

Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad
Stockholm – Årsärende 2020, dnr KS 2019/296

Revidering av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar
i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns
2. Redovisade avsättningar om 242,5 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nuvarande reservation av eget kapital avseende kompetensutveckling utökas med 100 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
8. Nuvarande reservation av eget kapital avseende sociala investeringar utökas med 250 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
9. Nuvarande reservation av eget kapital avseende Smart stad utökas med 100 mnkr under perioden 2021-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av stadens it-system. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
10. Tidigare beslut, dnr KS 2019-1900, om att kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 190 mnkr för Smart stad

under perioden 2018-2022 förlängs till att gälla 2018-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av centrala it-system. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.

11. Tidigare beslut, dnr 182-110/2018, om att kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 110 mnkr för eDok under perioden 2018-2020 förlängs till att gälla 2018-2022. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
12. Kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 50 mnkr för eDok för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
13. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 610,5 mnkr för 2022-2025 för SIKT 2projektets andra fas som innefattar införande av nya avtal och tjänster, överföring till ny leverantör samt avveckling av befintliga avtal och tjänster. Finansiering för den del av fas två som avser stadens nämnder, 555,1 mnkr, sker genom disposition av eget kapital. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag, 55,4 mnkr, sker genom Stockholms Stadshus AB.
14. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 25 mnkr för projekt nytt intranät för 2021-2023. Finansiering sker genom de i tidigare bokslut reserverade medel för Smart stad.
15. Inriktningen för kompetensutvecklingsmedlen fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Exploateringsnämndens investeringsbudget för 2021 justeras för utgifter och inkomster med 250 mnkr enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020, dnr 2020/247, bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Anmälan av Hållbarhetsrapport, dnr KS 2019/1480, bilaga 9 till stadsledningkontorets tjänsteutlåtande godkänns med

hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

19. Anmälan av Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712, bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154, bilaga 12 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och ersätter Internationell strategi för Stockholms stad, dnr 171- 482/2016, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Kommunstyrelsen ska inom befintlig budgetram ansvara för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19 till och med 2021-12-31 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Exploateringsnämndens återredovisning, dnr KS 2020/1759, avseende kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hagastaden, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
24. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, omfattande investeringsutgifter om 176 mnkr och investeringsinkomster om 164 mnkr godkänns, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

26. Utgifterna för reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, år 2021 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2022.
27. Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm, dnr KS 2019/296, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Revideringen av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
29. Kommunstyrelsen m.m. ska ta fram tillämpningsanvisningar för hanteringen av sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
30. Riktlinjer för sociala investeringar, dnr 173-968/2015 upphör att gälla med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
31. Inriktning för kompetensutvecklingsmedel fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
32. Fördelning av statsbidraget *Statligt stöd till skolväsendet* till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade kostnader med 52,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

2. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 64,5 mnkr.
Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 89,8 mnkr.
Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Stadsdirektören ska genomföra erforderliga inköp av skyddsutrustning samt tillhörande lager och distributionstjänster i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
5. Stadsdirektören ges i uppdrag att göra erforderliga avrop för projekt nytt intranät för 2021-2023, från befintligt avtal för uppdragets genomförande.
6. Utvärdering av stadens ordförandeskap av Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310, bilaga 13 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Stadsledningskontoret ska ta fram tillämpningsanvisningar för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Sammanfattning

Ärendet ”Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad” innehåller förvaltningsberättelse samt stadsledningskontorets analys, synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsberättelser. Analysen innefattar måluppfyllelse samt ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Årsredovisningen innehåller även årsbokslut samt en ekonomisk och finansiell analys

av den kommunala koncernen där staden och de kommunala bolagen ingår.

Inriktningen i stadens arbete i den pågående pandemin har varit att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat har också varit att ha beredskap för en eskalerande situation. Staden har arbetat för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Vissa planerade utvecklingsprojekt har därmed försenats medan andra har tillkommit.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin innebär har samverkan stärkts, både externt och internt inom staden. Samverkan med regionen har utvecklats, framförallt kring materialförsörjning och analys av ekonomi och verksamhet. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har snabbt hittat nya former för samverkan. I juni fattade kommunstyrelsen beslut om utvärdering av hanteringen samt inrättandet av ett utvärderingssekretariat. Utvärderingen har påbörjats och kommer innehålla såväl processutvärdering av stadens hantering som fördjupade analyser, exempelvis inom äldreomsorgen.

Stadsledningskontoret bedömer att den kommunala koncernen, inbegripande både stadens nämnder och bolagsstyrelser, uppfyller ett av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål helt och två uppfylls delvis. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2020. Nämnderna har god budgethållning och redovisar ett överskott på totalt 839 mkr, varav 372 mkr avser stadsdelsnämnderna. Överskottet beror bland annat på den statliga ersättningen för sjuklönekostnader samt ersättningen för pandemirelaterade merkostnader på grund av pandemin. Det är en förutsättning att stadens verksamheter är sparsamma med skattebetalarnas pengar och att givna budgetramar hålls.

Årets resultat för staden uppgår till 4 953 mkr (2 728 mkr) där realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör den största delen av resultatet, 2 696 mkr. Den kommunala koncernens resultat uppgår till 5 698 mkr (3 156 mkr) efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat uppgår till 1 778 mkr (2 249 mkr).

Bakgrund

Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders verksamhetsberättelser. Kommunfullmäktige har fastställt tre inriktningsmål samt tolv underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagsstyrelsernas uppfyllelse av årsmålet. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsberättelser, beskriver att de arbetat under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Ärendets beredning

Ärendet utgör stadens årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders verksamhetsberättelser för 2020 har analyserats i förhållande till budget. Bolagsstyrelsernas verksamhetsberättelser har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Årsredovisning med uppföljning av budget utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall
3. Resultatbudget och investeringsplan
4. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag
5. Basnyckeltal 2020
6. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag
7. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2020
8. Storstockholms Brandförsvars årsredovisning för 2020
9. Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030
10. Jämställdhet i staden – en uppföljning
11. Handlingsplan för en äldrevänlig stad
12. Internationell strategi för Stockholms stad
13. Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-2020

Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Innehåll

Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad	1
Stadsledningskontorets förslag till beslut	2
Sammanfattning	6
Bakgrund	8
Ärendets beredning	8
Ärendet	8
Bilagor	9
Förvaltningsberättelse	13
Konsekvenser av covid-19-pandemin	13
Den kommunala koncernen	16
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	17
Händelser av väsentlig betydelse	28
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	30
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	42
Balanskravsresultat	52
Väsentliga personalförhållanden	52
Förväntad utveckling	54
Översikt över verksamhetens utveckling	59
Årsbokslut	68
Resultaträkning	69
Balansräkning	70
Kassaflödesanalys	72
Noter	73
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål	107
En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	107
En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	132
En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	152
Övrig ekonomisk och finansiell information	160
Driftredovisning	160

Investeringsredovisning	164
Åtterrporter	174
Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2020	174
Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholms stad 2020	178
Ombudgeteringar, budgetjusteringar med mera	185
Övriga ärenden	187
Kompetensutvecklingsmedel	187
Medel för sociala investeringar	187
Fördelning av statligt stöd till skolväsendet (skolmiljarden)	188
Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030, dnr KS 2019/1480	190
Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712	191
Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154..	192
Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310	193
Åtteredovisning kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar. Överlämning av sopsugsanläggningar i Hagastaden och Hjorthagen från exploateringsnämnden till Stockholm Avfall AB. Reviderat genomförandebeslut, dnr KS 2020/1759	194
Begäran om utökat budgetutrymme till eDok för Kluster 4, Kluster 5 och Kluster 6 samt underskott i IT-prislista för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562.....	196
Förnyad central upphandling för att ersätta SIKT-avtalen	197
Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm – Årsärende 2020, dnr KS 2019/296	198
Ansvar för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19	199
Nytt intranät för Stockholms stad	200
Revidering av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807	201
Nämnder, bolag och stiftelser	203
Nämnder	203
Stadsdelsnämnder	203
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden	204

Stiftelser och kommunalförbund.....	204
Aktiebolag.....	205

Förvaltningsberättelse

Enligt kapitel 11 i lag om kommunal bokföring och redovisning ska kommunen upprätta en förvaltningsberättelse i årsredovisningen. Vilka rubriker som förvaltningsberättelsen måste innehålla är detaljreglerat i lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare är innehållet styrt av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Inriktningen i stadens arbete i den pågående pandemin har varit att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat har också varit att ha beredskap för en eskalerande situation. Staden har arbetat för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Vissa planerade utvecklingsprojekt har därmed försenats medan andra har tillkommit. Stadens verksamheter har drabbats av både inkomstbortfall och/eller merkostnader men i vissa fall även gynnats av uteblivna kostnader.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin innebär har samverkan stärkts, både internt inom staden och externt. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har snabbt hittat nya former för samverkan. Samverkan med Region Stockholm har utvecklats, framförallt kring materialförsörjning och analys av ekonomi och verksamhet. I juni fattade kommunstyrelsen beslut om utvärdering av hanteringen samt inrättandet av ett utvärderingssekretariat. Utvärderingen har påbörjats och kommer innehålla såväl processutvärdering av stadens hantering som fördjupade analyser, exempelvis inom äldreomsorgen.

Åtgärder för att begränsa smittspridning

För att begränsa smittspridningen och skydda riskgrupper har samtliga nämnder vidtagit åtgärder. Några av dessa är distansundervisning i gymnasieskolan, besöksstopp på särskilda boenden, stängning av öppna mötesplatser och aktivitetscenter inom äldreomsorgen samt stängning av daglig verksamhet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Stadsdelsnämnderna har vidtagit åtgärder för att boende och deras anhöriga ska kunna ha kontakt och aktiviteter har anpassats.

I enlighet med expertmyndigheternas riktlinjer har staden begränsat tillgängligheten till publika verksamheter som till exempel museer, ett antal bibliotek och stadsbyggnadsexpeditionen som har varit

stängda för fysiska besök. Alla stadens stora evenemang har ställts in, ställts om eller skjutits fram. Avtals- och verksamhetsuppföljningar samt tillsynsbesök som genomförs av miljö- och hälsoskyddsnämnden vid exempelvis äldreboenden eller gruppboenden har ställts in. Alla hembesök gällande bostadsanpassning, där en stor andel av kunderna tillhör en riskgrupp, ställdes till en början in men återupptogs efter sommaren, efter att utbildning genomförts och smittskyddsutrustning anskaffats.

Omställning för att upprätthålla stadens verksamhet

Staden har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar. Fokus har varit att säkerställa kompetensförsörjning inom äldreomsorgen, materialförsörjning och ställa om stora delar av verksamheten till digitala arbetssätt.

Inom socialtjänsten och äldreomsorgen har omställningen från fysiska till digitala möten och utbildningar, såväl internt som i kontakt med målgrupperna har inneburit utmaningar för vissa målgrupper men ökat tillgängligheten för andra. Digitala mötesformer har synliggjort behovet av tillgängliga digitala lösningar för alla oavsett funktionsförmåga. Trots väsentligt förändrade förutsättningar har myndighetsutövande verksamheter kunnat upprätthålla en hög tillgänglighet och säkerställa stadens välfärdsstjänster. Äldreomsorgen har arbetat förebyggande bland annat genom webbutbildning i basala hygienrutiner, riskbedömningar och täta uppföljningar med berörda fackförbund. Genom samverkan med näringsliv och civilsamhället har staden säkerställt bemanning, skyddsmaterial och utrustning till verksamheter i Stockholms stad. Till exempel har en särskilt rekryteringsprocess avseende vårdpersonal riktats till personal inom besöksnäring och hotell- och restaurangbranschen som har en ansträngd situation med uppsägningar och permitteringar, med lyckat resultat.

I gymnasieskolan har stora delar av undervisningen bedrivits på distans, med undantag för gymnasiesärskola, introduktionsprogram och elevgrupper i behov av särskilt stöd. Skolorna har under året varit flexibla och ställt om sin organisation och utbildning. I huvudsak har utbildningsverksamheten kunnat genomföras enligt plan under året.

Publika verksamheter, till exempel stadens museer och Stadsteatern, har erbjudit digitala visningar och föreställningar. I

april genomfördes Kulturnatten för första gången med ett helt digitalt utbud. Sommarens Kulturfestival och festivalen We Are Sthlm ställdes in och ersattes av ett brett aktivitetsprogram utformat efter gällande riktlinjer för begränsning av smittspridning.

Till följd av pandemin har användandet av tekniska plattformar och it-tjänster för distansarbete och distansundervisning ökat kraftigt. Det har föranlett ett antal kapacitetshöjande åtgärder som främjar organisationen internt och möjligheterna att nå ut till stockholmarna. Den digitala mognaden har ökat i stadens verksamheter generellt.

Konsekvenser för stockholmarna

Pandemin har drabbat stockholmarna både ekonomiskt och socialt. Ökningen av arbetslösheten har gått snabbare i Stockholm jämfört med övriga riket och nämnderna rapporterar om ett ökat antal kontakter med personer i behov av ekonomiskt bistånd.

Äldreomsorgen har ställts inför utmaningar som varit svåra att förutse, för brukare, anhöriga och medarbetare. Äldre har drabbats hårt av pandemin, av de som avlidit eller blivit allvarligt sjuka är de allra flesta över 70 år. Pandemin har också begränsat äldres vardag.

Flera nämnder rapporterar om ett ökat antal orosanmälningar för barn och unga. Inom stadens arbete mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck rapporterar flera nämnder om en ökning av våldsutsatta och en ökad efterfrågan på stödinsatser.

Elever i stadens gymnasieskolor har behövt ta ett större ansvar än tidigare för sin skolsituation och sina studier till följd av distansundervisningen. Även om skolorna har klarat att ställa om till distansundervisning går det inte att utesluta att elever påverkats negativt med en mindre förutsägbar skoltillvaro, minskade sociala kontaktytor och eventuella utmaningar i hemmamiljön.

Konsekvenser för stadens drift- och investeringsverksamhet
Delar av näringslivet och kultur- och föreningslivet har drabbats hårt av de restriktioner som infördes vilket även får inverkan på stadens verksamheter. Ett flertal av stadens externa hyresgäster och tomträttsinnehavare har fått uppskov med hyror, tomträttsavgifter och avgift för markupplåtelse. Vissa lokalhyresgäster har fått rabatt på hyran.

Färre människor har rört sig i stadsmiljön, vilket inneburit en delvis förbättrad framkomlighet och renare stad. För många har stadens

parker och grönområden varit betydelsefulla platser för att umgås på ett smittsäkert sätt, vilket innebär att trycket på dessa platser har ökat. Den minskade rörligheten och färre besök till staden och till dess verksamheter har dock även lett till väsentligt minskade intäkter för många av stadens verksamheter, till exempel parkeringsintäkter och intäkter från simhallar och andra idrottsverksamheter. Även arrendeintäkter från Bromma flygplats har minskat, till följd av minskad flygtrafik.

Kostnader till följd av inköp av skyddsutrustning, renhållning, städning och sanering har ökat. Inom socialtjänsten rapporteras om ökade kostnader till följd av längre placeringstider då insatser inte kan följas upp och nyprövas i samma omfattning som tidigare samt ökade kostnader för personlig assistans till följd av stängning av daglig verksamhet. Den ökade sjukfrånvaron, inom framförallt välfärdssektorn, har lett till ökade sjuklönekostnader, som dock har kompenseras av riktade statliga ersättningar.

Ekonomi i kommuner och regioner påverkas negativt av pandemin, demografins utveckling och vikande konjunktur. Under året har flera beslut tagits om utökade generella statsbidrag. Vidare har riksdagen beslutat om en rad ekonomiska åtgärder, varav vissa har kommit kommuner och regioner till del. Följden har blivit att de ekonomiska konsekvenserna för staden på kort sikt har begränsats, främst genom ökade generella statsbidrag, ekonomiskt stöd för merkostnader till följd av covid-19-pandemin samt ersättning för sjuklönekostnader. Fördelningen har varit enligt följande:

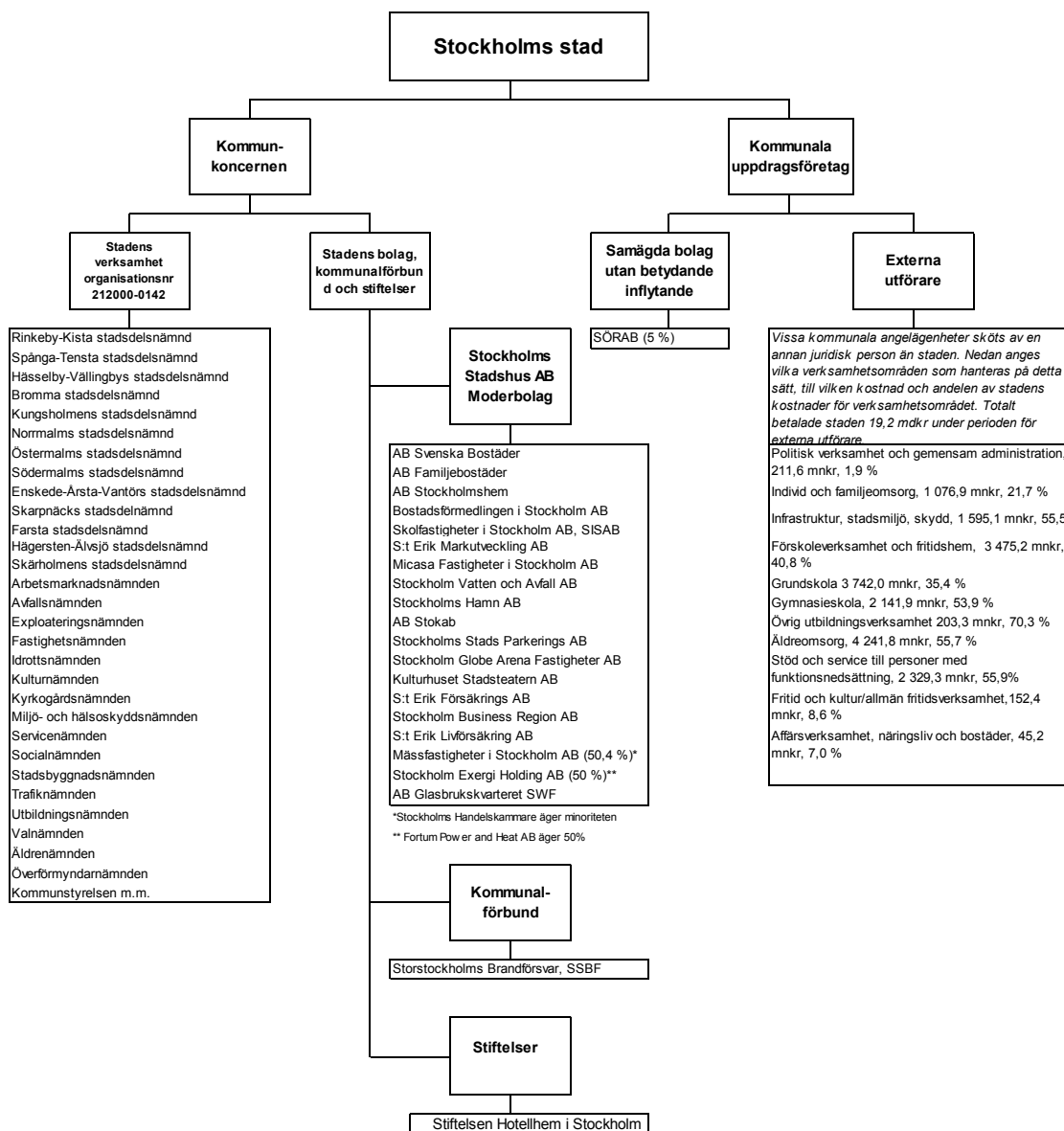
- Ökade generella statsbidrag 1 753 mnkr
- Ekonomiskt stöd för merkostnader till en följd av pandemin 394 mnkr
- Ersättning för sjuklönekostnader 501 mnkr

Staden har även tilldelats andra statliga stöd under året med anledning av pandemin. Dessa har dock inte varit i samma nivåer som de ovanstående bidragen/stöden.

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation samt i främst helägda bolag med olika verksamhetsområden. Kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvar sköter sedan 2009 räddningstjänsten åt tio kommuner i Stockholms län. Vissa kommunala angelägenheter sköts av externa utförare.

Fotnot: Röstetal och dotterbolag framgår av not i balansräkningen. Staden har valt att organisera stora enhetliga uppdrag i bolagsform för att uppnå specialistkompetens och enhetlighet utifrån tydliga ägardirektiv. Valfrihet uppnås genom användande av externa utförare.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

Skakig världsekonomi till följd av covid-19-pandemin

Den pågående covid-19-pandemin och åtgärder för att bromsa smittspridningen har lett till lågkonjunktur och mycket kraftiga svängningar i världsekonomin under år 2020. Dramatiska BNP-fall det andra kvartalet följdes av starka rekylar det tredje kvartalet.

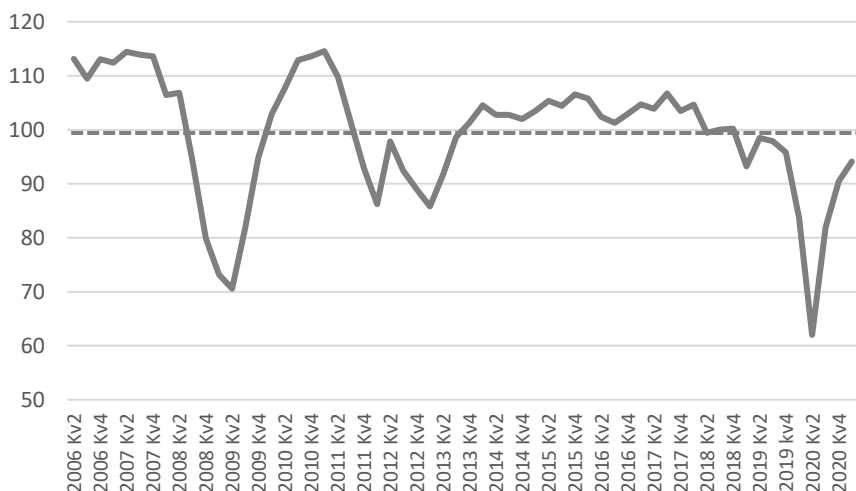
Internationella valutafonden (IMF) beräknar att hela världsekonomin totalt krympte med 4 procent under 2020. Under kommande år väntas en återhämtning och IMF beräknar att global BNP växer med 5,5 procent år 2021 och 4,2 procent år 2022.

Även svensk ekonomi har präglats starkt av pandemin. Efter ett historiskt BNP-fall på 8 procent under andra kvartalet 2020, kom en rekyl uppåt under tredje kvartalet och BNP ökade med 4,9 procent. Totalt minskade Sveriges BNP med 2,8 procent under 2020. Lågkonjunkturen förväntas förbli djup under 2021 och BNP-tillväxten bli omkring 3 procent. Trots omfattande åtgärder för att stödja näringslivet och hålla upp sysselsättningen har den relativa arbetslösheten i riket stigit till 8,3 procent av arbetskraften år 2020 från 6,8 procent 2019. Pandemins effekter på arbetsmarknaden har slagit särskilt hårt mot unga och utrikes födda.

Näringslivet i Stockholm har drabbats hårt

Pandemins ekonomiska följdverkningar har varit särskilt tydliga i Stockholm. Stockholms näringsliv kännetecknas av en stark tjänstesektor och många globala företag som är beroende av handel och internationellt samarbete. Stockholm har också en stark besöksnäring med många företag inom hotell- och restaurangnäringen som har drabbats hårt. Handelskammarens konjunkturbarometer, som läser av framtidstron hos företag och hushåll i Stockholms län, visar på ett konjunkturläge som är svagare än det historiska genomsnittet. Detta trots att konjunkturen stärkts under de senaste kvartalen jämfört med första kvartalet 2020 då barometern störtök med 34 enheter, till 60,4. Det är den i särklass största nedgången till den lägsta nivån som någonsin har uppmätts för Stockholmsbarometern. Trots återhämtningen är lägesbilden tudelad där ett antal kontaktnära branscher fortsatt befinner sig i ett akut krisläge.

Stockholmsbarometern i ett längre tidsperspektiv

Barometerindikator baserad på både hushåll och företag i Stockholm
Index, medelvärde = 100. Säsongsrensade värden. Källa: Handelskammaren i Stockholm

Demografisk utveckling

Lägsta befolkningsökningen sedan 1983

Under år 2020 ökade Sveriges folkmängd med 51 706 personer till nära 10,4 miljoner invånare, vilket är den lägsta ökningen sedan år 2005. Stockholms län ökade med 14 909 personer till 2,4 miljoner. Stockholms stads hade vid årsskiftet en folkmängd på 975 551 och folkökningen uppgick till 1 478 personer, vilket var den lägsta ökningen sedan 1983.

Den svaga befolkningsökningen förklaras främst av ett negativt flyttnetto, som både beror på en minskad inflyttning från utlandet till följd av pandemin och en ökad utflyttning till såväl grannkommunerna i länet som till övriga län i Sverige. I ett historiskt perspektiv sticker främst flyttningarna mot övriga Sverige ut, men även flyttningarna mot utlandet. Senast Stockholms stad hade ett negativt netto mot övriga län var år 1980 och nettot mot utlandet är det lägsta sedan år 2005. Även det negativa inrikes flyttnettot är troligen en effekt av pandemin och den arbetslöshet som den orsakat.

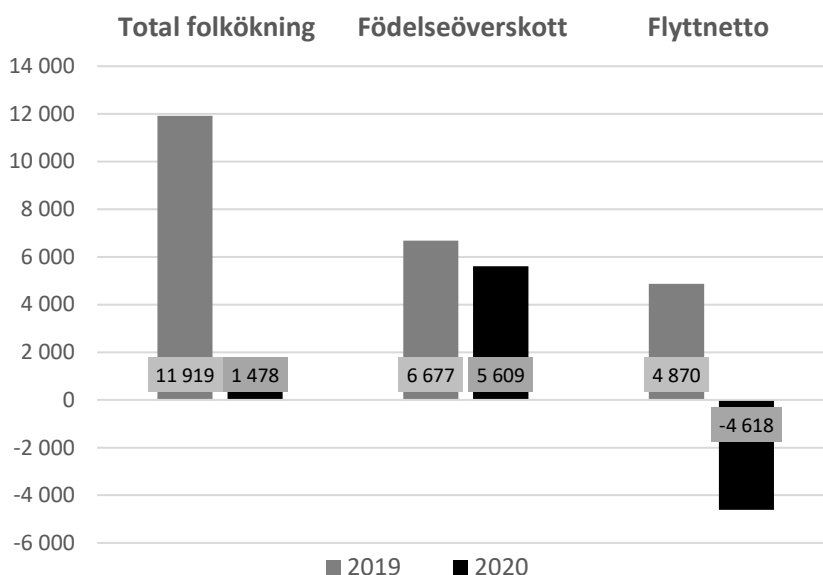
Flyttnetto för Stockholms stad 2020

(inflyttade minus utflyttade)

Totalt	-4 618
därav	
utlandet	3 877
övriga län	-157
Stockholms län	-8 338

Den ökade dödligheten till följd av pandemin är också en delförklaring, även om effekten inte är så stor som befarats. Det föddes 12 950 barn i Stockholms stad under 2020, vilket ligger i nivå med 2019. Antalet avlidna år var 7 341, vilket är 1 072 fler än år 2019 och det högsta antalet döda sedan år 2007. Sammantaget uppgår födelseöverskottet till 5 609 år 2020, vilket var 1 068 färre än år 2019.

Befolkningsförändringar år 2020, Stockholms stad

Källa: SCB

I Stockholm liksom i hela Sverige växer befolkningen långsammare i de mest förvärvsarbetande åldrarna 20-64 år än i den totala befolkningen. Det innebär att den demografiska försörjningskvoten stiger.

Den övergripande bilden är att försörjningskvoten stiger för hela riket men att storstäderna samtidigt både har och kommer att ha en mer gynnsam försörjningskvot än landsbygden och att skillnaderna kommer att fortsätta öka. Detta behöver beaktas i den fortsatta kommunala planeringen eftersom det påverkar hela kommunkollektivet till följd av det kommunala utjämnningssystemet.

Befolkningstillväxten och de demografiska förändringarna medför ökade behov av såväl tjänster inom stadens verksamheter som investeringar i till exempel bostäder, skolbyggnader,

idrottsanläggningar och äldreboenden. Den höga investeringstakten medför samtidigt att kostnaderna för avskrivningar fortsätter att öka.

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av nyckelfaktorerna för Stockholms stads möjlighet att utveckla och leverera välfärdstjänster av hög kvalitet. Stockholms stads strategi för kompetensförsörjning tar sin utgångspunkt i att vara en förebild som arbetsgivare och behålla engagerade medarbetare genom att erbjuda goda utvecklingsmöjligheter.

Av det årliga rekryteringsbehovet beror cirka 74 procent på att medarbetare lämnar staden på egen begäran. Omkring 18 procent av det totala rekryteringsbehovet beror på pensionsavgångar och resterande rekryteringsbehov beror på volymökningar på grund av befolkningstillväxten.

Det samlade rekryteringsbehovet till stadens egna verksamheter förväntas långsiktigt ligga på i snitt 6 200 personer per år den kommande tioårsperioden, med nuvarande fördelning mellan kommunalt och enskilt driven verksamhet.

Det största rekryteringsbehovet förväntas finnas inom grundskola och i förskoleverksamhet där det råder fortsatt brist på legitimerade förskollärare. Störst ökning av rekryteringsbehoven kommande tioårsperiod finns i äldreomsorgen där tillräckliga kunskaper i svenska språket är en utmaning.

Lokalförsörjning

Stadens verksamheter hyr in cirka 3 miljoner kvadratmeter lokaler, varav 1,8 miljoner är pedagogiska lokaler. Staden hyr dessutom ut cirka 8 000 lägenheter i andra hand för bostadsändamål; inom vård- och omsorg, särskilda boenden och dylikt. Totalt hyr staden lokaler för cirka 4,2 mdkr per år. Tendensen är att hyreskostnaderna ökar i Stockholm och det är viktigt att effektivisera lokalutnyttjandet för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet.

Det är viktigt att inom alla delar av kommunkoncernen fokusera på arbetet att effektivisera och hålla tillbaka lokalkostnadsökningarna för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet. Till stöd för detta finns stadens lokalförsörjningsprocess, där nämnderna årligen upprättar en lokalförsörjningsplan och dessa, från och med i år,

aggregeras av kommunstyrelsen till en stadsövergripande lokalresursplan. Särskilt fokus detta första år har varit på pedagogiska lokaler eftersom lokaler för förskola, grund- och gymnasieskola, utifrån antalet kvadratmeter utgör de största lokalgrupperna. Överlag behöver behovsanalyser och kopplingen till befolkningsutvecklingen stärkas eftersom staden framöver behöver kunna prioritera mellan olika lokalprojekt. Befintliga lokaler måste utnyttjas optimalt och ambitionsnivån behöver vara realistisk. Lokalresursplanen ska också tydliggöra behov som externa aktörer kan omhänderta.

Det finns utmaningar med höga kostnader i samband med skol- och förskoleprojekt när tillfälliga lokaler (tidsbegränsade bygglov) ska ersättas med permanenta lösningar men också vid underhålls-, om-, och tillbyggnationsprojekt av befintliga skolor. Varje investering måste vara motiverad och ett tydligt bakomliggande behov ska därför finnas till grund för varje föreslagen åtgärd.

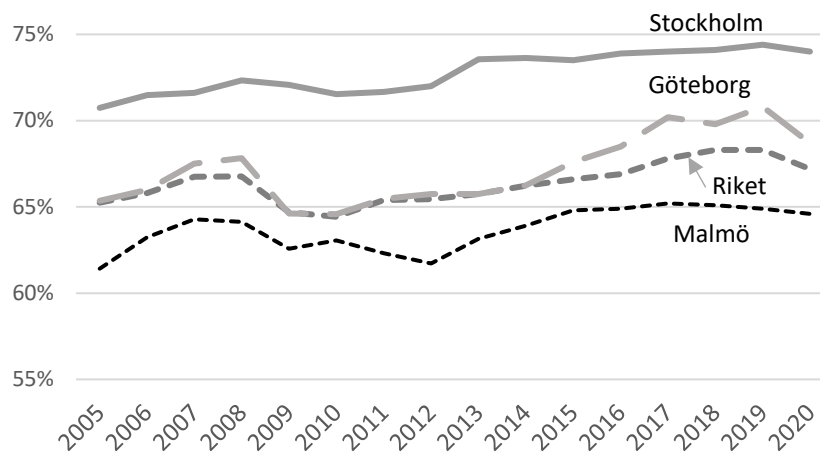
Omvärldsrisker

Antalet sysselsatta minskar

Sedan andra halvåret 2020 minskar antalet sysselsatta i Stockholms stad som en direkt konsekvens av pandemin. Fram tills dess har sysselsättningen i staden och länet ökat kontinuerligt varje kvartal sedan 2005. Per år har det inneburit drygt 10 000 fler sysselsatta personer i staden och 22 000 i Stockholms län, främst till följd av en växande befolkning och en gynnsam arbetsmarknad. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet sysselsatta i länet kommer att fortsätta minska under andra halvåret 2021 för att sedan sakta börja vända uppåt.

Sysselsättningsgraden som mäter andelen sysselsatta i procent av befolkningen minskade därför något under 2020 och ligger nu på 74 procent i Stockholms stad, vilket fortfarande är betydligt högre än i övriga riket och i de andra storstäderna.

Sysselsatta som andel av befolkningen 15-74 år, storstäder

Källa: SCB/AKU

Arbetslösheten stiger

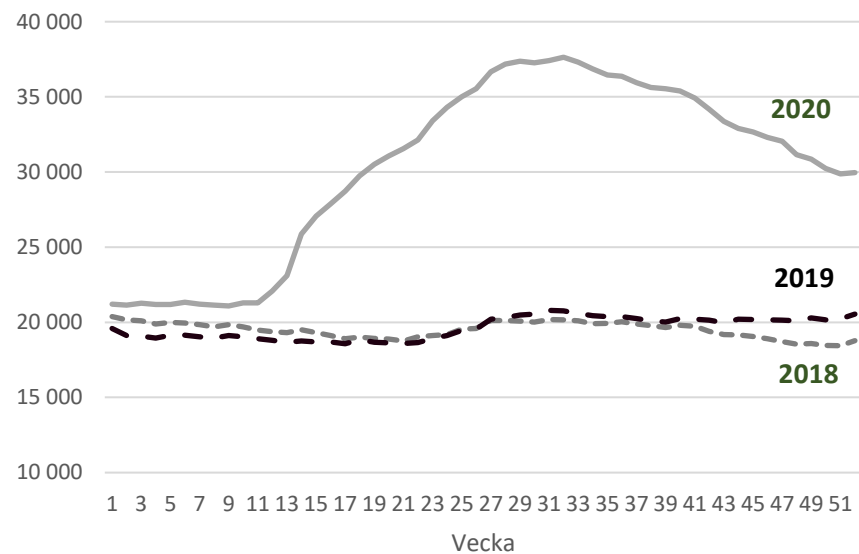
Arbetslösheten, särskilt den öppna arbetslösheten, har ökat kraftigt i staden under 2020. Framför allt unga och utrikesfödda drabbades av ökad arbetslöshet tidigt under pandemin, vilket delvis förklaras av att många i dessa grupper arbetar inom kontaktnära branscher som till exempel hotell- och restaurangverksamhet och persontransporter. I genomsnitt var antalet inskrivna öppet arbetslösa i Stockholms stad 30 500 personer under 2020, vilket kan jämföras med cirka 18 800 personer år 2019. Under samma period ökade arbetslöshetsnivån med 1,9 procentenheter till 8,0 procent.

Sysselsättningsnyckeltal för staden

Nyckeltal	2019	2020	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15-74 år*	74,4 %	74,0	-0,4 p.e.
Relativ arbetslöshet i procent av arbetskraften *	6,1 %	8,0 %	+1,9 p.e.
Inskrivna öppet arbetslösa (dec)**	20 555	29 780	+44,9 %
Nyanmälda platser (dec)**	13 512	10 591	-21,6 %
Nystartade företag***	13 148	14 727	+12,0 %

Källor: *SCB, ** Arbetsförmedlingen, ***Bolagsverket

Antal öppet arbetslösa i Stockholms stad per vecka 2018-2020

Källa: Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens prognos för 2021 visar att återhämtningen kommer att ta tid och effekterna av pandemin blir tydliga på arbetsmarknaden under hela 2021 och 2022. I det inledande skedet när den ekonomiska aktiviteten ökar beräknas redan anställda som beviljats korttidsarbete att gå upp i arbetstid. Det är först senare i återhämtningsfasen som företagen nyrekryterar personal. Många inskrivna arbetslösa har en svag position på arbetsmarknaden. En fullföljd gymnasieutbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på arbetsmarknaden.

Svagare skatteunderlagsutveckling

Stadens finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter som i sin tur beror på såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämningsystemet. Till följd av pandemin och den svaga utvecklingen på arbetsmarknaden räknar Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) med en kraftig inbromsning av skatteunderlagstillväxten i Sverige under år 2020. Tillväxten i skatteunderlaget beräknas till 2,2 procent år 2020, vilket kan jämföras med det historiska genomsnittet de senaste decennierna på cirka 4 procent per år. Orsaken till den låga skatteunderlagstillväxten är främst en kraftig minskning av antalet arbetade timmar, som är basen i kommunernas skatteunderlag. Samtidigt har statliga åtgärder såsom korttidspermitteringsregler och förstärkt arbetslöshetsersättning bidragit till att hålla uppe skatteunderlaget. För 2021 beräknas antalet arbetade timmar öka och SKR räknar med en ökad skatteunderlagstillväxt.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige och anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar de finansiella risker som den kommunala koncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Den kommunala koncernen är exponerad för främst följande risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, marknadsrisk.

Ränterisk

Skuldförvaltningen hanteras effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. I analys av upplåningen används, om inte annat anges, det valutasäkrade beloppet enligt tillämpning av säkringsredovisning. Den kommunala koncernen Stockholms stad hade den 31 december 2020 en extern skuldportfölj om 63 392,9 mnkr (57 601,9). Den externa skuldportföljen har under året ökat med 5 791,0 mnkr. Nettoskuldportföljen, det vill säga bruttoskuld minus placeringar, var för den kommunala koncernen 63 376,9 mnkr (57 585,0), vilket är en ökning om 5 791,9 mnkr för motsvarande period. Skuldökningen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Ränterisk uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen samt en definierad ränteförfallostruktur. Duration (inklusive derivat) ska varken vara kortare än 1,5 år eller längre än 4,5 år. Per den 31 december 2020 uppgick genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen till 1,9 (2,0) år. Exklusive beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,7 (1,7) år. Maximalt 65 procent av skuldportföljen får förfalla inom ett år och per balansdagen förföll 39,7 (38,5) procent av räntorna inom ett år.

Upplåning sker till både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är, i enlighet med finanspolicy, säkringsinstrument med syfte att hantera ränte- och valutarisk i den kommunala koncernens skuldportfölj. Valuta- och räntederivat uppgår per balansdagen till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 10 153,4 (11 395,1) mnkr.

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tid. Stockholms stad arbetar aktivt med att hantera förfallostrukturen, bredda investerarbasen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk. Den externa skuldportföljen ska enligt finanspolicy ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per balansdagen förföll 14,1 (18,2) procent av kapitalet inom ett år. En löptid om maximalt 10 år gäller vid upplåning.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska den kommunala koncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap om minst 5 000 mnkr enligt finanspolicy. Per balansdagen uppgick ramar för betalningsberedskap till totalt 10 500 mnkr och tillgänglig betalningsberedskap uppgick till 10 067,0 (9 749,8) mnkr. Staden har under covid-19-pandemin haft ett mycket stabilt läge med god betalningsberedskap och likviditet.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser. Kreditrisken mäts som kreditvärde och exponering per motpart eller instrument enligt finanspolicy. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+ hos kreditvärderingsinstitut Standard and Poor's och Moody's.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Per balansdagen har den kommunala koncernen inga finansiella placeringar utöver särskilda beslut i kommunfullmäktige om 16,0 (16,9) mnkr. Stockholms stad använder enligt finanspolicy derivat för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen.

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicy valutasäkras till 100 procent. Den del av extern skuldportfölj som är i utländsk valuta, 14,8 procent NOK, är genom swappar omvandlad till SEK. Således finns ingen valutarisk i den externa skuldportföljen.

Kontrakterade flöden i utländsk valuta över motsvarande 25 mnkr ska rapporteras enligt finanspolicy.

Pensioner

Den totala förmånsbestämda ålderspensionen inklusive särskild löneskatt år 2020 uppgår till 10 394 mnkr (9 701) för kommunkoncernen, vilket innebär att pensionsavsättningen har ökat med 7 procent under året.

Stadens skuld för förmånsbestämd ålderspension inklusive särskild löneskatt på pensionskostnader redovisas i balansräkningen och uppgår till totalt 8 050 mnkr (7 392 mnkr). Pensionsavsättningen har under året ökat med 9 procent (11,7 procent). Ökningen förklaras i huvudsak av att löneökningar leder till att fler av den befintliga personalen kommer upp i inkomstnivåer som ger förmånsbestämd tjänstepension. Hela arbetstiden hittills i kommunsektorn läggs då till grund för den förmånsbestämda pensionen, vilket ger en språngeffekt på skulden. Beräkningen av skulden bygger på Sveriges Kommuner och Regioners riktlinjer, RIPS19. Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL. För anställda födda 1986 och senare gäller avtalet AKAP-KL, som är helt avgiftsbestämt.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse och uppgår till 16 158 mnkr (16 366 mnkr) inklusive särskild löneskatt. Minskningen i skulden är lägre än tidigare år och beror på att SKR under året har beslutat om en pensionsöverenskommelse, PÖK18, där personer födda 1954 och senare kompenseras. För stadens del har det inneburit en engångseffekt på 192 mnkr. Årlig kostnad för PÖK18 beräknas hamna på 7 till 10 mnkr.

Redovisningen, av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse, sker enligt den så kallade blandmodellen vilket innebär att skulden inte är upptagen i balansräkningen. Balansräkningen visar därmed en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Vid beräkning av soliditeten ingår dock därför denna del av skulden. Den yngre personalens pensionskostnader (födda efter 1985) betalas i samband med intjänandet. Totalt sett är därmed en minskad pensionsskuld och ansvarsförbindelse att förvänta över tid.

Stadens pensionsskuld är enligt fullmäktiges beslut säkrad i stadens tillgångar. Detta innebär att inga pensionsförsäkringar tecknas och

inga fonderingar görs. Kostnaden för avgiftsbestämd ålderspension och särskild löneskatt 2020 beräknas uppgå till 1 063 mnkr, en post som alltså kommer att växa med antalet anställda födda efter 1985.

Händelser av väsentlig betydelse

Året har i stora delar präglats av covid-19-pandemin och dess konsekvenser på stadens verksamheter, invånare och besökare. Stadens centrala krisledningsnämnd har varit aktiverad under större delen av året och haft beredskap att snabbt fatta beslut om åtgärder för att begränsa smittspridning, utifrån expertmyndigheters bedömningar och rekommendationer. Mer om hur staden har arbetat under året och pandemins konsekvenser redovisas ovan, i avsnittet *Konsekvenser av covid-19-pandemin*.

Nedan redovisas andra beslut som fattats och händelser som inträffat under året som har väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen.

Beslut

- Stockholms stads Miljöprogram 2020-2023 (KS 2019/1040) och Klimathandlingsplan 2020-2023 för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 (KS 2019/1041) antogs av kommunfullmäktige i maj.
- Stockholms stads Säkerhetsprogram 2020-2023 (KS 2019/1543) antogs av kommunfullmäktige i mars.
- Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och vuxna ska dras in i kriminalitet (KS 2019/1507) antogs av kommunfullmäktige i juni.
- Stockholms stads näringslivspolicy 2020-2024 (KS 2019/273) antogs av kommunfullmäktige i maj. Näringslivspolicyn anger den gemensamma riktningen för stadens näringslivsarbete.
- Möjligheternas Stockholm - Vision 2040 (KS 2019/483-78.1) antogs av kommunfullmäktige i juni.
- Stockholms stads program för inköp 2020-2023 (dnr KS 2019/799) antogs av kommunfullmäktige i augusti.
- Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 (Dnr KS 2020/791) godkändes av kommunfullmäktige i november.
- Stockholms byggnadsordning godkändes av stadsbyggnadsnämnden i maj, och behandlades av kommunfullmäktige i september. Byggnadsordningen utgör ett kunskapsunderlag om hur staden vuxit fram, vilka förutsättningar som gäller i det befintliga stadslandskapet, de olika stadsdelarnas karaktärer samt vägledningar till stöd för stadens fortsatta utveckling (Dnr KS 2020/798).

- Stockholms stad och Stockholms Handelskammare (Handelskammaren) kom i december överens om att staden förvärvar Handelskammarens andel (49,6 procent) i Mässfastigheter i Stockholm AB (Stockholmsmässan) för 428 mnkr. Stockholms stad blir därmed ensam ägare till Stockholmsmässan i Älvsjö. Förvärvet godkändes av kommunfullmäktige i februari 2021.

Händelser

- Kolpannan KVV6 i Värtaverket har stängts, vilket ensamt står för närmare en fjärdedel av stadens utsläppsbehandling i klimatbudgeten till år 2023.
- I mars återinvigdes Östermalms saluhall, efter en genomgripande renowing. De kulturhistoriska värdena förstärktes och utvecklats genom att återställa originaldekor, färger, den stjärnformade planlösningen och handlarnas saluplatser.
- Stockholms nya godshamn, Stockholm Norvik (utanför Nynäshamn), har tagits i drift. Containerterminalen öppnades i maj och ro/ro-terminalen öppnades i november. Projektet som påbörjades 2016 med en budget på 3,8 mdkr avslutades utan överskridande och enligt tidplan. Containerterminalen ersätter containerterminalen i Frihamnen i Stockholm.
- I juni invigdes ett utomhusbad på Järvafältet, en anläggning med två 25-metersbassänger, en undervisningsbassäng och en plaskdamm.
- Efter fyra års omfattande renowing och utveckling har Medborgarhuset återöppnat. Byggnaden har fått ett helt nytt uttryck med en ny huvudentré och nya entréer från Götgatan och tunnelbanan. Utrymmena mellan huskropparna har glasats in, vilket gör det möjligt för besökare att på ett nytt sätt röra sig i huset och mellan de olika verksamheterna.
- Gubbängens skridsko- och bandyhall, den första träningshallen för bandy och skridsko i Stockholmsregionen, invigdes i augusti.
- Kulturhuset och Teaterhuset återinvigdes i september, efter en genomgripande teknisk upprustning. Projektet, som påbörjades i januari 2019 med en budget på 990 mnkr avslutades utan överskridanden och enligt tidplan.
- En milstolpe i Slussen-projektet nåddes i och med öppnandet av den nya östra bron, den så kallade Guldbron, i oktober.

- Miljözon klass 2 infördes på Hornsgatan i januari. För att förbättra luftkvaliteten i området förbjuds fordon som inte klar utsläppskraven.
- Under hösten invigdes det nya polishuset i Rinkeby och stadsdelsnämnderna Rinkby-Kista och Spånga-Tensta har förstärkt samverkan med polisen genom samlokalisering.
- Stockholms stad ingår tillsammans med staten, Region Stockholm och några andra kommuner i Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen. Syftet är att bygga ut kollektivtrafiken i Stockholms län i form av tunnelbana och spårväg samt nya bostäder. I utbyggnaden av tunnelbanan har regionen aviserat en fördyrning av projektet. Den 20 november 2020 tillsatte regeringen en förhandlingsperson med uppdrag att omförhandla både 2013 års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens stockholmsdel. Förhandlingsresultatet ska redovisas till infrastrukturdepartementet senast den 15 april 2021.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunala koncernens styrning

Nedan ges en beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden under 2020.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande instans. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott, ett integrationsutskott samt ett trygghetsutskott.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av en biträdande stadsdirektör.

Rotlar och borgarråd

Staden har tio heltidsarvoderade borgarråd som företräder majoriteten och leder var sin rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Oppositionen har fem borgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen vars arbete leds av finansborgarrådet som tillika är kommunstyrelsens ordförande.

Nämnder och bolagsstyrelser

Det dagliga arbetet utförs av stadens förvaltningar och bolag. Ledamöter av nämnder och styrelser utses av kommunfullmäktige.

Anställda i förvaltningar och bolag är opolitiska och verkställer det som nämnder och bolagsstyrelser beslutat.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

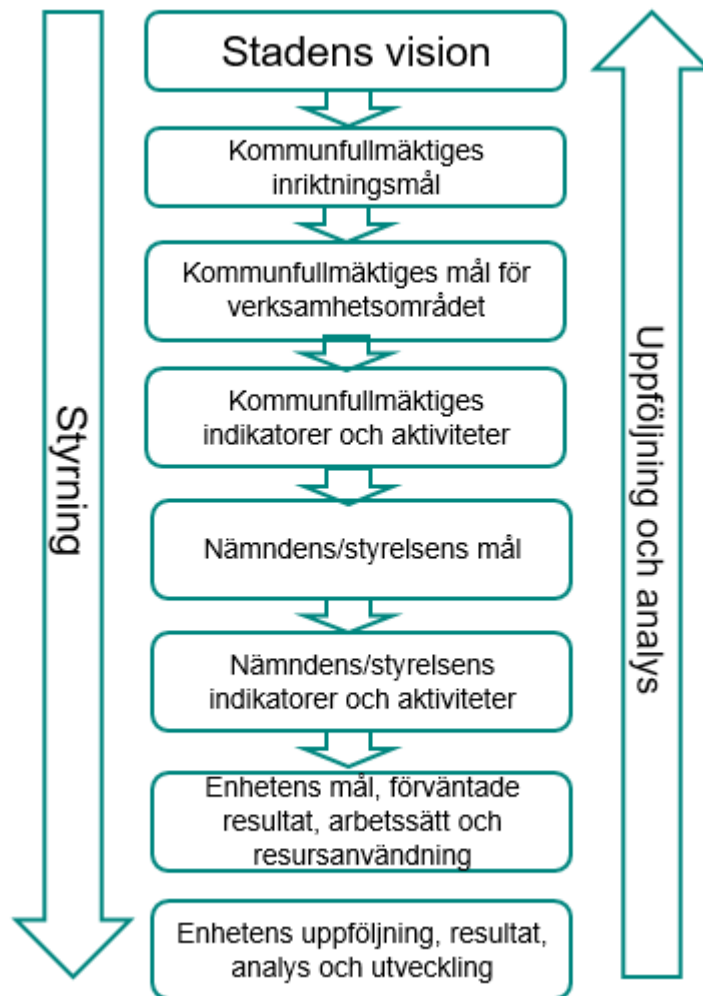
Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för stadens nämnder som för stadens hel- och delägda aktiebolag, se bilaga 4. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive väsentlighet- och riskanalyser för 2020. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer har de uppmanats att återkomma med mer ambitiösa värden i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Uppsiktsplikten har även utövats genom kommunstyrelsens uppföljning i tertialrapporterna och årsredovisningen för hela kommunkoncernen. Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen anser att bolagen i koncernen Stockholms Stadshus AB under föregående kalenderår har bedrivit en verksamhet förenlig med det fastställda ändamålet.

Stadens lednings- och styrsystem

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi. Som stöd i arbetet finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb) som används på alla organisatoriska nivåer i staden.

I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter som tillsammans mäter måluppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämndens respektive bolagsstyrelsens mål.

Intern kontroll

Under året har staden fortsatt att vidareutveckla arbetet med intern kontroll. Utbildningar och workshops har genomförts för stadens chefer och medarbetare. Därutöver har Stockholms Stadshus AB i samverkan med stadens bolagsstyrelser vidareutvecklat arbetet med intern kontroll. Bolagsstyrelserna har bland annat dokumenterat sina processer i stadens ILS-webb vilket förtydligar bolagsstyrelsernas systematiska internkontrollarbete.

Arbetet med stadens interna kontroll är integrerat i stadens ledning och styrning. Samtliga nämnder ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys där åtgärder, vid behov, identifieras som syftar till att minska risk och konsekvens. Utifrån väsentlighets- och riskanalysen ska nämnderna ta fram en internkontrollplan och under året följa upp den interna kontrollen.

Nämndernas bedömning av den interna kontrollen

Stadens samtliga fack- och stadsdelsnämnder har redovisat sitt arbete med intern kontroll under året. Av redovisningen framgår hur arbetet med intern kontroll har fortlöpt under 2020.

Genomförandet av kontrollaktiviteterna har i flera fall behövts anpassas till den rådande pandemin.

Alla nämnder utom två bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig under året. De två nämnderna bedömer sin interna kontroll som delvis tillräcklig och beskriver att pandemin har påverkat arbetet med de kontroller som ska genomföras enligt internkontrollplanen. Kontrollaktiviteter har behövts senareläggas till följd av pandemin. Stadsledningskontoret följer systematiskt upp nämndernas arbete med intern kontroll och för dialog med nämnderna om eventuella utvecklingsbehov. Stadsledningskontoret kan konstatera att arbetet med den interna kontrollen har utvecklats under året, framförallt nämndernas uppföljning. Samtliga nämnder har gjort en väsentlighets- och riskanalys, tagit fram en internkontrollplan och följt upp arbetet.

Stadens systematiska kvalitetsarbete

I alla skeden av livet har invånarna i Stockholms stad rätt att förvänta sig en god verksamhet för sina skattepengar.

Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra kvaliteten i alla verksamheter. Att skapa värde för stadens invånare och företagare står i fokus för allt utvecklingsarbete. För att möta framtida utmaningar blir det än viktigare att också utveckla och främja arbetet med innovationer och digitalisering. För att nå framgång i kvalitets- och innovationsarbetet krävs en god insikt i stockholmarnas och företagens behov och önskemål samt i många fall samarbeten inom en nämnd, mellan nämnder och med externa aktörer.

Pandemin har påverkat nämndernas förutsättningar att bedriva planerat utvecklingsarbete och en del initiativ har prioriterats om. Samtidigt har pandemin fört med sig utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet på andra områden, till exempel utveckling av digitala arbetsätt, riskanalyser, egenkontroller och rutiner för att hindra smittspridning och hantera konsekvenser av pandemin. Pandemin har också ställt krav på möjligheten att ställa om och anpassa verksamheten.

Nedan beskrivs en del av den utveckling som skett i nämnderna avseende kvalitetsutveckling och innovation. Frågorna belyses

också i relation till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena.

Kvalitetsutveckling

Nämnderna beskriver hur de arbetar med det systematiska kvalitetsarbetet, vilket tar sin utgångspunkt i stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) och *Program för kvalitetsutveckling*, men även internkontroll och ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9. Bland annat beskriver de hur de arbetar kontinuerligt med att utveckla och införa metoder, processer, rutiner och arbetssätt för ökad effektivitet och högre kvalitet i verksamheterna.

Synpunkter och klagomål, undersökningar och dialoger med stockholmarna utgör viktiga delar i det systematiska kvalitetsarbetet. Till staden inkommer en stor mängd synpunkter och klagomål genom nämndernas egna system och Tyck till-appen. Flertalet nämnder redovisar synpunkter och klagomål samt Lex Sarah, och i varierad grad beskrivs också hur de används i verksamhetsutvecklingen. Utbildningsnämnden redovisar antalet anmälningssärenden och anmälningar om kränkande behandling. Under året har nämnden genomfört digitala informationsträffar om kränkande behandling och riktade insatser till skolor utifrån deras önskemål. Nämnden har också tagit fram en mall för plan mot kränkande behandling.

Samarbetena mellan stadens nämnder fortsätter att utvecklas och struktureras. Under 2020 har exempelvis kulturnämnden: kulturförvaltningen och kulturnämnden: stadsarkivet utrett områden där en effektiv samordning av resurser kan ske. Detta har resulterat i att en gemensam HR-funktion där kulturnämnden: kulturförvaltningen även ger stöd till kulturnämnden: stadsarkivet inrättas i februari 2021.

I syfte att främja en tydligare etableringsprocess, med stöd och information för privata utförare, avseende seniorbostäder och vård- och omsorgsboenden har samverkan mellan äldrenämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utvecklats.

Stadsdelsnämnderna i Söderort har inlett ett samarbete mellan ekonomi- och HR-funktionerna med fokus på jämförelser av nyckeltal i syfte att öka analysförmågan.

Innovation

Stockholms stads innovationsstrategi ger en inriktning för hur staden ska stärka sin innovationsförmåga och främja nytänkande hos chefer, medarbetare och stadens leverantörer. Nämnderna beskriver hur de fortsätter att utveckla sina uppdrag med innovation, lärande och samverkan. Det kan exempelvis handla om att etablera strukturer för samarbeten med akademi, privata och offentliga aktörer, men också skapa interna strukturer för att stärka innovationsförmågan. Flera nämnder redovisar olika innovationsprojekt som de på ett eller annat sätt deltar i.

Under de senaste åren har nämnderna utvecklat en intern struktur för att stärka innovationsarbetet genom att inrätta grupper eller råd för att främja utveckling, forskning och innovation. Under 2020 har forumen börjat hitta sina former och ytterligare nämnder har inrättat interna forum för innovation, till exempel socialnämnden.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen har fortsatt utveckla medarbetarnas innovationskapacitet genom att öka den digitala mognaden inom ramen för kompetensutvecklingsprojektet *Digit or die*. Norrmalms stadsdelsnämnd har genomfört workshops för att öka medarbetarnas digitala kompetens. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har startat ett innovationsprogram där deltagarna utbildas inom innovation, självledarskap och personlig utveckling.

Inom ramen för Stockholm lab har en pilotutbildning för innovationsledning testats och under året har ytterligare en grupp av stadens direktörer deltagit i en innovationsledarutbildning.

Användningen av digitala lösningar fortsätter att öka och pandemin har snabbat på användningen ytterligare. Bland annat har enheten för sysselsättning, Kungsholmens stadsdelsnämnd, hittat individuella lösningar för att brukarna kunnat få sina behov av sysselsättning tillgodosett på distans och Södermalms stadsdelsnämnds äldreomsorg har erbjudit digitala träffpunkter för att minska ensamhet. Omställningen till digital undervisning inom vuxenutbildningen och gymnasieskolan har gett en skjuts i användandet av digitala verktyg inom undervisningen.

Det pågår en mängd olika innovationsprojekt och samarbeten som stadens nämnder deltar i. Nedan finns ett axplock av dessa.

- Pilotstudie av ”Automatisering och robotisering för effektivare bidragsansökningar (kulturnämnden: kulturförvaltningen),
- Hållbarhet blir standard (miljö- och hälsoskyddsnämnden) –

- utveckla en analysmetod och samverkansmodell för att ta vara på goda resultat gällande hållbarhetslösningar,
- Kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå tekniska högskola (miljö- och hälsoskydds nämnden),
  - Trafiknämnden är medlem i EIT Urban Mobility, ett innovationsnätverk för omvärldsbevakning, utbyte av erfarenheter med andra parter och för att söka medel för innovationsprojekt.
  - Stöd till anhörigvårdare för personer med demens i samarbete med Karolinska institutet (Bromma stadsdelsnämnd)
  - Verklighetslabbet (Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd) – i samarbete med Micasa, Karolinska institutet, Open lab och Kungliga tekniska högskolan kan forskare, innovatörer, entreprenörer och studenter skicka in ansökningar om att få testa innovationsidéer i verkligheten. Samarbete har också inletts med Östermalms stadsdelsnämnd.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen är stadens årliga pris för att uppmärksamma och belöna framgångsrik verksamhetsutveckling i staden. Syftet är att stimulera och uppmuntra verksamheter, som finansieras av staden, att utveckla sin kvalitet, samtidigt som goda exempel lyfts fram och sprids. Frågorna i utmärkelsen har ett tydligt fokus på nyttan för stockholmarna, analys av resultat för ständig förbättring, samt spridandet och tillvaratagande av goda exempel. I år deltog 34 enheter i utmärkelsen.

De som bedömer verksamheternas bidrag är stadens examinatorer. Att arbeta som examinator ger en egen utveckling avseende verksamhetsanalys och bedömning. Det ger också en bred kunskap om och förståelse för stadens olika verksamheter. Examinatorerna utbildas årligen i utvärderingsmetodiken av stadsledningskontoret. Under 2020 deltog 67 examinatorer i utvärderingsarbetet. Förutom sitt examinatoruppdrag i utmärkelsen har de varit goda ambassadörer för utvecklingsarbete i sina egna verksamheter.

Året har präglats av pandemin vilket också har påverkat arbetet med Kvalitetsutmärkelsen. Till viss del har examinatorernas utvärderingsarbete skett via digitala möten. Återkopplingen till de deltagande enheterna har huvudsakligen skett digitalt. Det gick inte att genomföra någon prisceremoni i Stadshuset, som brukligt. Istället gjordes en film, som lades ut på start.stockholm. Där presenterades vinnarna av Kvalitetsutmärkelsen samt Framsteget – Stockholms stads pris för nyskapande. Vinnare utsågs i tre klasser i

Kvalitetsutmärkelsen. I Framsteget inkom 25 bidrag. Bland dessa utsågs två vinnare och ett särskilt omnämnande.

Vinnare av Kvalitetsutmärkelsen

Klassen socialtjänst samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Enheten för hemlösa, socialnämnden

Vuxenenheten, Östermalms stadsdelsnämnd

Klassen andra verksamheter

Enheten för förebyggande föräldraskapsstöd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Framsteget – Stockholms stads pris för nyskapande

SOLIDA, ett artificiellt system för att optimera driften av SISAB:s fastigheter, SISAB

Gröna Solberga – Testbäddar för utveckling av hållbara lösningar, Stockholmshem

Ett särskilt omnämnande gavs till

Förändrade arbetssätt till följd av pandemin - Kungsholmens dagliga verksamhet, Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genom att nämnder och bolagsstyrelser tar ansvar för lokala utmaningar inom de tre hållbarhetsdimensionerna; social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, bidrar staden till att förbättra förutsättningarna för en globalt hållbar utveckling. Enligt kommunfullmäktiges budget ska Agenda 2030 bidra till att utveckla hållbarhetsarbetet och stimulera till synergier och samverkan över organisatoriska gränser.

En central strategi i genomförandet av de globala målen är att Agenda 2030 beaktas i framtagandet av stadens styrdokument. Agenda 2030 har bland annat integrerats i stadens vision, miljöprogram och näringslivspolicy. På nämndnivå har Agenda 2030 beaktats exempelvis i framtagandet av hållbarhetsprogram för Fokus Skärholmen och Norra Djurgårdsstaden.

Under året har en modell för uppföljning av stadens hållbarhetsarbete utifrån såväl Agenda 2030 som Vision 2040 arbetats fram; en hållbarhetsrapport. Arbetet med rapporten har

delvis blivit fördröjt med anledning av pandemin, men den väntas bli färdigställd under inledningen av 2021.

Kommunikation är en aktiv del av arbetet med Agenda 2030, både på stadsövergripande nivå och på nämndnivå. En workshop har genomförts där målansvariga och kommunikatörer gemensamt diskuterade på vilka sätt intern och extern kommunikation kan vara ett verktyg för måluppfyllelse.

I stadens verksamheter pågår ett kunskapsuppbyggande arbete för att förstå hur arbetet med de globala målen kan integreras i ordinarie processer och bidra till att utveckla hållbarhetsarbetet. Ett antal av stadens nämnder och bolagsstyrelser, så kallade målansvariga, har särskilt ansvar för att driva och utveckla arbetet med de globala målen. Under året har arbetet med att integrera Agenda 2030 i ordinarie arbete och processer fortsatt, och flera nämnder har växlat upp sina samarbeten, inte minst de nämnder som har ett gemensamt målansvar.

Pandemin har synliggjort och fördjupat redan existerande ojämlikhet. Såväl ekonomisk som social ojämlikhet har ökat till följd av förändrade förutsättningar. På exempelvis arbetsmarknaden har framförallt unga och utrikesfödda fått det svårare. Principen i Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför blir därför viktig i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Några strategiska utvecklingsområden som både är viktiga i sig och som bidrar till att stärka måluppfyllelsen avseende social hållbarhet i Agenda 2030 är jämställdhet, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter.

Jämställdhet

Arbetet för ökad jämställdhet bedrivs med utgångspunkt i *Program för ett jämställt Stockholm* och är i flertalet nämnder väl etablerat. Könsuppdelad statistik används för att analysera resultat. Många nämnder skulle dock tjäna på ett mer systematiskt arbete där insatser tas fram utifrån analyser och identifierade jämställdhetsutmaningar.

Barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter bedrivs enligt *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* och barnkonventionen. I staden finns många metoder och arbetssätt för att integrera ett barnrättsperspektiv och för att pröva barnets bästa. Barn skulle dock behöva vara mer delaktiga i frågor som berör dem, direkt och

indirekt. Ett systematiskt arbete och ökad samverkan med barn är utvecklingsområden.

Nationella minoriteter

Arbetet för nationella minoriteters rättigheter behöver stärkas i flera av stadens nämnder, i synnerhet uppbyggandet av förvaltningsområdena för samiska och meänkieli, samt arbetet med romsk inkludering. Arbetet ska bedrivas i enlighet med *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter* och *Stockholms stads strategi för romsk inkludering*.

Stadens internationella arbete

Stockholm är en del av ett globalt sammanhang. För att realisera stadens intentioner om en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt samt en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden behöver Stockholm bedriva ett aktivt internationellt arbete, lära av andra, agera proaktivt och synas, jämföras och samarbeta internationellt, inte minst i pandemins spår. För att ytterligare öka nyttan med stadens internationella arbete ligger den stadsövergripande internationella strategin till grund för alla nämnders och bolagsstyrelsers internationella arbete.

Samarbete inom internationella organisationer och nätverk

Genom att samverka inom ramen för internationella organisationer och nätverk för städer inom olika tematiska områden får staden en starkare röst och ett tydligt sammanhang för kanalisering att dela och hämta hem erfarenheter och goda exempel. Under pandemin har inte minst det nära samarbetet mellan nordiska huvudstäder utgjort viktiga lärdomar kring effekter av åtgärder med mera. Kommunstyrelsen var vid utgången av 2020 medlem i 13 internationella organisationer och nätverk. Ordförandeposten i EUROCITIES (2019-2020) har inneburit en nära dialog med flera av EU:s tyngsta beslutsfattare och därmed en stor synlighet för stadens ståndpunkter, inte minst i för staden särskilt prioriterade frågor som EU:s nya långtidsbudget, klimatlag och klassificeringssystem för hållbara investeringar. För trygghetsarbetet bidrar samverkan inom, exempelvis, det nordiska nätverket Nordic Safe Cities, verksamhetsutveckling och implementering av lärande exempel. I syfte att positionera Stockholm som världsledande i genomförandet av Parisavtalets målsättningar och utveckla stadens arbete är staden aktiv i C40 Cities Climate Leadership Group (styrelsepost), Carbon Neutral Cities Alliance, ICLEI samt World Economic Forums initiativ Net Zero Cities (politiskt representerad i High Level Supervisory

Board) samt POLIS (politiska Styrgrupp) i frågor om transport och mobilitet.

Stadens nämnder och styrelser var vid utgången av 2020 sammantaget medlemmar i 85 (+4) internationella organisationer och nätverk. I enlighet med stadens internationella strategi och för att uppnå en högre grad av verksamhetsnytta har stadens verksamheter under året omprövat, lämnat och ingått nya internationella sammanhang.

EU:s lagstiftning med påverkan på Stockholm

I enlighet med stadens EU-Policy samordnar staden inspel till EU:s lagförslag inom områden av särskild betydelse för Stockholms stad. Några av de områden som varit aktuella för året kopplar till kommissionens prioritering om EU:s gröna och digitala omställning där EU:s klimatlag och därtill relaterade lagstiftning styr stadens möjligheter att uppnå målet om fossilfrihet till 2040 samt lagstiftning inom området digitalisering som styr stadens möjligheter att utvecklas kostnadseffektivt inom IT- och digitalisering men också frågor som rör öppna data och en stor mängd säkerhetsfrågor kopplade till datahantering.

Finansiering från EU:s fonder och program

En modern, hållbar, innovativ och dynamisk storstad kräver att nya arbetssätt ständigt utvecklas. Att delta i EU- finansierade projekt bidrar dels till att utveckla verksamheten men också till att kompetensutveckla stadens medarbetare genom att ompröva och utveckla arbetssätt och metoder för att testa och införa nya innovativa lösningar. Totalt erhöll stadens förvaltningar cirka 57 mnkr i EU-finansiering under 2020, vilket är en ökning jämfört med 2019. Dessutom har staden genomfört flera påverkansinsatser för att EU:s finansieringsmöjligheter ska vara bättre utformade för att möta stadens behov.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsområdesmål

Kommunfullmäktige har i budget 2020 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som finns i staden.

Bedömning av måluppfyllelse för året grundas på utfall för kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, huruvida nämnder och bolagsstyrelser uppfyllt sina egna mål, indikatorer, i vilken utsträckning de genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. I bedömningen av måluppfyllelse tas även hänsyn till övrig väsentlig information angående verksamhetsområdet.

Utifrån ovan har en bedömning av samtliga kommunfullmäktiges verksamhetsmål gjorts. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2020 utifrån att kommunfullmäktiges mål bedöms ha en utveckling åt rätt håll. Målbedömningen av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och av tillhörande mål för verksamhetsområdet redovisas i nedanstående tabell. Bedömning görs om respektive mål har uppfyllts helt, delvis eller ej. Vid hel måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en stark trend. Vid delvis måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en svag trend. Vid ej måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt fel håll. För utförligare information om målbedömningarna hänvisas till respektive måltext längre fram i ärendet, under rubriken kommunfullmäktiges inriktningsmål.

KF:s inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommunkoncernens måluppfyllelse
1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Delvis
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	Delvis
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Delvis
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Delvis
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.	Delvis
2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Delvis
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Helt
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Delvis
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Delvis
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Delvis
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Helt

Finansiella mål för staden

Staden har satt upp finansiella mål för att garantera en gynnsam ekonomisk utveckling över tid. Samtliga finansiella mål uppfylls 2020. Det finansiella målet för stadens ekonomiska resultat redovisas under avsnittet ”Balanskravsresultat”.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Måttet fastställer att stadens nettokostnader i ett långsiktigt perspektiv inte får vara större än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kortsiktigt kan även finansnettot användas för att finansiera verksamhetens nettokostnader. År 2020 utgör verksamhetens nettokostnader 96 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Inklusivt finansnettot utgör nettokostnaderna 94 procent. Skatteunderlagets utveckling i år har påverkats av covid-19-pandemin med tillskott av extra statsbidrag som beslutades av riksdagen. Målet är därmed uppfyllt såväl på kort sikt som på lång sikt. Under den senaste femårsperioden har nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning legat på gränsen till en önskvärd nivå men genomsnittet för en femårsperiod överstiger inte 100 procent. I och med att staden växer, måste även nettokostnaderna växa för att bibehålla en väl fungerande kommunal service. Nettokostnadernas tillväxt får dock inte överstiga tillväxten för skatteintäkterna.

Soliditet

Soliditet mäter hur stor del av stadens tillgångar som är finansierade av eget kapital. Måttet räknas inklusive pensionsskulden, som enligt gällande redovisningsregler till största del ligger utanför balansräkningen. Målet är att soliditeten långsiktigt inte ska understiga 34 procent. Kortsiktigt kan värdet sjunka till 30 procent. Soliditeten 2020 uppgår till 35 procent och målet är därmed uppfyllt. Måttet har stabilt legat på 35 procent, men den kraftiga skuldsättningen till följd av en ökad investeringsvolym för koncernen medför en risk framåt i tiden om inte skuldutvecklingen kan bromsas.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av stadens totala nettodriftkostnader har ett mål satts upp att dessa kostnader högst får utgöra 7 procent av stadens nettokostnader. År 2020 uppgår kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna till 6 procent. Målet är därmed uppfyllt. Under den senaste femårsperioden har utfallet legat stabilt på 6 procent. Internräntan sänktes till 0,5 procent år 2020 medan ränta

på mark behölls oförändrat. Förändringen, som skedde enligt de uppsatta reglerna för räntesättning, påverkar positivt.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent. Nämndernas utfall utgör 98 procent av budget och målet är därmed uppfyllt.

Prognossäkerheten

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan årets prognoser vid tertiärrapport 2 och utfall, inklusive kapitalkostnader och resultatenheternas resultat. Utfallet 2020 avviker med två procent från uppsatt prognos och målet är därmed inte uppfyllt.

Måluppfyllelse 2016-2020

%	2020	2019	2018	2017	2016
Nettokostnader/skatteintäkter, utjämning, generella statsbidrag	96	101	100	99	100
Soliditet inklusive pensionsskuld	35	35	35	36	36
Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna	6	6	6	6	6
Nämndernas utfall i procent av budget	98	100	99	98	98
Nämndernas utfall i procent av prognos i tertiärrapport 2	2	0	1	0	0

Årets resultat för den kommunala koncernen

Resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen uppgår till 5 698 mnkr (3 156 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har eliminerats. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, koncernen Stockholms Stadshus AB, kommunalförbund samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 566 mnkr (1 858 mnkr).

Bokslutsdispositioner i kommunala koncernen

Årets resultat efter finansiellt resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 778 mnkr (2 249 mnkr). I bokslutet för

koncernen Stockholms Stadshus täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 531 mnkr (531 mnkr). Utdelningen till staden 2020 uppgick till 1 325 mnkr men staden har återbetalat 500 mnkr genom ett ägartillskott under hösten 2020. Dispositioner för koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen. Sammanfattningsvis kan noteras att koncernen utnyttjat tillgängligt resultat för att stärka dotterbolagens egna kapital samt frigöra medel för kommande utdelning om 1 100 mnkr till staden enligt kommunfullmäktiges budget för 2021.

Kronor	Lämnade koncernbidrag	Erhållna koncernbidrag	Lämnade aktieägartillskott	Erhållna aktieägartillskott	Utdelning från Stadshus AB koncernen	Utdelning Stockholms Stad
Moderbolaget						
Stockholms Stadshus AB	2 000 000		400 000 000			1 100 000 000
Dotterbolagen						
AB Svenska Bostäder 1)					5 914 800	
AB Familjebostäder 1)					511 500	
AB Stockholms hem 1)					585 900	
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB						
Skolfastigheter i Stockholm AB						
Micasa Fastigheter i Stockholm AB						
S:t Erik Markutveckling	160 000 000					
Stocholm Globe Arena fastigheter AB		154 000 000				
Stockholm Vatten och Avfall AB					1 140 199	
Stockholms Hamn AB		173 000 000				
AB Stokab	445 000 000					
Stockholms Stads Parkering AB	110 000 000					
Stockholms Stadsteater AB		390 000 000		400 000 000		
Stockholm Business Region AB						
S:t Erik Försäkring AB						
S:t Erik Livförsäkring AB						
Övriga bolag						
Koncernjusteringar						

Kronor	Lämnade koncern- bidrag	Erhållna koncern- bidrag	Lämnade aktieägar- tillskott	Erhållna aktieägar- tillskott	Utdelning från Stadshus AB koncernen	Utdelning Stockholms Stad
Summa	717 000 000	717 000 000	400 000 0000	400 000 000	8 152 300	1 100 000 000

Fotnot: 1) utdelningen är hänförlig till §3 allbolagstiftningen

Kommunala koncernens interna mellanhavanden

Interna mellanhavanden 2020, mnkr

Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
5 283,2	5 283,2	1 936,1	1 936,1

Kommunala koncernens investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2020 till 19 243 mnkr (20 104 mnkr). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2020 till 12 681 mnkr (12 858 mnkr). Bolagskoncernens bruttoinvesteringar består främst av nyproduktion av bostäder, skolor och infrastruktur som hamnar och anläggningar för va-verksamhet.

Årets resultat för staden

Årets resultat för staden uppgår till 4 953 mnkr (2 728 mnkr). Realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör den största delen av resultatet, 2 696 mnkr. Försäljning av exploateringsfastigheter visar betydlig ökning i jämförelse med 2019 vilket orsakas av bland annat ett bättre läge på bostadsmarknaden. Nämnderna bidrar till resultatet genom att lämna ett överskott på 839 mnkr, varav 372 mnkr avser stadsdelsnämnderna och 467 mnkr facknämnderna. Skatteintäkterna inklusive generella statsbidrag och utjämning har även varit bidragande faktor i årets resultat.

Årets resultat exklusive engångsintäkter från försäljningar uppgår till 2 257 mnkr (275 mnkr). Överskottet visar det verksamhetsmässiga resultatet, det vill säga den del av stadens löpande verksamhetskostnader som finansierats med löpande intäkter som skatt, avgifter, statsbidrag och utdelning.

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens investeringsstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar uppgår 2020 till 7 255,4 mnkr. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna

medel, det vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 109 procent (77 procent).

Avsättningar till olika satsningar har gjorts med 242 mnkr varav 17 mnkr avser indexuppräknning för avsatta medel för infrastrukturella projekt - bussterminal vid Slussen och Sverigeförhandlingen. Region Stockholm har aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Betalningsplanen för projektet har justerats, och stadens planerade utbetalningar 2020 har skjutits fram.

Övriga under 2020 gjorda avsättningar, totalt 225 mnkr, avser huvudsakligen rättsliga tvister. En av de stora rättstvister staden har varit inblandad i, fick slutligt utslag under året. Detta gäller tvistemål om ersättning till följd av uppsägning av hyresavtal i Medborgarhuset med anledning av ombyggnation. Gällande de övriga är ännu osäkert när slutligt utslag kommer att ske. Tvisterna rör bolagens rätt till avdrag för räntor på lån, skada på jordbruksmark som följd av ny reglering av Mälaren, som en effekt av ombyggnad av Slussen, tillträde till Vanadisberget, tillträde enligt markanvisningsavtal i Gasverksområdet i Norra Djurgårdsstaden med flera.

Mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Årets resultat	4 953	2 728	3 176	2 361	4 643
Avgår reavinster	-2 696	-2 453	-2 552	4 163	-4 426
Gjord avsättning	242	182	506	3 117	561
Avgår utdelning från Stockholms Stadshus AB	-1 325	-1 500	-1 700	-800	-500
Aktieägartillskott	500				
<i>Resultat exklusive reavinster, utdelning och engångskostnad</i>	<i>1 674</i>	<i>-1 043</i>	<i>-570</i>	<i>-515</i>	<i>-278</i>

Budgetavräkning

En sammanställd budget för den kommunala koncernen upprättas inte.

Totalt redovisar stadsdelsnämnder och facknämnder ett överskott om 839 mnkr inklusive reglering mot resultatfonder. För 2019 var motsvarande överskott 224 mnkr. Nämnderna har 2020 fört över 449 mnkr till resultatfonder att jämföra med det uttag som gjordes 2019 på 125 mnkr.

Personalkostnaderna för staden har ökat med 0,8 procent i förhållande till föregående år, en mindre ökning än 2019, (3,7 procent). Antal helårsarbetare har minskat med 406 mot ökning med 562 år 2019.

Årets skatteintäkter uppgår till 50 098 mnkr (49 185 mnkr) vilket är en ökning med 2 procent.

Nettot för generella statsbidrag och utjämning uppgår till -2 364 mnkr (-4 067 mnkr), en minskning med 1 703 mnkr. En bidragande orsak är ökningen av de generella statsbidragen med 1 753 mnkr.

Från och med 2016 har utjämningsgraden avseende inkomstutjämningen höjts från 60 till 85 procent av den länsvisa skattesatsen i intervallet mellan 115 och 125 procent av medelskattkraften, vilket kraftigt ökat Stockholms avgift. Stockholms skatteunderlag växer snabbare än i övriga riket vilket ger större skatteintäkter men även högre inkomstutjämningsavgift. Minskningen av kostnadsutjämningen för året, 163 mnkr, är en följd av skillnader i befolkningsstrukturen jämfört med andra kommuner. Avgiften till LSS-utjämningen har ökat med 105 mnkr under 2020. Regleringsbidraget ökar med 322 mnkr. Från och med 2020 redovisas den del av de så kallade välfärdsmiljarderna som är beroende av befolkningsstorleken i regleringsposten. Kompensation till kommunerna för ytterligare sänkta skatter till pensionärer påverkar även.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag avviker totalt 0,9 mdkr från budget. Skatteintäkterna blev inklusive slutavräkningar 0,1 mdkr högre än budgeterat, det vill säga en marginell avvikelse. Vid budgeteringstillfället var inte känt om några så kallade välfärdsmiljarder skulle betalas ut, vilket blev fallet. Regleringsposten visar därför ett överskott om 0,3 mdkr. För mer information om stadens driftkostnader hänvisas till avsnittet ”Driftredovisning”.

Stadens investeringar

Stadens investeringsutgifter 2020 uppgår till 7 343 mnkr (7 433 mnkr), en liten minskning i jämförelse med föregående år. Investeringsinkomsterna för året uppgår till cirka 63 mnkr (230 mnkr). Netto uppgår investeringsutgifterna till 7 279 mnkr (7 203 mnkr), vilket är 127 mnkr högre än budgeterat. Genomförandegraden för stadens nettoinvesteringar blir därmed

102 procent, jämfört med 87 procent föregående år. För mer information om stadens investeringar hänvisas till avsnittet ”Investeringsredovisning”.

Investeringar under en femårsperiod

	2020	2019	2018	2017	2016
Bruttoinvesteringar per år mdkr	7,3	7,4	7,3	5,9	5,8
Egenfinansieringsgrad (%)	109	77	85	135	123

Målsättningen i stadens investeringsstrategi är att egenfinansieringsgraden på lång sikt ska uppgå till 100 procent, medan den kan avvika enskilda år. Egenfinansieringsgraden 2020 var 109 procent. Beräknat på ett genomsnitt av de senaste fem åren ligger egenfinansieringsgraden på 106 procent.

Finansiell verksamhet

Den kommunala koncernens lånebehov hanteras centralt av Stockholms stads internbank. Stockholms stad har valt att ha en sammanhållen central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställande av finansiering, likviditetshantering, bankrelationer etcetera. En central hantering innebär även en minskad finansiell risk och möjliggör för en bättre intern kontroll. Finanspolicy anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar finansiella risker och hur de ska hanteras.

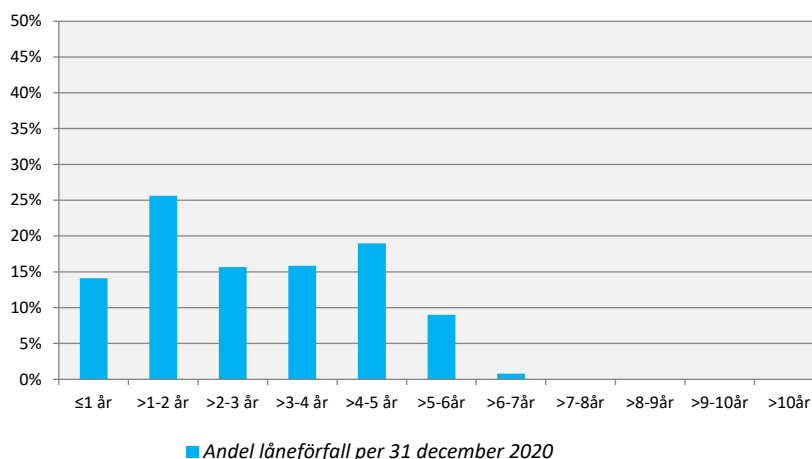
Internbanken har till uppgift att stödja kärnverksamheten och tillvarata skalfördelarna i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem, som möjliggör att alla flöden hos nämnder och bolag nettas internt innan Stockholms stad finansierar återstoden externt via kapitalmarknaden. På så sätt underlättas administrationen av de interna flödena samtidigt som det ger lägre totala finansieringskostnader.

Grunden för en effektiv finansiering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de största investerande nämnderna i den kommunala koncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att internbanken ska kunna förse den kommunala koncernen med en kostnadseffektiv finansiering.

Den kommunala koncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker

genom att Stockholms stad ger ut certifikat och obligationer. Utöver finansiering via marknadsprogrammen sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB). Nyttjade nominella belopp per balansdagen och förfalloprofil för skuldportföljen anges i nedan tabeller.

Marknadsprogram (miljoner)	Rambelopp, lokal valuta	Nyttjat, lokal valuta	Nyttjat SEK
Kommuncertifikat (KC), SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper (ECP), USD	1 500	0	0
Medium term note (MTN), SEK	10 000	0	0
Euro medium term note (EMTN), EUR	8 000	4 595	47 203
Övrig lånefinansiering (miljoner)			
Europeiska investeringsbanken (EIB), SEK	13 700	9 700	9 700
Nordiska investeringsbanken (NIB), SEK	6 000	5 000	5 000
Council of Europe Development Bank (CEB), EUR	200	100	1 057

Stockholms stad har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla förmågan att infria betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's. Stockholms stad har högsta möjliga betyg för

både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras halvårsvis och bekräftades den 13 november 2020 med negativ utsikt. För investerare innebär denna rating nivå att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör att den kommunala koncernen erhåller förmånliga lånevillkor.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Försäljning av exploateringsstillgångar som exploateringsanläggningar räknas som omsättningstillgångar och får därmed undantas. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar.

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans och avstämningen är utformad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning.

Balanskravsresultatet är även stadens finansiella resultatmål. Enligt lagkravet kan inkomster från försäljning av exploateringsfastigheter räknas med i balanskravsutredningen vilket gjorts nedan, och ingår med 2 841 mnkr i årets resultat 2020. Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller såväl kravet på en ekonomi i balans som stadens finansiella resultatmål då balanskravsresultatet är positivt med 4 865 mnkr (1 006 mnkr).

Mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Årets resultat	4 953	2 728	3 176	2 361	4 643
Avgår	-89	-1 722	-563	-1 533	-418
jämförelsestörande intäkter					
Årets balanskravsresultat	4 865	1 006	2 613	828	4 225

Väsentliga personalförhållanden

Personalförhållandena i kommunkoncernen har till stor del påverkats av den pågående pandemin, såväl vad gäller kompetensförsörjning som arbetsmiljö.

Sjukfrånvaron ökar

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kravet, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och regioner. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaraindikator.

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2019 till 2020 ökat med 2,2 procentenheter från 6,9 procent till 9,1 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 37,2 procent. Motsvarande andel för 2019 var 46,5 procent. Det är en minskning med 9,3 procentenheter.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav 2020-01-01 – 2020-12-31

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupper		
				-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	9,1	10,0	6,7	7,8	8,7	9,9
Andel av total sjukfrånvaro Som varat 60 dagar och mer	37,2					

Sjukfrånvaro, enligt stadens egen mätmetod, 2020-01-01 - 2020-12-31

<i>Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Korttidsfrånvaro, dag 1–14	3,3	3,4	2,9
Långtidsfrånvaro, dag 15-	4,8	5,4	3,1
Totalt	8,1	8,8	6,0

Stadens bolag har en lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 7,9 procent vilket är en ökning jämfört med 2019 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 6,0 procent.

Medarbetarna i siffror

I december 2020 var totalt 44 868 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 41 708 anställda i stadens nämnder och 3 160 var anställda i stadens bolag. Tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen nedan redovisas antal anställda per verksamhetsområde.

Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2020			2019		Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt		
Politisk verksamhet och gemensam administration	1 384	591	1 975	1 946	29	
Individ- och familjeomsorg	3 095	865	3 960	3 990	-30	
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	709	530	1 239	1 229	10	
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 752	1 803	11 555	11 660	-105	
Utbildning	9 182	3 797	12 979	13 076	-97	
Äldreomsorg	4 416	1 066	5 482	5 472	10	
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 684	592	2 276	2 213	63	
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 008	788	1 796	1 754	42	
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	199	166	365	366	-1	
Övrig verksamhet, särskilda insatser	48	33	81	77	4	
Koncernen Stockholms Stadshus AB	1 398	1 762	3 160	3 030	130	
Totalt	32 875	11 993	44 868	44 813	55	
Årsarbetare	31 910	11 645	43 555	43 453	102	

Fotnot: Utöver den månadsavlönade personalen har timavlönad personal arbetat motsvarande 3 083 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 7,7 procent jämfört med 2019. Siffran avser endast förvaltningarna, ej bolagen.

Förväntad utveckling

Pandemin kommer fortsätta att prägla år 2021

Den pågående covid-19-pandemin har haft en stor påverkan på stadens verksamheter och ekonomi under år 2020. Allt tyder på att 2021 kommer att bli ännu ett år präglat av pandemin. Hur smittspridning, vaccinationsprogram och restriktioner fortlöper är

avgörande för utvecklingen. Folkhälsomyndigheten bedömer att flera av de nuvarande distanseringsåtgärderna kommer att behöva vara kvar även under 2021. Bland stadens verksamheter har läget varit särskilt ansträngt inom äldreomsorgen där risken för smittspridning fortsatt är en utmaning. Även gymnasieskolor och vuxenutbildningar har fått göra betydande anpassningar och har bedrivit stora delar av undervisningen på distans. I förskolor och skolor har vardagen varit kraftigt förändrad och sjukfrånvaron har varit hög.

Fortsatt stor osäkerhet i ekonomin

Det rådande svaga konjunkturläget i Sverige förväntas successivt stärkas under andra halvan av 2021 i takt med att vaccineringen mot pandemin erbjuds till bredare grupper. De omfattande krisåtgärderna för att stötta företag och hushåll spelar också en fortsatt stor roll för utvecklingen. Återhämtningen är dock bräcklig och påverkas av hur smittspridningen utvecklas och hur länge restriktionerna finns kvar. Medan varuhandeln och industriproduktionen återhämtat stora delar av de tapp som inträffade under första halvåret 2020, kvarstår de flesta restriktioner som slår hårt mot tjänstesektorerna, vilket gör att återhämtningen dröjer.

I Stockholm har många tjänsteföretag drabbats särskilt hårt
De branscher som har drabbats hårdast i Stockholm är besöksnäringen, med restauranger, caféer, hotell och handel (förutom livsmedel). I november 2020 var antalet gästnätter på kommersiella boenden i Stockholms stad 72 procent färre än under november 2019. Så har det varit varje månad sedan början av pandemin. Stockholms län har drabbat hårdare än riket som helhet och staden är mer utsatt än övriga länet. Andra branscher som drabbats hårt är transport och kulturella- och kreativa näringar. En tydlig nedgång märks också för konsultverksamhet och informations- och teknologibranschen. Dessa branscher står för en stor del av sysselsättningen i Stockholm, vilket innebär en stark negativ påverkan på regionens näringsliv och arbetsmarknad.

Pandemin har slagit särskilt hårt mot branscher där tillfälliga anställningar är vanliga och där det finns många ingångsjobb. Sannolikt har krisen påskyndat den pågående strukturomvandlingen på arbetsmarknaden och en del av de jobb som förvinner kommer inte tillbaka. Detta riskerar att ytterligare öka obalansen på arbetsmarknaden, där arbetsgivarnas efterfrågan och de arbetslösas kompetenser inte alltid matchar. Särskilt svårt har ungdomar och utrikes födda och de som saknar gymnasial utbildning. En fullföljd

gymnasieutbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att få en varaktig förankring på arbetsmarknaden och det är också en förutsättning för högre utbildning.

Växla upp Stockholm

För att säkerställa fortsatt tillväxt och välstånd i Stockholm ska stadens näringslivsarbete växlas upp med målbilden 2025 - *Sveriges bästa företagsklimat*. Under 2020 har en rad åtgärder genomfört för att stötta näringslivet, staden har bland annat varit generösa med tillståndsgivning för uteserveringar för att öka företagets intäkter. För att minska näringslivets kostnader har bland annat uppskov och lättnader med avgifter och hyresnedsättningar erbjudits. För att ge bättre service och underlätta omställning har öppettider anpassats, företagslotsar införts och handläggningstider kortats. Stadens alla verksamheter har även aktivt arbetat med att korta betalningstider till leverantörer och återbetalat tillsynsavgifter för att stärka företagets likviditet. Under 2021 ska detta arbete växlas upp för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet när pandemin börjar avta. Stadens näringslivspolicy och dess fyra fokusområden kommer att utgöra grundplattan i arbetet. Bland annat ska stadens kommunala vuxenutbildningar bidra till ökad tillgång på arbetskraft med relevant kompetens.

Starka resultat för kommunsektorn skapar förväntningar

Kommuner och regioner gick in i 2020 med förväntningar om en ansträngd ekonomi, en dämpad konjunktur och stora utmaningar till följd av ett högt demografiskt tryck. Under året sköt staten dock till stora tillfälliga statsbidrag på grund av den pågående pandemin. Som en följd av dessa stora pandemirelaterade tillskott har kommuner och regioner mycket starka resultat 2020.¹ De statliga tillskotten har skapat goda ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn att hantera pandemin. Samtidigt innebär den demografiska utvecklingen stora utmaningar med långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Det blir en stor utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin. Ett starkt ekonomiskt resultat riskerar dessutom att skapa förväntningar som är svåra att uppfylla på längre sikt.

Fortsatt tryck från demografin

Trots en låg befolkningsökning under 2020 till följd av pandemin kvarstår den långsiktiga trenden där de demografiska behoven ökar

---

¹ SKR Ekonomirapporten november 2020

snabbare än sysselsättningen. I Stockholms stad väntas antalet personer som är över 80 år öka med omkring 50 procent fram till 2029, och med 100 procent till år 2040. Som en konsekvens av detta väntas efterfrågan på vård och omsorg att öka. Även andelen barn och ungdomar i åldersgruppen 0–19 år fortsätter att växa i snabbare takt än den arbetsföra befolkningen. Därmed kommer investeringsbehoven fortsätta att öka och välfärden kommer att kräva nya arbetssätt och en smart användning av ny teknik.

Digitaliseringen har påskyndats

Under pandemin har användandet av digitala tjänster ökat explosionsartat inom stadens verksamheter. Det som tidigare hade tagit årtal att genomföra fick nu införas på kort tid. Inom utbildningsområdet gjordes en snabb omställning när gymnasieskolor och vuxenutbildning stängde för fysisk undervisning den 17 mars och övergick till undervisning på distans. Den samlade bilden är att undervisningen har fungerat bra för de flesta elever trots rådande situation. De flesta av stadens verksamheter har fått ställa om till hemarbete och digitala möten. Det visar på vikten av digital kompetens hos de anställda. Den omställning Sverige har upplevt under 2020 har varit snabb och plötslig, vilket drivits på stora och snabba förändringar med hjälp av digitala verktyg och tjänster. Denna omställningstakt behöver nu behållas för att möta de demografiska utmaningar som Stockholm och resten av kommunsverige står inför.

Den höga investeringsvolymen gör att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Vilken investeringstakt som är ekonomiskt hållbar beror inte bara på storleken på investeringarna, utan även på i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel. Kommunkoncernens egenfinansieringsgrad uppgår till i genomsnitt 65 procent för perioden 2016-2020..

Omförhandling av Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingens stockholmsdel

Stockholms stad ingår tillsammans med staten, Region Stockholm och några andra kommuner i Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen för att bygga ut kollektivtrafiken i Stockholms län i form av tunnelbana och spårväg samt nya bostäder. I utbyggnaden av tunnelbanan har regionen aviserat en fördyrning av projektet. Den 20 november 2020 tillsatte regeringen en förhandlingsperson med uppdrag att omförhandla både 2013 års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens stockholmsdel

för att hitta en lösning för det fortsatta genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden.

Översikt över verksamhetens utveckling

Allmänt	2016	2017	2018	2019	2020
Folkmängd	935 619	949 761	962 154	974 073	975 551
riksandel, procent	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Sysselsättningsfrekvens av folkmängd					
15-74 år	73,9	74,00	74,1	74,4	74,0
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften					
15-74 år	6,1	6,1	5,4	6,1	8,0
Total kommunal skattesats:					
Stockholm, kr	30,06	29,98	29,98	29,82	29,82
Varav staden:	17,90	17,90	17,90	17,74	17,74
Regionerna	12,08	12,08	12,08	12,08	12,08
Begravningsavgift	0,075	0,075	0,075	0,065	0,065
Total kommunal medelskattesats, riket, kr	32,10	32,12	32,12	32,19	32,28
Kommunkoncernen	2016	2017	2018	2019	2020
Årets förändring av eget kapital, mnkr	5 366	3 428	3 288	3 155	5 860
Verksamhetens intäkter, mnkr	22 954	23 566	24 474	25 145	25 421
Verksamhetens kostnader, mnkr	-57 589	-58 978	-61 760	-63 788	-63 381
Avskrivningar, mnkr	-4 498	-4 827	-4 209	-5 562	-6 076
Finansiellt resultat, mnkr	-533	-462	-399	-300	-535
Tillgångar, mnkr	187 424	198 397	211 764	224 784	237 278
Skulder, mnkr	70 154	77 699	87 778	97 643	104 276
varav avsättningar	17 851	21 473	22 107	22 878	23 495
Eget kapital, mnkr	117 270	120 698	123 986	127 141	133 001
Soliditet, %	53	52	51	49	49
Investeringar (brutto), mnkr	15 596	15 912	19 171	20 104	19 243
Egenfinansieringsgrad, %	75	77	49	53	69
Antal anställda	42 660	43 574	44 892	44 813	44 868
motsv. heltidsanställningar					
Löner och lönebikostnader, mnkr	21 232	22 414	23 885	24 904	25 220
Staden	2016	2017	2018	2019	2020
Årets förändring av eget kapital, mnkr	4 643	2 361	3 176	2 728	4 953
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	4 225	828	2 613	1 006	4 865
Verksamhetens intäkter inkl skatt, generella statsbidrag och exkl jämförelsestörende intäkt, mnkr	53 188	54 821	56 266	57 458	60 346
Verksamhetens kostnader, mnkr	51 887	52 947	54 877	56 553	56 560
Avskrivningar, mnkr	1 173	1 322	1 454	1 579	1 715
Finansiellt resultat, mnkr	662	969	1 856	1 546	850
Tillgångar, mnkr	138 735	147 274	159 061	170 714	182 306
Skulder, mnkr	71 336	77 514	86 125	95 050	101 520
varav avsättningar	14 265	17 646	18 265	18 768	19 505
Eget kapital, mnkr	67 399	69 760	72 937	75 664	80 786
Soliditet, %	36	36	35	35	35
Investeringar (brutto), mnkr	5 759	5 908	7 349	7 433	7 344
Egenfinansieringsgrad, %	123	135	85	77	109
Antal anställda, ca	39 868	40 691	42 231	42 079	42 009
motsv. heltidsanställningar, ca	38 267	39 302	40 594	40 503	40 521
Löner och lönebikostnader, mnkr	19 501	20 593	21 780	22 581	22 755
Stockholms Stadshus AB	2016	2017	2018	2019	2020
Antal här inräknade bolag/koncerner	18	18	18	18	18
Årets resultat, mnkr	1 347	1 913	1 596	1 858	1 566
Rörelsens intäkter, mnkr	14 895	15 135	15 742	16 491	16 706
Rörelsens kostnader, mnkr	12 232	12 519	13 239	13 903	14 377
Avskrivningar, mnkr	3 284	3 504	3 750	3 980	4 738
Tillgångar, mnkr	117 605	124 104	133 248	141 124	148 146
Skulder, mnkr	59 397	64 784	74 035	81 553	87 836
Eget kapital, mnkr	58 207	59 320	59 213	59 571	60 310
Soliditet, %	49	48	44	42	41
Investeringar (brutto), mnkr	10 374	10 923	12 690	12 858	12 681
Antal anställda, motsv. heltidsanställningar	2 895	3 103	3 236	3 306	3 030
Löner och lönebikostnader, mnkr	1 437	1 511	1 610	1 678	2 440

Kommentarer till verksamhetens utveckling

Allmänt

De senaste fem åren har befolkningen ökat med 50 373 personer. Den här utvecklingen har medfört konsekvenser för staden såsom utbyggnad av verksamhet och en ökad investeringsvolym.

Årets förändring av eget kapital för kommunkoncernen

De senaste fem åren har eget kapital för kommunkoncernen ökat med 21 098 mnkr till 133 001 mnkr.

Verksamhetens intäkter för kommunkoncernen

Verksamhetens intäkter i kommunkoncernen har årligen ökat under de senaste fem åren, som mest med 3,8 procent år 2018. För 2020 ökade intäkterna med 276 mnkr till 25 421 mnkr, en ökning med 1 procent. Det är den procentuellt sett lägsta ökningen under den senaste femårsperioden. Pandemin har haft en stor påverkan och enskilda verksamheter inom kommunkoncernen, bland annat hamnverksamhet och kultur- och idrottsevenemang, har drabbats av stora intäktsbortfall.

Verksamhetens kostnader för kommunkoncernen

Verksamhetens kostnader för kommunkoncern följer samma tendens som verksamheternas intäkter. Från en ökning med 4,7 procent år 2018 minskade kostnaderna år 2020 jämfört med år 2019 med 0,6 procent till 63 381 mnkr. Även denna utveckling är kopplad till den påverkan den pågående pandemin har haft på kommunkoncernens verksamheter.

Kommunkoncernens avskrivningar

De planenliga avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 514 mnkr under 2020 och uppgick till 6 076 mnkr (5 562 mnkr). Under den senaste femårsperioden har kommunkoncernens avskrivningar ökat med 35 procent, totalt med 1 578 mnkr. Ökningen beror på att investeringsvolymerna legat på höga nivåer under flera år som en följd av den växande staden.

Kommunkoncernens finansiella resultat

Kommunkoncernens finansiella resultat är fortsatt negativt och uppgår till -535 mnkr år 2020, vilket är 135 mnkr lägre än 2019 och i nivå med resultatet för år 2016. Det finansiella resultatet för koncernen har påverkats av ökade räntekostnader för pensionsskulden samt ett fortsatt högt upplåningsbehov för att finansiera koncernens investeringsverksamhet.

Kommunkoncernens tillgångar

Kommunkoncernens tillgångar har under de senaste fem åren ökat med 50 mdkr och uppgår till 237 278 mnkr år 2020. Det är främst de materiella anläggningstillgångarna som ökat till följd av den höga investeringsvolymen.

Kommunkoncernens skulder

Under de senaste fem åren har kommunkoncernens skuld, främst den långfristiga, ökat som en följd av finansieringsbehovet kopplat till den höga investeringstakten. I bokslutet för 2020 uppgår den totala skulden i koncernen till 104 276 mnkr. Av skulden avser 23 495 mnkr avsättningar, främst till pensionsförpliktelser och medfinansiering av stora infrastrukturella projekt såsom tunnelbaneutbyggnad och utbyggnad av bussterminal vid Slussen.

Kommunkoncernens soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen och uppgår till 49 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. En långsiktigt stabil soliditet krävs för att säkerställa betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden.

Kommunkoncernens investeringar och egenfinansieringsgrad

Investeringarna i kommunkoncernen har ökat under den senaste femårsperioden, bland annat till följd av befolkningsutvecklingen och det därigenom växande behovet av nya bostäder och infrastruktur. Majoriteten av investeringarna ligger i Stockholms Stadshus AB-koncernen. Bolagskoncernens bruttoinvesteringar består främst av nyproduktion av bostäder, skolor och infrastruktur som hamnar och anläggningar för va-verksamhet. Den genomsnittliga egenfinansieringsgraden har under den senaste femårsperioden varit 65 procent.

Antalet anställda och lönekostnaderna i kommunkoncernen

Antalet anställda ökade i början av femårsperioden men har under perioden 2018 - 2020 legat stabilt strax över 44 800. De totala lönekostnaderna uppgick under år 2020 till 25 220 mnkr.

Verksamhetens intäkter för staden

Verksamhetens intäkter uppgår till 12 611 mnkr (12 340 mnkr), en ökning jämfört med 2019. Intäktsökningen beror främst på att staden erhållit ekonomiskt stöd för merkostnader till följd av covid-19-pandemin samt ersättning för sjuklönekostnader genom riktade statsbidrag. Stadens verksamheter har dock fått lägre intäkter till följd av pandemin. Bland annat har parkeringsintäkter, intäkter från evenemang, tillståndsgivning samt intäkter från simhallar och

idrottshallar minskat. Till följd av minskat flyktingmottagande har bidrag från Migrationsverket minskat med drygt 320 mnkr jämfört med 2019.

Verksamhetens kostnader för staden

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 56 560 mnkr, vilket är i nivå med 2019 (56 553 mnkr).

Inflationstakten enligt KPIF var 0,5 procent i december jämfört med motsvarande period föregående år. Nedan beskrivs några större kostnadsposter.

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 19 212 mnkr (19 278 mnkr), en minskning med 0,3 procent (ökning 0,7 procent). För verksamhetsområdet övrig utbildning utförs drygt 70 procent av verksamheten av externa entreprenörer och för verksamhetsområdena äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, gymnasieskolan och infrastruktur är hälften eller mer än hälften av verksamheten utlagd på entreprenad. I förhållande till föregående år har andelen verksamhet utförd av extern utförare ökat något vad gäller gymnasieskola, grundskola, övrig utbildning samt fritid. För övriga verksamhetsområden har andelen minskat något. Över en tredjedel av stadens totala kostnader utgörs av entreprenadkostnader.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat med 0,8 procent (3,7 procent) år 2020. Kostnader för löner och arvoden har minskat. Även övriga personalkostnader som avgifter för kurser och personalens resekostnader har minskat. Samtidigt har sjuklönekostnaden ökat med 76 procent som en följd av pandemin. Även kostnaden för upplupna semesterlöner har ökat då antalet sparade semesterdagar ökat betydligt. Antalet helårsarbetare har under året minskat med 0,9 procent eller med 406 personer (ökning 562). Den genomsnittliga medellöneökningen under året uppgår till 1,8 procent. Stora delar av 2020 års löneöversyn har varit förskjuten vilket förklarar att medellöneökningen jämfört med föregående år är relativt låg.

Utbildningsverksamheten är den verksamhet som ökar mest medan verksamhetsområdena affärsverksamhet, fritid- och kultur, individ och familjeomsorg samt förskoleverksamhet och skolbarnomsorg har minskat. Kostnaderna för inhyrd personal har ökat främst inom äldreomsorgen.

Lokalkostnader

Efter personalkostnader och entreprenadkostnader är lokalkostnader stadens tredje största kostnadspost, 4 979 mnkr år 2020, en ökning med 2,4 procent. Stadens befolkningsutveckling har medfört ökade behov av skolor och förskolelokaler. Vidare medför den växande gruppen äldre att behovet av äldreboenden ökar. En stor del av lokalerna ägs och förvaltas av Stockholms Stadshus AB-koncernen. Utbildningslokaler utgör utan jämförelse den andelen av lokalkostnaderna och där återfinns även den största ökningen, 6 procent i jämförelse med 2019. Enskilda små poster har ökat mer, men inte totalt sett. I posten lokalkostnader ingår endast externa lokaler och inte de lokaler som staden har i egen regi såsom förvaltningsbyggnader, idrottsanläggningar med mera.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 454 mnkr (2 339 mnkr), en ökning på 4,9 procent jämfört med föregående år. Ekonomiskt bistånd har ökat och uppgår till 1 005 mnkr (950 mnkr). Riksnormen som styr vad en biståndstagare får i understöd höjdes med 1,9 procent 2020. Antalet biståndshushåll har ökat med 6,8 procent och medelbidraget har ökat med 1,5 procent i ett 12-månaders perspektiv. Av de vuxna biståndstagarna i december var 47 procent arbetslösa (45 procent). Kostnaden till försäkringskassan för personlig assistans har ökat. Även bidrag till föreningar, stiftelser med flera ökar.

Konsultkostnader

Kostnaderna för konsulter uppgår till 1 124 mnkr (1 207 mnkr), en minskning med 6,9 procent. Kostnader för IT-konsulter har minskat med 35,7 procent. IT-konsulter utgör nästan en tredjedel av konsultkostnaderna. Tekniska konsulter, övriga konsulttjänster och lokal- och byggnadskonsulter har ökat.

Jämförelsestörande poster

De jämförelsestörande intäkterna uppgår till 2 930 mnkr (2 525 mnkr) och de jämförelsestörande kostnaderna till 880 mnkr (592 mnkr). Intäkterna avser försäljningar varav försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 2 841 mnkr och reavinster till 89 mnkr. Försäljningar av exploateringsfastigheter ökar i jämförelse med 2019 vilket är en följd av ett bättre läge på bostadsmarknaden. Exploateringsmark har sålts i bland annat i Hagastaden (kv Forskaren), Södermalm (kv Persikan), Liljeholmen (kv Packrummet). Övriga försäljningar omfattar bland annat Åva Gård, friköp av tomträttsmark små- och flerbostadshus.

Som jämförelsestörande kostnad redovisas försålda exploateringsfastigheters bokförda värde 234 mnkr (72 mnkr). Förbrukning av inteckning av eget kapital gjord i tidigare bokslut, redovisas som jämförelsestörande och uppgår sammanlagt till 421 mnkr (415 mnkr). Medlen har använts till genomgripande framåtsyftande it-projekt, främst till slutlig implementering avseende gemensam it-plattform samt modernisering av sociala system. Resultatet från begravningsverksamheten på 21 mnkr har avsatts. Årets nyavsatta medel avser framför allt domstolsärenden. Stockholms stad är involverad i samt omstrukturering av verksamhet inom äldreomsorg i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadens avskrivningar

Årets avskrivningar uppgår till 1 715 mnkr (1 579 mnkr), en ökning med 136 mnkr. De planenliga avskrivningarna har ökat med 9 procent till följd av en hög investeringsvolym de senare åren.

Stadens finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 850 mnkr exklusive jämförelsestörande post (1 546 mnkr). Staden har i enlighet med budget 2020 mottagit en aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB med 1 325 mnkr (1 500 mnkr). I samband med tertiärrapport 2 beslutade kommunfullmäktige om ett aktieägartillskott om 500 mnkr till Stockholms Stadshus AB.

Årets räntenettet för staden är positivt och uppgår till 287 mnkr (301 mnkr). Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Stadens externa låneskuld har under året ökat med 5 791 mnkr. Räntesats är fortsatt lågt och håller tillbaka räntekostnaderna trots en ökad låneskuld. Eftersom bolagens ränteersättning till staden följer nivån på räntekostnaderna och stadens finansiella tillgångar är relativt oförändrade blir räntenetto förändringen måttlig. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas även kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 230 mnkr (220 mnkr).

Indexuppräknings avseende prisförändringen för avsättning medel för medfinansiering av infrastrukturprojekt såsom Sverigeförhandlingen och bussterminalen vid Slussen, redovisas som jämförelsestörande finansiell kostnad, 17 mnkr (77 mnkr).

Stadens tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 5 303 mnkr och uppgår till 93 022 mnkr (87 719 mnkr). Det är främst de materiella anläggningstillgångarna som har ökat, men köp av bostadsrätter om 88 mnkr bidrar till att ökar även de finansiella anläggningstillgångarna. Årets investeringar uppgår till 7 343 mnkr, avskrivningar till 1 715 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar av anläggningstillgångar till 255 mnkr. Investeringsvolymen har ökat under perioden och är 2020 cirka 1 500 mnkr, eller drygt 25 procent, högre än 2016.

Tidigare har investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag bruttoredovisas vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförts och intäktsredovisats i takt med en anläggnings förbrukning. Från och med år 2020 gäller förändrade redovisningsprinciper som innebär att endast offentliga bidrag kommer att aktiveras och lösas upp under anläggningens livstid. Dessa investeringsinkomster uppgår år 2020 till 63 mnkr, att jämföra med 230 mnkr vilket då omfattade samtliga investeringsinkomster. En omklassificering av årets inkomna icke-offentliga bidrag har gjorts varav 4,9 mnkr intäktsförts år 2020.

Stadens omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 6 289 mnkr och uppgår till 89 284 mnkr (82 995 mnkr). Stadens fordran på bolagskoncernen har ökat med 5 702 mnkr. Mindre förändringar har därutöver skett bland annat avseende kundfordringar. Staden försöker minimera de likvida tillgångarna på grund av aktuellt ränteläge.

Eget kapital och skulder för staden

Det egna kapitalet har ökat med 5 122 mnkr till 80 786 mnkr (75 664 mnkr). I tidigare bokslut har eget kapital intecknats (notats) för genomgripande framåtsyftande projekt. Av dessa intecknade medel har 421 mnkr förbrukats under året. Medlen har delvis använts till IT-satsningar, främst GS-It projektet för gemensam IT-service samt modernisering av sociala system. Satsningar på sociala investeringar och kompetensutveckling har genomförts.

Inför 2021 har en del IT-satsningar slutförts medan nya tillkommit. I bokslut 2020 behålls tidigare notningar när projekten inte är slutförda och några nya notningar tillkommer. Kvarstående notning uppgår sammanlagt till 1 649 mnkr. Inteckningarna har gjorts med motiveringen att de utgör en satsning på framtiden. I nedanstående tabell framgår vilka projekt som berörs och hur länge notningen är tillgänglig.

Tabellen visar in-tecknade medel för genomgripande framåsyftande projekt i bokslut 2020

Satsning	Mnkr
<i>Tillgänglig in-teckning till och med 2021</i>	
.Stockholm – utveckling stadens webbsida	6
Beslutsstöd	6
<i>Tillgänglig in-teckning till och med 2022</i>	
Tid och schemaläggningssystem	20
Modernisering sociala system	273
Gemensamt Planeringssystem Stockholms stad	48
Dokumenthanteringssystem E-dok	84
Stockholms Informations och Kommunikations Teknik (SIKT), fas 1	127
Smart stad	112
<i>Tillgänglig in-teckning till och med 2023</i>	
Stockholms Informations och Kommunikations Teknik (SIKT), fas 2	555
Summa	1 266
<i>Tillgänglig in-teckning tills vidare</i>	
Medel för kompetensutveckling	121
Sociala investeringar	397

De långfristiga skulderna har ökat med 7 245 mnkr till 55 382 mnkr (48 137 mnkr). Det ökade lånebehovet har staden hanterat genom att ta upp såväl obligationslån som reverslån. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.)

De kortfristiga skulderna har minskat med 1 512 mnkr till 26 633 mnkr (28 144 mnkr). De kortfristiga lånen har minskat med 1 543 mnkr och kortfristiga skulder ökat med 31 mnkr. Den kortfristiga delen av de långfristiga skulderna har minskat med 1 224. De långfristiga skulderna som omklassificerats till kortfristiga har också minskat med 1 224 mnkr. Stadens koncernbolag har checkräkningskrediter gentemot staden. Då dessa har ett positivt saldo uppstår en kortfristig skuld för staden. Denna skuld har under året minskat med 293 mnkr.

Stadens soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive stadens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden. Soliditeten uppgår till 35 procent (35 procent). Förändringen påverkas av en höjd balansomslutning.

Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s (koncernen) resultat efter skatt uppgår till 1 566 (1 858) mnkr. I resultatet ingår

realisationsvinster om sammanlagt 617 (558) mnkr och realisationsförluster om totalt 102 (23) mnkr netto samt nedskrivningar om sammanlagt 386 (80) mnkr netto. Realisationsvinsterna är i allt väsentligt hänförliga till försäljningar, där såväl Micasa som SISAB avyttrat tomträtter under året.

Svenska Bostäder, Stockholmshem och Stockholm Parkering redovisar nedskrivningar om totalt 386 mnkr. Nedskrivningarna avser framförallt Svenska Bostäders fastigheter och projekt, där nedskrivning av Vällingby Centrum med 200 mnkr utgör den enskilt största posten.

Koncernens finansnetto har sjunkit under år 2020 och uppgår till -551 mnkr (-339 mnkr). Det är främst en effekt av ett kraftigt försämrat resultat för S:t Erik Livförsäkrings placeringar i förhållande till år 2019. Räntenivåerna är dock fortsatt låga.

Koncernens skattekostnad uppgår till 212 (391) mnkr.

Moderbolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 460 (518) mnkr. I resultatet ingår utdelning med 438 (482) mnkr. Årets resultat efter skatt uppgår till 454 (464) mnkr.

Rörelsens intäkter och kostnader för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens rörelseintäkter uppgår till 16 706 mnkr och har ökat sedan föregående år (16 491 mnkr). Flera bolag har ökat sina intäkter, bland annat till följd av ökade hyresintäkter, men den pågående pandemin har till exempel påverkat Stockholm Hamnars intäkter och resultat negativt. Koncernens rörelsekostnader uppgår till 14 377 mnkr (13 903). I rörelsekostnaderna ingår ökade kostnader för avskrivningar om 373 mnkr, vilket är en följd av koncernens höga investeringsnivå.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s soliditet

Koncernens egna kapital uppgår vid årsskiftet till 60 310 (59 571) mnkr, medan soliditen, beräknad på bokförda värden, uppgick till 40,7 (42,2) procent.

Antalet anställda och lönekostnaderna i koncernen Stockholms Stadshus AB

Medelantalet årsarbetare (avtalad tid) i koncernen uppgick under året till 3 033 (2 950), varav 1 317 (1 274) kvinnor och 1 716 (1 676) män.

Årsbokslut

Årsredovisningen omfattar den kommunala koncernen Stockholms stad. I den kommunala koncernen ingår staden och de kommunala bolagen samt kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär. Med de kommunala bolagen menas stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. De sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för den kommunala koncernen Stockholms stad, omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en helhetsbild av hela den kommunala koncernens ekonomi och åtaganden.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade. Förklarande noter återfinns längre fram i årsredovisningen.

Resultaträkning

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Verksamhetens intäkter	3	12 611,0	12 340,0	25 420,8	25 145,2
Jämförelsestörande intäkter	4	2 929,9	2 525,0	3 458,2	3 082,6
Verksamhetens kostnader	5	-56 559,8	-56 553,1	-63 381,4	-63 787,9
Jämförelsestörande kostnader	6	-880,0	-592,2	-972,6	-625,8
Avskrivningar	7	-1 714,8	-1 578,7	-6 455,0	-5 642,1
Verksamhetens nettokostnader		-43 613,8	-43 859,0	-41 930,0	-41 828,1
Skatteintäkter	8	50 098,4	49 184,8	50 098,4	49 184,8
Generella statsbidrag och utjämning	9	-2 363,5	-4 066,9	-2 363,5	-4 066,9
Resultat från andelar i intresseföretag	10			444,7	242,8
Verksamhetens resultat		4 121,1	1 258,9	6 249,6	3 532,6
Finansiella intäkter	11	1 556,7	2 199,8	140,8	323,6
Finansiella kostnader	12	-724,5	-731,1	-692,7	-700,6
Resultat efter finansiella poster		4 953,3	2 727,6	5 697,7	3 155,6
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		4 953,3	2 727,6	5 697,7	3 155,6

Balansräkning

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
				137,6	85,0
	13			137,6	85,0
				137,6	85,0
Materiella anläggningstillgångar					
		58 758,6	56 001,7	158 018,8	149 198,9
	14	58 758,6	56 001,7	158 018,8	149 198,9
		975,4	939,4	12 274,6	10 746,5
	15	975,4	939,4	12 274,6	10 746,5
		28 795,6	26 373,0	50 695,4	48 716,5
	16	28 795,6	26 373,0	50 695,4	48 716,5
		88 529,5	83 314,1	220 988,8	208 662,0
		88 529,5	83 314,1	220 988,8	208 662,0
Finansiella anläggningstillgångar					
		4 476,9	4 388,8	3 408,4	3 607,5
	17	4 476,9	4 388,8	3 408,4	3 607,5
				5 933,7	5 913,5
	18			5 933,7	5 913,5
		15,3	16,1	28,0	82,3
	19	15,3	16,1	28,0	82,3
		4 492,2	4 404,9	9 370,1	9 603,3
		4 492,2	4 404,9	9 370,1	9 603,3
		93 021,7	87 719,0	230 496,5	218 350,2
		93 021,7	87 719,0	230 496,5	218 350,2
Omsättningstillgångar					
		1 383,0	1 328,1	1 383,0	1 328,1
	20	1 383,0	1 328,1	1 383,0	1 328,1
		4,3	3,4	42,4	41,1
	21	4,3	3,4	42,4	41,1
		87 877,1	81 643,7	4 967,3	4 762,4
	22	87 877,1	81 643,7	4 967,3	4 762,4
		11,5	12,6	30,9	135,2
	23	11,5	12,6	30,9	135,2
		8,0	7,7	357,6	167,1
	24	8,0	7,7	357,6	167,1
		89 283,9	82 995,3	6 781,1	6 433,7
		89 283,9	82 995,3	6 781,1	6 433,7
		182 305,6	170 714,3	237 277,6	224 783,9
		182 305,6	170 714,3	237 277,6	224 783,9

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	25				
Årets resultat enl resultaträkning		4 953,3	2 727,6	5 697,7	3 155,6
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		75 832,8	72 936,6	127 303,6	123 985,3
Summa eget kapital		80 786,1	75 664,2	133 001,4	127 140,9
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	26	8 049,5	7 392,0	10 394,2	9 700,8
Uppskjuten skatteskuld				1 560,9	1 635,8
Övriga avsättningar	27	11 455,3	11 376,5	11 539,3	11 541,3
Summa avsättningar		19 504,8	18 768,4	23 494,5	22 877,8
Långfristiga skulder					
Obligationslån	28	44 344,2	31 608,0	44 344,2	31 608,0
Reverslån	29	10 405,5	15 756,5	10 405,5	15 756,5
Övriga långfristiga skulder	30	632,4	772,8	1 262,2	1 230,5
Summa långfristiga skulder		55 382,06	48 137,4	56 011,8	48 595,1
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	31	17 689,0	17 658,2	16 222,2	15 648,6
Kortfristiga lån	32	8 943,7	10 486,1	8 547,6	10 521,5
Summa kortfristiga skulder		26 632,6	28 144,3	24 769,9	26 170,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		182 305,6	170 714,3	237 277,6	224 783,9
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Ansvars- och borgensförbindelser	33	737,8	484,9	612,8	507,2
Pensionsskuld ansvarsförb inkl löneskatt	34	16 157,7	16 366,1	16 157,7	16 366,1

Kassaflödesanalys

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		4 953,3	2 727,6	5 697,8	3 155,6
Återläggning reavinst/realförluster	38	-2 696,2	-2 453,1	-3 132,0	-2 738,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	39	2 799,8	2 525,2	7 072,2	6 522,1
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	40	-10,9	-50,0	-10,9	-50,0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		5 046,0	2 749,8	9 627,1	6 888,9
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	41	-6 232,4	-6 338,2	-4,8	104,8
Ökning/minskning förråd och varulager		-1,0	1,4	-1,3	0,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	42	-1 193,0	627,6	-311,3	1 792,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-2 380,4	-2 959,4	9 309,7	8 786,8
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR*					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-152,7	-399,8	-152,7	-399,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	43	-	-	-90,4	-4,6
Försäljning av dotterföretag		-	-	0,0	221,9
Investering i materiella anläggningstillgångar	44	-7 255,4	-7 310,6	-19 490,8	-19 910,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	45	2 950,8	2 942,0	3 743,5	3 845,7
Investering i finansiella anläggningstillgångar	46	-88,1	-123,8	-88,5	-300,4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	47	0,0	0,7	314,9	7,0
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-	3,2	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-4 392,7	-4 491,8	-15 608,1	-16 140,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		15 990,7	16 628,6	15 990,7	16 628,6
Amortering av långfristiga skulder		-9 740,8	-5 626,6	-9 740,8	-5 626,6
Ökning/minskning av långfristiga skulder	48	994,1	-3 943,6	1 140,3	-3 890,5
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,8	0,8	0,8	0,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		7 244,8	7 059,2	7 390,9	7 112,3
Årets kassaflöde	49	319,0	-791,7	939,9	-641,4
Likvida medel vid årets början		-741,7	50,0	-582,3	59,1
Likvida medel vid årets slut	50	-422,7	-741,7	357,6	-582,3
Räntebärande nettotillgång/skuld		11 639,9	12 356,8	-52 603,4	-44 987,6
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		12 356,8	14 878,2	-38 426,2	-38 426,2
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		11 639,9	12 356,8	-52 603,4	-44 987,6

*Se not 42, bidrag till statlig infrastruktur bryts ut från minskning av avsättning och redovisas separat.

Noter

Noter i årsredovisningen inleds med en innehållsförteckning för att underlätta att hitta de uppgifter man söker. Enligt LKBR 9:2 ska noterna komma i samma ordning som resultat- och balansräkningens poster.

Not 1 Redovisningsprinciper

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Not 3-12 Noter till resultaträkningen

Not 13-32 Noter till balansräkningen

Not 33 Ansvars- och borgensförbindelser

Not 34 Pensionsskuld ansvarsförbindelse

Not 35 Derivatinstrument

Not 36 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen

Not 37 Leasing

Not 38-50 Noter till kassaflödesanalysen

Not 51 Upplysning om kostnader för redovisningsrevision

Not 1 Redovisningsprinciper

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Bokslutet har upprättats i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning (SFS 2018:597) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Interna poster är eliminerade

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel goodwill), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgångs delar. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. På tillgångar som mark och konst görs ingen avskrivning.

Avsättningar är legala förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med lån.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder endast innehåller för staden externa poster.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat med löptider på upp till ett år och som kan emitteras i flera olika valutor.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Dessa obligationer kan emitteras i flera olika valutor.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund.

Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar för stadens olika verksamheter. Summan av in- och utbetalningar utgör årets totala kassaflöde.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter och kostnader som utmynnar i ett resultat för en viss period.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunal koncernföretag:

mnkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2020	2019	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde			6 572,9	6 572,9
Lämnade aktieägartillskott/förvärv av bolag				
Sålda bolag				
Utgående anskaffningsvärden			6 572,9	6 572,9

	Andel % kapital o röster	Antal andelar	Bokfört värde		Org.nr	Säte:
			2020	2019		
AB Svenska Bostäder	100%	15 190 000	2087,9	2087,9	556043-6429	Stockholm
AB Stadsholmen	91%				556035-1511	Stockholm
Fastighets AB Centrumhuset Vällingby	100%				556203-5559	Stockholm
IT-BO i Stockholm AB	100%				556615-7292	Stockholm
Svenska Bostäder L- Bolag 1 AB	100%				556748-4141	Stockholm
AB Stadsholmen	9%		0,4	0,4	556035-1511	Stockholm
AB Familjebostäder	100%	7 500 000	1398,2	1398,2	556035-0067	Stockholm
AB Familjebostäder Fastighetsnät	100%				556715-5386	Stockholm
Hemmahamnen Kontor AB	100%				556736-2156	Stockholm
Gyllenen Ratten Ny AB	100%				556876-3196	Stockholm
Micasa fastigheter i Stockholm AB**	100%	150 000	29,9	29,9	556581-7870	Stockholm
Micasa Fastigheter i Stockholm Holding	100%				559255-4025	Stockholm
Fristad i Stockholm AB	100%				559276-5704	Stockholm
Grötlunken i Stockholm AB	100%				559280-7217	Stockholm
AB Stockholmshem	100%	17 640 000	1630,2	1630,2	556035-9555	Stockholm
Västertorp Energi AB	100%				556052-2160	Stockholm
AB Stockholmshem Fastighetsnät	100%				556715-5394	Stockholm
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	100%	1 000	0,1	0,1	556057-8303	Stockholm
Skolfastigheter i Stockholm AB**	100%	50 000	158,3	158,3	556034-8970	Stockholm
Stockholm Vatten och Avfall AB	100%	1 000	122,6	122,6	556969-3111	Stockholm
Stockholm Avfall AB	100%	1 000			556969-3087	Stockholm
Stockholm Vatten AB	98%	980			556210-6855	Stockholm
Stockholms Hamn AB	100%	500 000	96,9	96,9	556008-1647	Stockholm
Kapellskärs Hamn AB	91%				556189-1010	Stockholm
Nynäshamns Hamn AB	100%				556038-0882	Stockholm
AB Stokab	100%	500 000	159,9	159,9	556475-6467	Stockholm
St Erik Kommunikation AB	100%				556738-9951	Stockholm
St Erik Fiber AB	100%				556801-6603	Stockholm

Stockholms Stads Parkerings AB	100%	40 000	49,8	49,8	556001-7153	Stockholm
Kulturhuset Stadsteatern AB	100%	12 500	1,2	1,2	556026-1553	Stockholm
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	100%	180	369,0	369,0	556206-4914	Stockholm
Arenan 9 Norra Fastigheten AB	100%				556862-4182	Stockholm
Stockholm Entertainment District AB	100%				556862-4166	Stockholm
Södra Byggrätten Globen AB	100%				556862-4174	Stockholm
S:t Erik Försäkrings AB	100%	100 000,	119,8	119,8	516401-7948	Stockholm
S:t Erik Markutveckling AB*	100%	100,	232,1	232,1	556064-5813	Stockholm
Fastighets AB G- mästaren	100%				556605-2170	Stockholm
Stockholm Norra Station AB	100%				556661-9929	Stockholm
Fastighets AB Charkuteristen	100%				556745-4862	Stockholm
Fastighets AB Kylrummet	100%				556862-8142	Stockholm
Fastighets AB Palmfelt Center	100%				556833-4535	Stockholm
Langobardia AB Fastighets AB	100%				556681-4470	Stockholm
Godsfinkan Fastighets AB	100%				556969-5314	Stockholm
Grosshandlarvägen	100%				556027-2972	Stockholm
Stockholm Business Region AB	100%	21 000,	9,1	9,1	556491-6798	Stockholm
Visit Stockholm AB	100%				556027-5736	Stockholm
Invest Stockholm Business Region AB	100%				556083-1306	Stockholm
S:t Erik Livförsäkring AB	100%	100 000,	100,0	100,0	516406-0427	Stockholm
AB Glasbrukskvarteret SWF	100%	40 000,	7,5	7,5	556409-1832	Stockholm

Summa mnkr
6 572,9 6 572,9

Fastighets AB Styckmästaren, Fastighets AB Tuben, Kylfacket Förvaltning AB, Fastighets AB Gavia fusionerades i S:t Erik Markutveckling AB och Ajerf Fastigheter AB, Akallaborg i Stockholm AB såldes år 2020.

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning ska Stockholms stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom den kommunala koncernen och sammanställda räkenskaper ska upprättas. Syftet med de sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper. Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande. Sedan år 2019 ingår även SHIS Bostäder i de sammanställda räkenskaperna

då de beräknas vara en icke ringa del av den kommunala koncernens verksamhet.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I de sammanställda räkenskaperna har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper.

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. Alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse elimineras. Det i koncernen Stockholms Stadshus AB ingående dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB redovisar finansiella instrument till verkligt värde. Enligt de nya bestämmelserna för kommuner 2019 är detta förenligt med det kommunala regelverket och ingen justering krävs.

Den sammanställda redovisningen har till och med 2018 i huvudsak upprättats enligt förvärvsmetoden. Från och med 2019 ska klyvningsmetoden användas, det vill säga endast den ägda andelen ska klyvas in, inte 100 procent. För Stockholms del har detta inneburit en förändring avseende bolagen AB Stadsholmen, Stockholm Vatten AB och Kapellskärs Hamn AB, som nu endast ingår med ägd andel. Intresseföretaget Stockholm Exergi Holding AB konsolideras med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod gällande Stockholm Exergi Holding AB görs då det bedöms ge en mer rättvisande bild av innehavet eftersom staden inte har det bestämmande inflytandet. Stockholm Exergi Holding AB bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och vid klyvning hade räkenskapernas olika poster dominerats av delen från bolaget.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Som *anläggningstillgång* räknas tillgångar, som har en nyttjandeperiod på minst tre år och uppgår till minst ett prisbasbelopp. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas

som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder. Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet inräknas utgifter för nedmontering och bortforsling av tidigare tillgång och återställande av plats om detta är en förutsättning för den nya tillgången. Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

En anläggning aktiveras i normalfallet och börjar skrivas av när den tas i bruk. Om inte samtliga utgifter flutit in eller kunnat uppskattas med rimlig säkerhet får aktiveringstidpunkten skjutas upp högst sex månader.

Stockholms stad redovisar i dag inga *immateriella tillgångar*. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. På balansdagen bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Avskrivningar

Staden använder linjär avskrivning ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Ingen avskrivning görs för tillgångar som inte minskar i värde. Som exempel på sådana tillgångar kan nämnas mark och, i vissa fall, konstverk. Komponentavskrivning tillämpas från och med år 2015. Komponentindelning görs vid kalkylering och aktivering. Inget krav på komponentindelning finns under byggnadstiden. Komponentindelning görs utifrån naturliga komponenter där utbytestid/underhållstid är avgörande för vad som ska räknas som naturligt. Vid utbyte av komponenter förutsätts i normalfallet den tidigare komponenten vara slutavskriven och ingen utranering görs. Uppenbara undantag från regeln är till exempel utbyte av hiss. Görs utbytet av komponenten efter ett tidsintervall, som väsentligt avviker från nyttjandetiden ska utranering göras. En gång per år utraneras nollställda, ersatta komponenter. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med rekommendationen RKR R6. Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger

återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar. Detta är pågående ny- till- och ombyggnader, som inte är aktiverade. Den del av dessa upparbetade anläggningar, som avses säljas, bokförs som omsättningstillgång vid bokslutstillfället. Vid försäljningar bruttoredo visas bokfört värde som kostnad och försäljningsköpeskillingen som intäkt.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R5 Leasing redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen om villkoren för en investering är uppfyllda. För staden gäller detta i princip endast leasade bilar. Operationell leasing redovisas inom linjen om beloppsgränserna att den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr och den årliga kostnaden etc? överstiger 0,2 mnkr är uppfyllda. Enligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år. Stadens avtal om IT-tjänster nämns i not om operationell leasing på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt.

Leasade bilar redovisas från och med 2019 i balansräkningen enligt de nya bestämmelserna i RKR R5. Under löpande år redovisas leasingbilarna från och med 2020 direkt i resultatet. Vid bokslutstillfällen görs en uppbokning av förändring av anläggningstillgång och aktuell lång- och kortfristig skuld. Hela kostnaden bokförs därmed som leasingavgift under löpande räkenskapsår. Konstruktionen är motiverad av den ringa omfattningen av leasingbilar. Det bokförda värdet uppgick på balansdagen till 31,8 mnkr.

Skulder och avsättningar

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. Alla bedömningsgrunder tas i beaktande vid klassificeringen av kort- respektive långfristig upplåning och

nuvarande lånevillkor innebär att inga lån kan klassificeras som långfristiga, vars förfallodag inträffar inom den kommande 12-månadersperioden. Staden har ändrat redovisningsprincip och redovisar alla investeringsbidrag och gatukostnadsersättning enligt RKR R2 avseende räkenskapsår 2020 på centralt övergripande nivå.

Semesterlöneskuld, okompenserad övertid är skuldförda enligt ställning den 31 december 2020.

Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade till kurs på balansdagen. För stadens del påverkar lagkravet om redovisning av belopp i utländsk valuta till balansdagens kurs endast dessa skulder då upplåning i andra valutor alltid valutasäkras.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag. Två bolag har sin skuld mot Stockholms Stadshus AB i stället för direkt mot staden.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, när detta är aktuellt, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Vid avsättningar tillämpas direkt resultatföring. Posterna redovisas som jämförelsestörande.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Stadens personals individuellt intjänade pensionsrättigheter under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden, vilka har mycket ringa omfattning. Åtaganden avseende latent efterlevandepension ingår i skuld och ansvarsförbindelse.

Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3. Förpliktelser för särskild avtals / ålderspension som inte regleras enligt RIPS är nuvärdesberäknade med en kalkylränta. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är

kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt, görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 19). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL. Personal födda 1986 eller senare sorterar under pensionsavtalet AKAP-KL. Avtalet är avgiftsbestämt och därmed görs ingen avsättning till pensioner.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som fastställs årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar valutaterminer och/eller ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt linjär metod. Avseende över- och underkurser på obligationer periodiseras även belopp under en miljon kronor. Staden har för närvarande inga placeringstillgångar och därför inga tillgångar som ska redovisas till marknadsvärde.

Principer för ekonomistyrning och internredovisning

Principerna för ekonomisk styrning av nämnderna fastställs årligen i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten och sammanfattas i årsredovisningen under *Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten*.

Personalkostnader

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalförsäkringspålägg som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1955 och senare har detta beräknats till 41,45 procent för 2020,

Avskrivningar

Avskrivningskostnaderna ska sträva efter att spegla den faktiska resursförbrukningen av en anläggningstillgång. Detta uppnås genom att investeringsutgiften fördelas linjärt över nyttjandetiden. Avskrivningstiden ska alltså vara lika med den uppskattade nyttjandetiden.

Internränta

Internräntorna används för att beräkna kostnaden för värdet av det kapital som förvaltas inom en verksamhet. Internräntorna beräknas på det bokförda värdet, det vill säga anläggningens anskaffningsvärde med avdrag för gjorda avskrivningar.

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är långsiktigt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställde stadens internränta för 2020 till 0,5 procent. Kalkylräntan för enskilda projekt var 5,0 procent för 2020. Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsrentan för tomträtter, som uppgår till 3,00 procent.

Fördelning av gemensamma kostnader

En stor del av interna intäkter och interna kostnader uppkommer genom att gemensamma kostnader fördelas mellan och inom kommunens nämnder. Det interna priset på varor och tjänster sätts främst enligt självkostnadsprincipen. Självkostnaden beräknas då inte bara på de direkta kostnader som är omedelbart förknippade med produktionen av varan eller tjänsten utan även på indirekta kostnaderna. Det görs inga vinstpåslag vid kommunintern fakturering. Vid fördelning av gemensamma kostnader kan detta göras såväl som ett köp/sälj förfarande inom och mellan nämnderna och dels som fördelning utifrån i förväg fastställda schabloner. När köp/sälj tillämpas finns oftast ett avtal eller annan överenskommelse mellan parterna.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas genom interndebitering är till exempel hyreskostnader (fastighetsnämnden): Internhyran sätts till självkostnaden, med hänsyn till typ av fastighet som avses.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas via olika fördelningsnycklar:

- gemensamt IT-stöd till nämnder och bolagsstyrelser
- stadens ekonomi- och andra verksamhetssystem
- fördelning av kostnader för kategoriledare avseende inköpskategorier

Resursfördelningsmodeller

I budgeten fördelas medel till stadsdelsnämnderna genom ett system som beslutats av kommunfullmäktige.

Resursfördelningssystemet utgår från stadsdelsnämndernas

verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och inte till sina faktiska kostnader. Detta ger stadsdelsnämnderna frihet att själva organisera sin verksamhet, så länge målen och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Enligt beslut av fullmäktige får överskott gjorda räkenskapsåren 2014, 2017 och 2019 disponeras ur eget kapital. Det avser genomgripande framåtsyftande projekt, som beräknas ha ett bestående värde för staden. Posterna är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men går inte att klassificera som investeringar. Dessa kostnader är inte budgeterade och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. År 2020 har disponerats 421 mnkr. Införande av byte av leverantörer avseende gemensam IT-plattform, GSIT2.0, och modernisering av sociala system är de största projekten under året.

Genomgripande framåtsyftande projekt*		Staden		
mnkr				
	<i>IB2018 korr 2019</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2020-12-31</i>	<i>UB 2020-12-31</i>
IT-kostnader	1 830,0	-988,2	-352,2	633,6
<i>Korrigering värde bokslut 2019</i>	144,0			
<i>Skolplattform</i>			-5,4	
<i>Digital förnyelse inkl e-tjänster</i>			0,0	
<i>GS-IT</i>			-108,0	
<i>Projekt eDok</i>			0,0	
<i>Modernisering sociala system</i>			-173,4	
<i>Smart Stad</i>			-46,3	
<i>Övriga IT-satsningar</i>			-19,1	
Sociala investeringar	<i>IB2014*</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2020-12-31</i>	<i>UB 2020-12-31</i>
Avgår hittills inklusive korrigering 2019	300,0	-102,2	-50,4	147,5
Kompetensutvecklingsatsning	<i>IB2014*</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2020-12-31</i>	<i>UB 2020-12-31</i>
	200,0	-59,7	-18,7	121,7
Avgår korrigering 2019		-100,7	0,0	-100,7
Kvarstår medel kompetensutveckling				21,0
Total kvarstående disposition**	<i>IB</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2020-12-31</i>	<i>UB 2020-12-31</i>
	2 474,0	-1 250,7	-421,2	802,1

Inklusive korrigeringar gjorda i 2019 års bokslut

*Ursprungliga notningar avseende sociala investeringar och kompetensutvecklingsatsningar gjorda 2014

**IB tillsammans med kolumnen avgår hittills visar den sammanlagda ingående inteckningen i eget kapital 20200101

Investeringsbidrag

Enligt rekommendation RKR R2 Intäkter från Rådet för kommunal redovisning ska endast offentliga investeringsbidrag redovisas i balansräkningen som skuld och lösas upp i takt med anläggningstillgången skrivs av. Icke-offentliga investeringsbidrag ska enligt rekommendationen intäktföras senast vid färdigställande av investering, det vill säga vid aktiveringen av investeringsutgifterna. Den nya redovisningsprincipen gällande redovisning av icke-offentliga investeringsbidrag är inte implementerad för stadens nämnder men tillämpas centralt i bokslut år 2020.

Samtliga nyinkomna år 2020 icke-offentliga investeringsbidrag samt skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag erhållna av staden tidigare som skulle börja att lösas upp på grund av avslutat investeringsprojekt, är identifierade och direkt intäktsförda, till ett totalt belopp om 28,7 mnr.

Tidigare erhållna och skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag är också identifierade och uppgår till 178 mnr. Den ackumulerade upplösningen till första januari 2020 uppgår till 9,5 mnr och efter avdrag för denna har kvarvarande skuldförda bidrag återlagts till övrigt eget kapital, totalt 168,5 mnr. Jämförelsetal för 2019 är inte omräknade.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas vinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster och utgifter som bruttoredovisas enligt gällande regelverk, bokfört värde som kostnad och försäljningsinkomsten som intäkt. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2014/2017/2019 har en inteckning gjorts av eget kapital till olika åtgärder som är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men inte går att klassificera som investeringar. Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnr då kostnaderna inte kan bedömas tillhöra ordinarie verksamhet utan har karaktären av åtgärder för framtiden.

Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag innehåller en möjlighet för staden att via en särskild efterutdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom

vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning genomförs. Staden har under åren 2012-2014 erhållit efterutdelning om sammanlagt 3 020 mnkr för ändamålet. Utdelningen har öronmärkts för projekt i prioriterade områden i ytterstaden. Under året har 310,1 mnkr förbrukats. Utdelningen har finansierat projekt för bostäder i bland annat Bromsten, Skärholmen och Rinkeby, och idrottsinvesteringarna Solberga bollplan och Gubbängens sportfält. Totalt har 64 procent av öronmärkta medel förbrukats.

Ansvars- och borgensförbindelse

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 738 mnkr, vilket innebär en ökning mot 2019. Under 2020 har ett nytt borgensåtagande tecknats avseende Kommuninvest i Sverige AB på 125 mnkr. Övriga borgensåtaganden avser ideella föreningar, stiftelser och bolag. Staden har även gått i borgen för en liten del av pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms vara låg.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning. De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, AB STOKAB, Stockholms Stads Parkerings AB och Stockholm Vatten och Avfall AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Not 3 - 12 noter till resultaträkningen

Not 3 Verksamhetens intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Taxor, avgifter m m*	5 054,3	5 307,2	9 569,7	10 285,2
Hyror, tomträttsavgälder	4 097,3	4 163,3	12 187,5	11 744,8
Statsbidrag**	3 402,5	2 825,1	3 606,7	3 070,7
EU-bidrag	56,9	44,5	56,9	44,5
Summa verksamhetens intäkter	12 611,0	12 340,0	25 420,8	25 145,2

*I beloppet ingår rättelse av fel avseende båtavgifter 2019 med 19,1 mnkr

** I bokslutet för 2020 tillämpas Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R2 med ett undantag avseende utbetald generalschablon från Migrationsverket som, likt föregående år, periodiseras över maximalt tre år. Stockholms stad avser att anpassa hanteringen av dessa bidrag till bokslutet för 2021.

Not 4 Jämförelsestörande intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Realisationsvinster vid försäljningar	88,7	1 721,2	617,0	2 278,8
Försäljning av exploateringsfastigheter*	2 841,2	803,8	2 841,2	803,8
Summa jämförelsestörande intäkter	2 929,9	2 525,0	3 458,2	3 082,6

*Försäljning av exploateringsfastigheter bruttoredo visas.

Not 5 Verksamhetens kostnader

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Material och köpta tjänster m m	-4 370,6	-4 691,8	-11 112,2	-11 670,4
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-2 454,3	-2 339,4	-2 454,3	-2 339,4
varav försörjningsstöd/socialbidrag	-1 004,9	-949,6	-1 004,9	-949,6
Entreprenader och köp av verksamhet	-19 211,9	-19 278,4	-19 389,1	-19 530,0
Lokalkostnader	-4 979,5	-4 861,8	-1 844,0	-1 717,3
Löner	-17 462,5	-17 234,6	-19 189,6	-19 037,2
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	-5 406,8	-5 336,0	-6 030,0	-5 866,7
Pensionskostnader*	-2 763,8	-2 794,5	-3 056,0	-3 068,3
varav utbetalning av pensioner	-1 030,0	-979,4	-1 030,0	-979,4
varav pensionsavgifter	-845,0	-826,6	-845,0	-826,6
varav tjänstepensionsförsäkringsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
varav särskild löneskatt	-456,0	-432,3	-456,0	-432,3
varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt	-432,6	-555,9	-432,6	-555,9
Övriga personalkostnader**	114,1	-10,1	-90,9	-164,0
Skatt bolagsredovisning***			-189,7	-386,2
Utrangeringar	-24,4	-6,5	-25,6	-8,4
Summa verksamhetens kostnader	-56 559,8	-56 553,1	-63 381,4	-63 787,9

*Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader

**Varav aktiverat eget arbete uppgår till 365 mnkr år 2020, (349 mnkr)

Skatt bolagsredovisning ***

mnr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Aktuell skatt			-285,9	-192,7
Uppskjuten skatt			82,0	-157,9
Skatt hänförlig till ränteavdragsbegränsning			14,1	-35,7
Summa skatt			-189,7	-386,2

Not 6 Jämförelsestörande kostnader

Staden Den kommunala koncernen

mnr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Bokfört värde försäljning exploateringstillgångar*	-233,6	-71,7	-233,6	-71,7
Realisationsförluster vid försäljningar	0,0	-0,2	-92,6	-33,8
Gjord avsättning till infrastruktur och begravningsverksamhet mm**	-225,2	-105,0	-225,2	-105,0
Genomgripande framåtsyftande projekt	-421,2	-415,4	-421,2	-415,4
Summa jämförelsestörande kostnader	-880,0	-592,2	-972,6	-625,8

*Försäljning av exploateringstillgångar bruttoredovisas

**2020: Begravningsverksamhet 20,7 mnr; Fördyrning Norra länken 11,7 mnr; övriga avsättningar totalt 192,7 mnr

Not 7 Avskrivningar

Staden Den kommunala koncernen

mnr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Avskrivning hyresrätter immateriella tillgångar (Procent 20-33)	0,0	0,0	-34,2	-35,4
Avskrivning byggnader tekniska anläggningar (Procent 1,4 -33,3)	-1 466,0	-1 331,9	-5 151,2	-4 731,3
Avskrivningar maskiner inventarier (Procent 2-33)	-248,8	-246,7	-890,8	-795,5
<i>Summa planenliga avskrivningar</i>	<i>-1 714,8</i>	<i>-1 578,7</i>	<i>-6 076,2</i>	<i>-5 562,2</i>
Nedskrivningar*	0,0	0,0	-378,8	-79,9
Summa avskrivningar	-1 714,8	-1 578,7	-6 455,0	-5 642,1

*Nedskrivning tomträtter SISAB, 8,5 mnr, Stockholmshem: nedskrivning projekt, 33,0 mnr, Svenska Bostäder: nedskrivning fastigheter och projekt 337,3 mnr

Not 8 Skatteintäkter

Staden Den kommunala koncernen

mnr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Periodens preliminära skatteintäkter	50 840,9	49 395,5	50 840,9	49 395,5
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2018/2017	-32,8	-0,6	-32,8	-0,6
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2019/2018	-199,5	22,8	-199,5	22,8
Prognostiserad slutavräkning 2020/2019	-696,5	-413,5	-696,5	-413,5
Begravningsavgifter	186,3	180,7	186,3	180,7
Summa skatteintäkter	50 098,4	49 184,8	50 098,4	49 184,8

Not 9 Generella statsbidrag och utjämning

Staden Den kommunala koncernen

mnr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Regleringsbidrag	997,2	675,3	997,2	675,3
Generella statsbidrag	1 997,3	244,7	1 997,3	244,7
Kommunal fastighetsavgift	1 244,2	1 204,9	1 244,2	1 204,9

Summa generella statsbidrag och utjämning	4 238,7	2 124,8	4 238,7	2 124,8
Avgifter i utjämningsystemet				
Inkomstutjämningsavgift	-4 431,4	-3 962,8	-4 431,4	-3 962,8
Kostnadsutjämningsavgift	-600,1	-763,5	-600,1	-763,5
Avgift till LSS-utjämning	-1 570,7	-1 465,4	-1 570,7	-1 465,4
Summa avgifter i utjämningsystem	-6 602,1	-6 191,7	-6 602,1	-6 191,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	-2 363,5	-4 066,9	-2 363,5	-4 066,9

Not 10 Resultat från andelar i intresseföretag	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
I kommunkoncernen ingår resultat från andelar i intresseföretaget enligt nedan:				
Stockholm Exergi Holding AB		-	444,7	242,8
Summa resultat från andelar i intresseföretag		-	444,7	242,8
Då Stockholm Exergi Holding AB representerar ett stort värde i kapitalandel presenteras bolagets resultaträkning i förkortad form nedan:				

Resultaträkning Stockholm Exergi Holding AB	2020-12-31	2019-12-31
Intäkter	6 394,0	7 139,4
Kostnader	-5 097,5	-6 355,4
Finansiella intäkter	0,7	0,8
Finansiella kostnader	-170,8	-167,4
Skatt	-237,0	-127,5
Minoritetsintresse i periodens resultat	0,0	0,0
Periodens resultat	889,4	489,9
Resultaträkningen ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport som bolaget presenterar upprättas enligt IFRS		

Not 11 Finansiella intäkter	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Räntor	724,0	694,1	124,9	124,8
Övriga finansiella intäkter*	7,7	5,7	15,9	198,8
Aktieutdelning	1 325,0	1 500,0	0,0	0,0
<i>varav Stockholms Stadshus AB</i>	<i>1 325,0</i>	<i>1 500,0</i>		
Avgår aktieägartillskott till Stockholms Stadshus AB	-500,0	0,0		
Summa finansiella intäkter	1 556,7	2 199,8	147,4	323,6
*Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.				

Not 12 Finansiella kostnader	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Räntor likvida medel och placeringar*	-437,3	-393,5	-400,9	-355,3
Ränta del pensionskuldsförändring	-230,3	-220,0	-230,3	-220,0
Övriga finansiella kostnader	-39,6	-40,3	-44,2	-47,9
Indexreglering avsättningar**	-17,3	-77,4	-17,3	-77,4
Summa finansiella kostnader	-724,5	-731,1	-699,325	-700,6
Genomsnittlig ränta*				
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj med derivat (%)	0,53	0,58	0,53	0,58
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj utan derivat (%)	0,64	0,71	0,64	0,71

Genomsnittlig räntebindningstid

Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj med derivat, år	1,85	1,96	1,85	1,96
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj utan derivat, år	1,69	1,70	1,69	1,70

*Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8. Se även not 35

Derivatinstrument.

Årets räntekostnad för den externa skuldportföljen är 412,7 mnkr inklusive derivat och 465,8 mnkr exklusive derivat.

**Indexreglering av avsatt medel för medfinansiering av stora infrastrukturprojekt, år 2020: Sverigeförhandlingen 15,1 mnkr, bussterminal Slussen 2,2 mnkr

Not 13 – 36 noter till balansräkningen

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående immateriella anläggningstillgångar 1/1	-	-	255,9	229,4
Periodens nyinvesteringar	-	-	81,3	7,7
Försäljningar	-	-	-0,7	0,0
Omklassificering	-	-	5,1	43,6
Utrangeringar	-	-	-7,6	-24,8
<i>summa anskaffningsvärde immateriella anläggningstillg</i>	-	-	333,9	255,9
<i>Förskott immateriella tillgångar</i>			4,1	
Ingående avskrivningar 1/1	-	-	-169,5	-158,8
Periodens avskrivningar	-	-	-34,2	-35,4
Omklassificering	-	-	0,0	0,0
Utrangeringar	-	-	4,6	24,8
<i>Summa avskrivningar immateriella anläggningstillg</i>	-	-	-199,0	-169,5
Ingående nedskrivningar 1/1	-	-	-1,4	-1,1
Periodens nedskrivningar	-	-	0,0	-0,4
<i>Årets återförda nedskrivningar</i>				
<i>Omklassificering</i>				
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	-	-	-1,4	-1,4
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-	137,6	85,0
Avskrivningstider			3-10 år	3-10 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)			6,5	7,2

Not 14 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

	Staden		Den kommunala koncernen*	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående anskaffningsvärde mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1*	68 253,7	66 152,1	201 886,8	191 152,3
Periodens anskaffningar	4 308,4	2 724,1	4 311,3	2 756,8
Periodens försäljningar	-23,3	-574,1	-492,3	-1 112,1
Periodens utrangeringar anskaffningsvärde	-23,0	-7,8	-184,2	-84,0

Omklassificering	-4,2	-40,6	10 466,7	9 174,0
Periodens återföring till omsättningstillgångar/omklassificering	-41,8	0,0	-41,8	0,0
Periodens kostnadsförda investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrigerig anskaffningsvärde hänförlig försäljn tidigare år	0,0	0,0	0,0	-0,2
<i>Summa utgående anskaffningsvärde</i>	<i>72 469,9</i>	<i>68 253,7</i>	<i>215 946,5</i>	<i>201 886,8</i>

*2019 koncernen: Korrigerig av uppskrivning på 1 mdkr felaktigt gjord(borttagen uppskrivning Globen mot fond felaktigt gjord mot anskaffningsvärdet i stället för mot uppskrivningen, debet värdet återförs till anskaffningen)

Ingående avskrivningar	-12 252,0	-11 090,7	-51 618,3	-47 290,8
Periodens planenliga avskrivningar	-1 466,0	-1 331,9	-5 155,6	-4 724,4
Periodens anskaffade ackumulerade avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens avskrivningar försäljningar	2,4	169,1	130,5	292,5
Periodens avskrivningar utrangeringar	0,0	1,5	96,5	53,3
Omklassificering	4,2	0,1	20,8	51,1
<i>Summa utgående avskrivningar</i>	<i>-13 711,4</i>	<i>-12 252,0</i>	<i>-56 526,1</i>	<i>-51 618,3</i>

Ingående återföring av nedskrivningar*	0,0	0,0	358,7	365,8
Periodens uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens avskrivning återfört belopp	0,0	0,0	0,0	-7,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Summa utgående återföringar av nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>358,7</i>	<i>358,7</i>

*Korrigerig av uppskrivning på 1 mdkr felaktigt gjord(borttagen uppskrivning Globen mot fond felaktigt gjord mot anskaffningsvärdet i stället för mot uppskrivningen, debet värdet återförs till anskaffningen)

Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-1 428,3	-1 387,8
Periodens nedskrivningar	0,0	0,0	-344,0	-116,3
Periodens försäljningar nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens återförda nedskrivningar	0,0	0,0	-7,0	26,8
Periodens utrangeringar			0,0	1,9
Omklassificering	0,0	0,0	19,0	47,1
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1 760,4</i>	<i>-1 428,3</i>
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	58 758,6	56 001,7	158 018,8	149 198,9

Avskrivningstider	3-70 år	3-70 år	3-70 år	3-70 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	33,0	51,2	27,9	42,7
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer. RKR R6 avseende nedskrivningar tillämpas				
Komponentindelning och komponentavskrivningar tillämpas avseende stadens anläggningar				

Not 15 Maskiner och inventarier

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Ingående maskiner och inventarier 1/1*	2 318,9	2 034,5	19 621,3	17 638,1
Periodens nyinvesteringar	277,6	355,2	439,4	492,7

Periodens försäljningar anskaffningsvärde	-5,9	-37,4	-30,5	-55,5
Periodens utrangeringar anskaffningsvärde	-4,4	-35,5	-114,5	-111,2
Periodens omklassificering	4,2	2,1	1 997,8	1 657,2
<i>Summa utgående anskaffningsvärde maskiner och inventarier</i>	<i>2 590,5</i>	<i>2 318,9</i>	<i>21 913,4</i>	<i>19 621,3</i>
Ingående avskrivningar	-1 379,5	-1 205,3	-8 872,7	-8 224,9
Periodens planenliga avskrivningar	-248,8	-246,7	-886,2	-804,9
Avskrivningar periodens försäljningar	5,8	37,3	28,1	54,6
Avskrivningar periodens utrangeringar	11,5	35,3	114,7	102,0
Omklassificering	-4,2	-0,1	-25,8	0,5
<i>Summa utgående avskrivningar</i>	<i>-1 615,1</i>	<i>-1 379,5</i>	<i>-9 641,9</i>	<i>-8 872,7</i>
Ingående återföring av nedskrivning	-	-	0,0	0,0
Periodens återföringar	-	-	0,0	0,1
<i>Summa utgående återföringar av nedskrivningar</i>			<i>0,0</i>	<i>0,1</i>
Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-2,1	-2,3
Periodens försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,1
Utrangeringar	0,0	0,0	0,9	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	4,1	0,1
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,2	0,0
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>3,1</i>	<i>-2,1</i>
Summa maskiner och inventarier*	975,4	939,4	12 274,6	10 746,5
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	6,9	9,4	16,5	24,4
Investering: Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				

Not 16 Pågående ny-, till- och ombyggnader	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	26 373,0	21 787,2	49 764,1	44 245,4
Periodens nyinvesteringar	2 422,6	4 186,1	14 664,2	16 854,5
Avgår flyttning för aktivering/försäljning	0,0	0,0	0,0	-495,2
Kostnadsförda investeringar	0,0	0,0	-171,3	-168,0
Omklassificering från/till exploateringsfastigheter	0,0	399,7	0,0	399,7
Omklassificering från/till mark- byggnader och tekniska anläggningar	0,0	0,0	-12 481,1	-11 072,3
<i>Summa utgående anskaffn pågående , ny till o ombyggn</i>	<i>28 795,6</i>	<i>26 373,0</i>	<i>51 776,0</i>	<i>49 764,1</i>
Ingående nedskrivningar 1/1	0,0	0,0	-1 047,6	-1 057,6
Periodens nedskrivningar	0,0	0,0	-33,0	10,0
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1 080,6</i>	<i>-1 047,6</i>
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	28 795,6	26 373,0	50 695,4	48 716,5
Investering: Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				

Not 17 Aktier och andelar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående aktier och andelar 1/1	4 388,8	4 265,6	3 607,5	3 245,3
Köp av bostadsrätter	88,1	123,2	88,1	123,2
Köp av aktier, andelar och värdepapper*	0,0	0,7	31,1	178,8
Värdeförändring	0,0	0,0	-38,7	184,5
Försäljning av aktier, andelar och värdepapper*	0,0	-0,7	-279,6	-124,3
Summa aktier och andelar	4 476,9	4 388,8	3 408,4	3 607,5
År 2019: försäljning inköpta aktiebolag Slakthusområdet				
Stadens aktier i kommunala bolag m m per 2020-12-31				
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 2020-12-31(tkr)	
Stockholms Stadshus AB	2 850 001,0	100,0	3 484 382,0	
Kaplanbacken AB	500,0	100,0	514,0	
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0	
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 485 458,0	
Aktier i övriga företag				
SÖRAB	12 000,0	5,0	400,0	
Inera AB			42,5	
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1	
Summa aktier i övriga företag			442,6	
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär				
			27 831,4	
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4	
Andelar bostadsrätter				
			963 157,3	
Summa andelar bostadsrätter			963 157,3	
Totalt summa aktier och andelar staden			4 476 889,3	
Den kommunala koncernen				
			2020-12-31	2019-12-31
Not 18 Kapitalandel intresseföretag				
mnkr				
Ingående anskaffningsvärde			5 913,5	6 095,6
Årets resultatandel			444,7	242,8
Utdelning			-425,0	-425,0
Korrigerig hänförlig till tidigare år			0,5	0,0
Övrigt			0,0	0,1
Utgående nettovärde			5 933,7	5 913,5

Intresseföretag	Org. nummer	Säte	Kapitalandel (%)
Sydvästra Stockholmsregionens VA-verks AB, SYVAB	556050-5728	Stockholm	33,0 %
Nynäshamns Mark AB	556314-3113	Stockholm	50,0 %
Mässfastigheter i Stockholm AB	556094-5627	Stockholm	50,4 %
Stockholm Exergi Holding AB	556040-6034	Stockholm	50,0 %

Kommunkoncernen

	Kapitalandel	Org nummer	Säte
Stockholm Exergi Holding AB	50 %	556040-6034	Stockholm

Då Stockholm Exergi Holding AB utgör en stor kapitalandel presenteras bolagets balansräkning i förkortad form nedan

Balansräkning Stockholm Exergi Holding AB	2020-12-31	2019-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	89,3	102,8
Materiella anläggningstillgångar	26 084,3	25 854,2
Finansiella anläggningstillgångar	6,2	6,3
Omsättningstillgångar	2 718,3	3 079,3
Summa tillgångar	28 898,1	29 042,6

Eget kapital inkl minoritetsintresse	12 330,9	12 291,6
Avsättningar	3 340,4	3 276,4
Långfristiga skulder	10 112,5	9 729,9
Kortfristiga skulder	3 114,2	3 744,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	28 898,1	29 042,6

*Balansräkningen ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport, som bolaget presenterar, upprättas enligt IFRS

Not 19 Långfristiga fordringar *

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Ingående långfristiga fordringar 1/1	16,1	16,9	82,3	77,9
Amorteringar	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Förändring övriga långfristiga fordringar	0,0	0,0	-53,5	5,1
Summa långfristiga fordringar	15,3	16,1	28,0	82,3

*Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförs till kortfristig utlåning

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Låntagare, övriga	15,3	16,1	15,3	16,1
Uppskjutna skattefordringar			0,0	0,0
Övrigt	-	-	12,7	66,2
Summa långfristiga fordringar	15,3	16,1	28,0	82,3

Staden

Den kommunala koncernen

Not 20 Exploateringsfastigheter

mnkr	2020-12-31		2019-12-31	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
	1			
Ingående exploateringsfastigheter	328,1	1 727,8	1 328,1	1 727,8
Nyanskaffning	246,8	45,3	246,8	45,3
Försäljning exploateringsfastigheter	-233,6	-83,8	-233,6	-83,8
Omklassificering mark, byggnader och tekniska anläggningar	41,8	-361,2	41,8	-361,2
	1			
Summa exploateringsfastigheter	383,0	1 328,1	1 383,0	1 328,1

Not 21 Varulager och pågående arbete

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Varulager	4,3	3,4	38,0	36,8
Pågående arbeten	0,0	0,0	4,4	4,3
Summa varulager och pågående arbeten	4,3	3,4	42,4	41,1

Förråd värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde

Not 22 Kortfristiga fordringar - övriga

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Skattefordringar	0,0	0,0	36,7	1,4
Momsfordringar	831,7	784,9	1 080,0	994,0
Statsbidragsfordringar	612,3	386,8	612,3	386,8
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	83 298,8	77 596,5		
Övriga kortfristiga fordringar	27,0	23,2	352,9	470,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 168,8	2 071,7	1 860,9	1 712,4
Kundfordringar	938,5	780,6	1 024,5	1 197,5
Summa kortfristiga fordringar - övriga	87 877,1	81 643,7	4 967,3	4 762,4

*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.

Not 23 Kortfristiga placeringar

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Kompetenskonto	10,7	11,8	10,7	11,8
Kortfristig del av långfristig utlåning*	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga kortfristiga placeringar			19,4	122,6
Summa kortfristiga placeringar	11,5	12,6	30,9	135,2

*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omfört till kortfristig utlåning

Not 24 Likvida medel

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Förskottskassor mm	8,0	7,7	8,0	7,4
Likvida medel (Bank mm)			349,6	159,7
Summa likvida medel	8,0	7,7	357,6	167,1

Not 25 Eget kapital	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående eget kapital 1/1	75 664,2	72 936,6	127 140,9	123 985,9
<i>Varav disposition eget kapital för genomgripande framåtsyftande projekt*</i>	-421,2	-415,4		
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	4 953,3	2 727,6	5 697,7	3 155,6
Justering eget kapital ingående värde, byte redovisningsprincip	168,6		168,6	,
Övrigt			-5,9	-0,6
Summa eget kapital	80 786,1	75 664,2	133 001,4	127 140,9

*Se not 26, avgår 2020-12-31

I noten llades ingående balans 2019 som om de nya reovisningsprinciperna avseende klyvning av minoritet samt konsolidering av SHIS ingår

Not 26 Pensioner och liknande förpliktelser	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående avsatta pensioner 1/1	7 392,0	6 620,6	9 700,8	8 788,6
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	312,8	305,0	444,9	534,2
Nyintjänande o skuldförändr pensionär	316,6	308,7	316,6	308,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	185,3	177,0	185,3	177,0
Årets pensionsutbetalningar	-285,6	-170,0	-380,9	-261,8
Förändring av löneskatt	128,4	150,6	128,4	150,6
Garanti och avtalspensioner	-	-	-0,8	3,5
<i>Varav skuldförändring avgiftsbestämd chefs pension</i>	9,1	6,8	9,1	6,8
<i>Varav skuldförändring förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättning</i>	16,0	-114,9	16,0	-114,9
<i>Varav skuldförändring avseende Skafab</i>	-1,7	2,4	-1,7	2,4
Summa avsatt till pensioner	8 049,5	7 392,0	10 394,2	9 700,8
<i>därav avgiftsbestämd chefs pension</i>	121,9	112,8	121,9	227,5
<i>därav avsatt till pensioner särskilda beslut inkl särskild löneskatt</i>	224,9	225,6	224,9	225,6

*Förtroendevalda ingår i skuld i balansräkningen.

**Skulden omfattar även åtaganden för latent efterlevandepension.

Aktualiseringsgrad i procent 96 % 81 % 96 % 81 %

Antal visstidsförordnande tjänstemän; Stadens visstids-förordnade tjänstemän har samtliga en tillsvidaranställning i botten, varför stadens pensionsåtagande inte förändras på grund av visstidsförordnandet.

Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal. (Mnkr)

Not 27 Övriga avsättningar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Begravningsavgifter*				
Ingående balans 1/1	194,4	183,4	194,4	183,4
Periodens avsättning	20,7	11,0	20,7	11,0
Utgående balans	215,1	194,4	215,1	194,4

Stockholms Ström mm**

Ingående balans 1/1	1 377,0	1 426,9	1 377,0	1 426,9
Överfört från skulder	0,0	0,0	0,0	0,0
Ianspråktaget	-10,9	-50,0	-10,9	-50,0
Periodens avsättning	192,7	0,0	192,7	0,0
Utgående balans	1 558,7	1 377,0	1 558,7	1 377,0

Infrastrukturella bidrag***

Ingående balans 1/1	9 805,2	10 033,6	9 805,2	10 033,6
Ianspråktaget	-152,7	-399,8	-152,7	-399,8
Periodens indexjustering	17,3	77,4	17,3	77,4
Periodens avsättning	11,7	94,0	11,7	94,0
Utgående balans	9 681,5	9 805,2	9 681,5	9 805,2

Övriga avsättningar bolag

Ingående balans 1/1	0,0	0,0	164,8	192,5
Ianspråktaget	0,0	0,0	-218,2	-78,0
Periodens avsättning	0,0	0,0	137,5	50,3
Utgående balans	0,0	0,0	84,0	164,8

Summa ingående balans 11 376,5 11 643,8 11 541,3 11 836,4

Summa ianspråktaget -163,6 -449,7 -381,8 -527,7

Summa upplöst avsättning

Summa periodens indexuppräknig 17,3 77,4 17,3 77,4

Summa periodens avsättningar 225,2 105,0 362,6 155,2

Summa utgående balans 11 455,3 11 376,5 11 539,3 11 541,3

*Verksamhet som finansieras med begravningsavgifter kan det enskilda året ge ett över- eller underskott. Detta regleras mot en avsättning, så att över tid används alltid avgifterna till avsett ändamål.

**Avsättningen avseende Stockholms Ström m m beräknas betalas 43 mnkr 2021, 310 mnkr 2022, 244 mnkr 2023 och övrigt 961 mnkr 2024 och framåt. Avsättningen Stockholms Ström är 2016 överförd från långfristiga skulder.

***Avsättning Norra länken har utökats med 11,7 mnkr, Indexreglering ökar avsättning Sverigeförhandlingen 15,1 mnkr och indexreglering Bussterminal Slussen 2,2 mnkr. I övrigt avsättning till Sverigeförhandlingen, Norra länken, Tvärbanor, tunnelbaneutbyggnad, övriga spårförbindelser, Slussen bussterminal och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är indexuppräknade. För infrastrukturella åtgärder har betalats 152,7 mnkr 2020, framöver har planerats 806 mnkr 2021 och 1911 mnkr 2022, 870 mnkr 2023, 502 mnkr 2024, 132 mnkr 2025 och 5 mnkr efter år 2025.

Region Stockholm har aviserat fördröjning i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Förhandlingsresultatet ska redovisas i april 2021 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

Betalningsplanen för projektet har justerats, och stadens planerade utbetalningar 2020 har skjutits fram.

Not 28 Obligationslån	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående obligationslåneskuld	31 608,0	27 830,5	31 608,0	27 830,5
Nyupplåning	15 990,7	13 572,1	15 990,7	13 572,1
Periodisering över- och underkurser	-88,5	-57,8	-88,5	-57,8
Återför av bokf över/underkurs	0,0	0,0	0,0	0,0

Återläggning av föregående års omklassificering	9 736,8	5 626,6	9 736,8	5 626,6
Amorteringar	-9 740,8	-5 626,6	-9 740,8	-5 626,6
Kortfristig del av långfristiga lån*	-3 162,0	-9 736,8	-3 162,0	-9 736,8
Summa obligationslån	44 344,2	31 608,0	44 344,2	31 608,0

*Skulder som på balansdagen har en förfalldag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristig lån.

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Utländska obligationslån	44 344,2	31 608,0	44 344,2	31 608,0
Summa obligationslån	44 344,2	31 608,0	44 344,2	31 608,0

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Ingående reverslåneskuld	15 756,5	12 700,0	15 756,5	12 700,0
Nyupplåning	0,0	3 056,5	0,0	3 056,5
Återläggning av föregående års omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0
Amorteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-5 351,0	0,0	-5 351,0	0,0
Summa reverslån	10 405,5	15 756,5	10 405,5	15 756,5

*Skulder som på balansdagen har en förfalldag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförts till kortfristig lån.

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Utländska reverslån	10 405,5	15 756,5	10 405,5	15 756,5
Svenska reverslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Upplåning från majoritetsägda bolag	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa reverslån	10 405,5	15 756,5	10 405,5	15 756,5

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Ingående låneskuld leasing	15,0	0,0	206,6	191,2
Ny låneskuld leasing	16,7	22,5	42,5	60,5
Återläggning	0,0	0,0	0,0	0,0
Amorteringar	0,0	0,0	-38,1	-40,2
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga låneskuld leasing*	-10,1	-7,5	-10,1	-4,9
Summa långfristig skuld leasing	21,5	15,0	200,9	206,6

Enligt förändring i rekommendation om leasing ska stadens finansiellt leasade bilar aktiveras, vilket är genomfört from 2019

*Leasingskuld med förfalldag inom 1 år omklassificeras till kortfristig skuld

Förmedlade medel och skuldfonder	32,7	36,9	32,7	36,9
Övriga långfristiga skulder	0,6	0,6	451,0	266,7
Investeringsinkomster pågående arbete	456,6	437,9	456,6	437,9
Aktiverade investeringsinkomster IB	321,7	153,5	321,7	153,5
Periodens anskaffning	-162,2	189,3	-162,2	189,3

Periodens försäljningar	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Periodens omklassificering	0,0	-18,8	0,0	-18,8
Summa utgående anskaffningsvärde	159,6	323,7	159,6	323,7
Upplösta investeringsinkomster IB	-39,4	-29,7	-39,4	-29,7
Upplösta investeringsinkomster	0,7	-11,7	0,7	-11,7
Upplösta investeringsinkomster UB	-38,7	-41,4	-38,7	-41,4
Summa aktiverade investeringsinkomster	120,9	282,3	120,9	282,3
Summa periodiserade investeringsinkomster	577,5	720,3	577,5	720,3
<i>Avskrivningstider (linjär avskrivning)</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>
<i>Genomsnittlig avskrivningstid år</i>	<i>-4,1</i>	<i>--7,8</i>	<i>-4,1</i>	<i>-7,8</i>
Summa övriga långfristiga skulder	632,4	772,8	1 262,2	1 230,5

*Offentligt investeringbidrag periodiseras som motsvarande tillgång. Staden har genomfört justering av årets resultat samt övrigt eget kapital på grund av ändrad redovisning av icke-offentligt investeringbidrag enligt RKR R2 i bokslut 2020.

Felaktigt balansförda investeringsinkomster avseende båtavgifter har resultatförts 2019

Not 31 Kortfristiga skulder	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna kostnader	2 522,5	2 595,4	3 383,3	6 092,2
Förutbetalda intäkter	1 213,9	1 220,3	5 377,5	1 220,3
Skatteskulder	1 344,6	448,6	0,0	482,0
Moms	26,1	7,3	27,3	11,8
Leverantörsskulder**	2 923,1	3 592,5	4 094,2	5 297,8
Förmedlade medel, deponerade medel, skuldfonder	26,3	22,4	23,3	22,4
Personalskatter	373,7	346,2	406,3	372,3
Semesterlöneskuld inklusive arbetsgivaravgifter	925,0	827,1	1 042,8	934,2
Okompenserad övertid inklusive arbetsgivaravgifter	55,6	59,0	55,6	59,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	7 459,9	7 753,0	-	-
Övrigt	818,3	786,4	1 811,8	1 156,6
Summa kortfristiga skulder	17 689,0	17 658,2	16 222,2	15 648,6

*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden. Två av stadens bolag lånar från Stockholms Stadshus AB i stället för att låna direkt från staden.

**Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade enligt balansdagens kurs

Not 32 Kortfristiga lån	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Utnyttjad checkräkningskredit	430,7	749,3	24,5	777,2
Deposit mm	0,0	0,0	0,0	0,0
Svenska certifikatslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Utländska certifikatlån	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	8 513,0	9 736,8	8 523,1	9 744,3
Summa kortfristiga lån	8 943,7	10 486,1	8 547,6	10 521,5

*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförts till kortfristiga lån.

Upplysning om förfall stadens totala lånestock (kortfristiga och långfristiga lån)

Låneförfall	Andel låneförfall per 31 december	
	2020, %	Nom belopp kr
≤1 år	14,1	-8 946 032 305
>1-2 år	25,6	-16 235 250 000
>2-3 år	15,7	-9 924 269 782
>3-4 år	15,9	-10 050 000 000
>4-5 år	19,0	-12 030 850 000
>5-6år	9,0	-5 706 530 000
>6-7år	0,8	-500 000 000

Not 33 Ansvars- och borgensförbindelser

Staden

mnkr	2020-12-31	2019-12-31
Stadens majoritetsägda bolag		
pensionsutfästelse		
Stockholms Stadshus AB	1,4	0,9
Stockholms Parkering	3,4	3,0
Stockholms Hamnar	10,1	8,4
S:t Erik Markutveckling	0,3	2,5
Stockholm Business Region	3,9	3,2
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	3,6	3,4
AB Svenska Bostäder	0,2	0,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	3,6	3,4
SISAB	3,8	3,5
Stockholm Vatten Holding AB	1,6	4,4
Stockholm Globe Arena Fastigheter	2,1	1,9
AB STOKAB	2,8	3,1
AB Familjebostäder	2,0	1,7
S:t Erik Livförsäkring AB	2,1	1,9
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	40,8	41,2
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån		
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	58,4	58,4
Stockholms Stadsmission	66,6	68,6
SYVAB*	371,4	241,6
Kommuninvest i Sverige AB	125,0	0,0
övriga juridiska personer	11,8	13,0
Summa Borgen för lån	633,2	381,5
Pensionsutfästelser	63,7	62,0
Kommunalt förlustansvar för småhus	0,1	0,1
Summa Övriga juridiska personer	696,9	443,7
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	737,8	484,9

*Outnyttjad limit finns om 223 mnkr enl KF beslut (dnr KS 2018/177) utöver befintligt tecknat åtgående om 371 mnkr.

Risken att staden ska komma att infria sina borgensförbindelser bedöms som låg.

Staden

Not 34 Pensionsskuld ansvarsförbindelse   **2020-12-31**   **2019-12-31**

mnkr

Ingående pensionsskuld 1/1	13 170,9	13 468,4
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare och pensionärer		
Ränte- och basbeloppsuppräknig	398,9	424,5
Årets pensionsutbetalningar	-744,7	-725,0
Övrig post*	178,0	3,1
Åtaganden för latent efterlevandepension tillagt i skulden	-	-
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse	13 003,1	13 170,9
Tillkommer löneskatt	3 154,6	3 195,3
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	16 157,7	16 366,1
Pensionsförpliktelse avseende visstidspension som ännu ej börjat betalas ut redovisas som ansvarsförbindelse enligt förändrad rekommendation 2015.		
Aktualiseringsgrad (%)	96,0	81,0

*SKR har beslutat om nya samordningsbestämmelser för äldre pensionsavtal (PÖK 2018). Förändringen berör födda 1954 och senare med föritdspension/sjukersättning innan 1998. Skuldeffekten blev en ökning med 191 mnkr.

Not 35 Derivatinstrument

Staden

2020-12-31

Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-swappar*	9 403,4	9 403,4	-1 079,6
Ränteswappar	750,0	750,0	-8,6
Summa	10 153,4	10 153,4	-1 088,1

2019-12-31

Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-swappar*	8 845,1	8 845,1	28,8
Ränteswappar	2 550,0	2 550,0	-23,3
Summa	11 395,1	11 395,1	5,5

	2020-12-31	2019-12-31
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj inkl derivat (%)	0,53	0,58
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj exklusive derivat (%)	0,64	0,71
Genomsnittlig räntebindningstid (duration) extern skuldportfölj med derivat, år	1,85	1,96
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj exklusive derivat, år	1,69	1,70
Räntekostnad för den externa skuldportföljen inklusive derivat (mnkr)	412,7	361,6
Räntekostnad för den externa skuldportföljen exklusive derivat (mnkr)	465,8	445,0

*Enligt finanspolicyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden (durationen) ligga inom intervallet 1,5 - 4,5 år. Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8.

Not 36 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen

mnr	Staden	
	2020-12-31	2019-12-31
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0
Förbrukat	-637,6	-607,8
Summa återstår	32,4	62,2
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0	1 900,0
Förbrukat	-1 118,2	-837,9
Summa återstår	781,8	1 062,1
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2014	450,0	450,0
Förbrukat	-184,3	-184,3
Summa återstår	265,7	265,7

Enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med årsredovisning 2018 upphör 2019 vissa angivna projekt att finansieras via efterutdelning via allbolagslagstiftningen. Anledningen är att dessa projekt ändrat karaktär och/eller avstannat i planeringsfasen.

Not 37 till Leasing

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Finansiella leasingavtal*				
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde	31,7	22,5	78,9	92,2
Nuvärdesberäknade minimileasavgifter	31,7	22,5	111,4	113,8
<i>därav förfallodag inom 1år</i>	10,1	7,5	43,1	45,5
<i>därav förfallodag senare än 1 år</i>				
<i>men mindre än 5 år</i>	21,5	15,0	68,3	68,3
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
Operationella leasingavtal* , erlägges				
Minimileaseavgifter	13 103,8	12 001,4	17 856,8	4 237,6
<i>därav förfallodag inom 1år</i>	1 316,6	1 368,0	1 730,3	807,7
<i>därav förfallodag senare än 1 år</i>				
<i>men mindre än 5 år</i>	4 107,4	4 438,0	5 220,8	1 927,9
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>	7 679,7	6 195,4	10 905,7	1 502,0
<i>varav koncernintern leasing</i>	11 186,7	10 036,1		
<i>med förfallodag inom 1år</i>	866,2	935,7		
<i>med förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>		2 966,6	3 333,6	
<i>med förfallodag senare än 5 år</i>		7 353,9	5 766,8	
Operationella leasingavtal , erhålles				
Minimileaseavgifter			26 877,7	29 960,0
<i>därav förfallodag inom 1 år</i>		0,0	0,0	9 579,1
<i>därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>		0,0	0,0	10 990,1
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>		0,0	0,0	6 308,5

*För stadens del är medtaget endast avtal som överstiger 3 år.

Hysesavtal som uppfyller villkoren för operationell leasing ingår. Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna i redovisningen för staden. I bolagskoncernen tillämpas dock inte dessa gränsvärden. Det beräknas endast påverka marginellt varför ingen omräkning har gjorts.

Finansiell leasing ingår i balansräkningen på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter. Uppbokning av finansiella leasingavtal görs per balansdagen. Under löpande räkenskapsår bokförs leasingavgifterna i resultatet. Påverkan bedöms marginell då de finansiella leasingavtalen har liten omfattning

Under 2019 bytte staden IT-leverantör från HCL till Tieto samt till Advania och Fujitsu för pedagogisk verksamhet. Införandet av bytet skedde successivt. Leasingavtalets längd överstiger inte 3 år och därmed ingår inte det ekonomiska åtagandet i redovisningen ovan. Kostnaden för 2020 uppgår till 551 mnkr.

Not 38-50 noter till kassaflödesanalys

Not 38 Återläggning reavinst/reaföruster mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
	-2 696,2	-2 453,1	-3 132,0	-2 738,8

En återläggning görs av reavinst/reaföruster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet

Not 39 Ej likviditetspåverkande poster mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Justering för av-, nedskrivningar och utrangering	1 730,5	1 585,2	6 455,0	5 618,6
Justering för gjorda avsättningar	900,0	953,7	959,6	1 108,9
Justering för överförd avsättning från lån	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för återlagda inkomster	0,7	-13,7	0,7	-13,7
Justering för upplöst avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomstskatt	-	-	-143,6	103,3
Realisationsresultat försäljning av dotterföretag	-	-	0,0	-206,2
Korrigerig reavinst avseende tidigare år	-	-	0,0	0,0
Resultatandelar i intresseföretag	-	-	-444,7	-242,8
Övrigt, 2020 byte redovisningsprincip	168,6	-	245,2	154,0
Summa ej likvidpåverkande poster	2 799,8	2 525,2	7 072,2	6 522,1

Not 40 Minskning av avsättningar pga utbetalningar mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
lanspråktagen avsättning	-163,6	-449,7	-163,6	-449,7
Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat	152,7	399,8	152,7	399,8
Summa minskning av avsättningar pga utbetalningar	-10,9	-50,0	-10,9	-50,0

Not 41 Ökning/minskning kortfristiga fordringar mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Kortfristiga fordringar inklusive lager	-6 233,5	-6 340,3	57,7	43,0
Kortfristiga placeringar	1,1	2,2	-62,5	61,8
Summa ökning/minskning kortfristiga fordringar	-6 232,4	-6 338,2	-4,8	104,8

Not 42 Ökning/minskning kortfristiga skulder mm mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Förändring kortfristig skuld	30,8	-1 423,0	-192,8	-278,9
Förändring kortfristiga lån exkl förändring utnyttjad checkräkningskredit	-1 223,8	2 050,6	-118,5	2 071,5

Summa ökning/minskning kortfristiga skulder mm	-1 193,0	627,6	-311,3	1 792,6
---	-----------------	--------------	---------------	----------------

Not 43 Investering i immateriella anläggningstillgångar

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Balanserade utvecklingskostnader	-	-	-90,4	-4,6
Summa investering immateriella tillgångar	-	-	-90,4	-4,6

Not 44 Investering i materiella anläggningstillgångar

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Varav byggnader och tekniska anläggningar	-4 555,2	-2 769,3	-4 311,3	-2 775,9
Varav maskiner och inventarier*	-277,6	-355,2	-439,4	-447,7
Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	-2 422,6	-4 186,1	-14 740,2	-16 686,6
Varav finansiella leasingavtal	0,0	0,0	25,8	37,9
Summa investering i materiella anläggningstillgångar	-7 255,4	-7 310,6	-19 490,8	-19 910,3

*varav 9,2 mnkr ökning leasingbilar

Not 45 Försäljning av materiella anläggningstillgångar

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Bokfört värde mark, byggn o tekn anläggning inkl expl	254,5	488,7	606,5	601,5
Bokfört värde maskiner och inventarier	0,0	0,2	2,4	10,1
Bokfört värde pågående investeringar	0,0	0,0	0,0	495,2
Reavinster/förluster inkl expl	2 696,2	2 453,1	3 134,7	2 738,8
Summa försäljning av materiella anläggningstillgångar	2 950,8	2 942,0	3 743,5	3 845,7

Not 46 Investering i finansiella anläggningstillgångar

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Köp av aktier och andelar	0,0	-0,7	-0,5	-177,3
Köp av bostadsrätter	-88,1	-123,2	-88,1	-123,2
Summa investering i finansiella anläggningstillgångar	-88,1	-123,8	-88,5	-300,4

Not 47 Försäljning finansiella anläggningstillgångar

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Bokfört värde finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,7	314,9	7,0
Reavinster/förluster	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa försäljning finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,7	314,9	7,0

**Not 48 Ökning/minskning
långfristiga skulder**

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Omklassificering till kortfristig skuld	-8 513,0	-9 744,3	-8 513,0	-9 744,3
Återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	9 736,8	5 626,6	9 736,8	5 626,6
Periodisering över- och underkurser	-88,5	-57,8	-88,5	-57,8
Nyupplåning amortering mm*	-140,5	218,2	-140,5	218,2
Övriga förändringar långfristiga skulder	0,0	0,0	146,2	53,0
Posten redovisas under ej likvidpåverkande poster	-0,7	13,7	-0,7	13,7
Summa ökning/minskning långfristiga skulder	994,1	-3 943,6	1 140,3	-3 890,5

Not 49 Årets Kassaflöde

Årets kassaflöde för både staden och kommunkoncernen är positivt per 2020-12-31. Det gångna årets resultat och kassaflöde från den löpande verksamheten täcker tillsammans med upplåning kommunkoncernens samlade höga utflöde från investeringsverksamheten

Not 50 Likvida medel vid årets slut

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Förskottskassor mm	8,0	7,7	8,0	7,7
Likvida medel (bank mm)	0,0	0,0	780,2	159,4
Utnyttjad checkräkningskredit	-430,7	-749,3	-430,7	-749,3
Summa likvida medel vid årets slut	-422,7	-741,7	357,6	-582,3

Kassaflödesanalys

Summan av kassaflödet är positivt och uppgår till 319 mnkr. Stadens likvida tillgångar är negativa på balansdagen. Staden försöker minimera de likvida tillgångarna på grund av aktuellt ränteläge. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar. Vid balansdagstillfället hade staden utnyttjat sin checkräkningskredit och tillsammans med nämndernas förskottskassor med mera uppgick nettosaldo till - 423 mnkr.

Kassaflödet från verksamheten består av periodens resultat exklusive realisationsvinster/förluster och justering av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 5 046 mnkr (2 750 mnkr).

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager beror främst på förändringar i fordringar/skulder gentemot stadens bolag. Den totala förändringen är negativ, -7 426 mnkr varav en högre nettofordran på bolagen utgör -5 996 mnkr.

Bolagen har 2020 haft en fortsatt hög investeringsvolym, vilket ger behov av upplåning.

Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, -4 393 mnkr, beroende på en hög investeringsvolym på 7,3 mdkr. Försäljningar har hållit nere det negativa kassaflödet. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur påverkar kassaflödet med -153 mnkr.

Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka lånebehovet för bolagen, netto 7 244 mnkr. Stadens räntebärande tillgångar har minskat med 717 mnkr beroende på stadens ökade investeringsvolym, som inte täckts av resultat och avskrivningar under året.

Not 51 not till upplysning om kostnader för redovisningsrevision

Not 51 Upplysning om kostnader för redovisningsrevision mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Kostnader för redovisningsrevision	6,8	6,3	14,3	11,4

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Staden har under 2020 arbetat efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt, En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna under mandatperioden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden under flera år, ofta under hela mandatperioden. Målbedömningen ska därför snarare ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

Under alla verksamhetsområdesmål finns indikatorer med angivna årsmål. Årsmålen för indikatorerna anger vilken nivå som ska uppnås under det aktuella året och bestäms utifrån nuläge, förutsättningar och ambitionsnivå. För individbaserade indikatorer redovisas könsuppdelat utfall där det finns tillgängligt. För övriga indikatorer redovisas endast totalt utfall. Bedömningen av måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål grundas på en sammanvägning av målets indikatorer samt nämndernas bedömningar och analyser av respektive verksamhetsområdesmål. Bedömning görs av om respektive mål har uppfyllts helt, delvis eller ej. Vid hel måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en stark trend. Vid delvis måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med en svag trend. Vid ej måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt fel håll.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället.

Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus.

Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling.

Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året. Bedömningen baseras på att av totalt fem underliggande mål har ett uppfyllts helt och fyra delvis.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För tre av fem av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt och för två har det uppnåtts delvis. 20 av 29 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 8 bedömer att målet uppnås delvis och 1 bedömer att målet ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Fortsatt lågt behov av ekonomiskt bistånd

I slutet av 2019 bröts en flerårig trend av nedåtgående behov av ekonomiskt bistånd och när covid-19- pandemin bröt ut prognostiserades dess konsekvenser på arbetsmarknaden innebära en kraftig ökning. Den kraftiga ökningen har dock uteblivit och även under 2020 nådde stadens sina mål. Kommunfullmäktiges mål för året avseende andelen personer i behov av bistånd var 1,5 procent och utfallet blev 1,46 procent. Utfallet 2019 var 1,48 procent vilket innebär att det är en lägre andel personer som var i behov av ekonomiskt bistånd under 2020 än under 2019, detta trots de tuffa konsekvenser som drabbade samhällsekonomin under 2020.

Även andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd samt personer i långvarigt behov av ekonomiskt bistånd är lägre än kommunfullmäktiges mål som ligger på 2,7 procent respektive 1,0 procent. Resultatet avseende andelen barn för 2020 var 2,5 procent vilket är detsamma som under 2019. Resultatet för andelen personer i långvarigt behov för 2020 var 0,9 procent vilken även det var detsamma som 2019.

Skillnaderna i målpuffyllelsen för kvinnor respektive män skiljer sig väldigt lite åt. Avseende behovet av ekonomiskt bistånd, såväl det kortvariga som det långvariga, är andelarna identiska.

Unga i fokus

Utifrån den kraftigt ökande ungdomsarbetslösheten under våren tillsatte staden en arbetsgrupp som fick i uppdrag att analysera möjliga effekter av pandemin för unga och ta fram förslag på hur stadens arbete skulle kunna utvecklas för att möta kommande utmaningar. Arbetsgruppen har tagit fram förslag inom flera områden där insatser kan skalas upp eller utvecklas, och under hösten påbörjades ett utvecklingsarbete som bland annat handlar om att jobbtorgen har utökat sin tillgänglighet för unga genom att erbjuda digitala lösningar för drop-in, chattfunktioner med mera, vid sidan om möjligheten att fysiskt komma till jobbtorgen.

Flexibla lösningar för att ge fler ungdomar feriejobb

Arbetet med feriejobb har under året behövt anpassas utifrån rådande läge med pandemin. Inga arbetstillfällen har erbjudits inom vård och omsorg samt förskola; dessa verksamheter står för cirka 3 500 platser under ett normalår. Därtill har omkring 300 planerade feriejobb under jullovet ställts in på grund av snabbt ökande smittspridning. Vidare har merparten av alla anställningar skett utan fysiska anställningsmöten, målgruppen har justerats och fler upphandlade platser har använts. Trots pandemin har 7 370 ungdomar (av årsmålet 9 000) mellan 16-19 år, lika många killar och tjejer, haft en ferieanställning i någon av stadens egna verksamheter och bolag, upphandlade entreprenörer eller ideella föreningar.

Ny strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser

Under året har ett förslag till strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser tagits fram. I förslaget definieras stadens långsiktiga arbete med arbetsmarknadsinsatser: målsättningar, prioriteringar och vägledande principer samt ansvarsfördelning inom staden. Den sammanhållna strategin är av vikt för ett ändamålsenligt och resurseffektivt arbete i staden med att främja en hög sysselsättningsgrad, minska behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet samt minska andelen unga som varken arbetar eller studerar. Implementeringen av strategin påbörjas efter beslut i kommunfullmäktige.

Fler får hjälp av stadens Jobbtorg

Personer med kort utbildningsbakgrund, unga, nyanlända och personer med funktionsnedsättning tillhör de målgrupper där arbetslösheten är som högst. För dessa målgrupper utvecklas

särskilda arbetssätt och insatser. Jobbtorgen arbetar också uppsökande för att nå och ge stöd till unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret och unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar. Under 2020 har 7 175 unika individer varit inskrivna på Jobbtorg Stockholm. Det är 211 fler än under motsvarande period föregående år, vilket främst beror på ökning inom gruppen med försörjningsstöd. Utöver dessa har stadens jobbtorg kommit i kontakt med och erbjudit stöd till cirka 5 000 individer inom ramen för de uppsökande uppdragen.

Det är fler män än kvinnor som har fått ett Stockholmsjobb, något som beror på att det är fler män än kvinnor som har bedöms ha behov av insatsen.

Fler studerar på Komvux och stora utmaningar till följd av fjärrundervisning

De senaste årens volymökningar inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning fortsätter i samma höga takt som föregående år. Högskoleförberedande kurser har ökat mer än tidigare, medan grundläggande utbildning mindre än tidigare. Inom sfi har det skett en minskning, vilket delvis beror på färre nyanlända.

Den 18 mars övergick all undervisning inom stadens komvux till distans utifrån rekommendationer från myndigheter och regering. Bland eleverna skiftade den digitala kompetensen mycket liksom tillgången till digital utrustning och en bra studiemiljö i hemmet, vilket gjorde att vissa hade svårt att klara av omställningen. Skolorna vittnade om elever som inte kom till kursstart i mars/april. Samtidigt visar uppföljningar att flera elevgrupper uppskattar undervisningsformen, som ger ökad möjlighet att kombinera studierna med arbete och familj. Fjärrundervisning uppges ha fungerat bäst för elever med lång utbildningsbakgrund, men sämre för kortutbildade, vilket skulle kunna påverka volymer inom sfi och grundläggande utbildning.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,5 %			Helt	Utfallet är det samma som 2019.
Andel personer som har ekonomiskt	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	Helt	Utfallet är det samma som 2019.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
bistånd i förhållande till befolkningen						
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,0 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	Helt	Utfallet är det samma som 2019.
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	800 st	721 st	350 st	371 st	Delvis	Förutsättningarna för att nå målet då flera arbetsplatser har haft svårt att ta emot arbetstagare med anledning av covid-19- pandemin.
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	9 000 st	7 370 st	3 759 st	3 611 st	Delvis	Förutsättningarna för att nå målet har påverkats kraftigt av covid-19- pandemin. En stor andel av feriejobbsplatser finns normalt sett inom barnomsorg och äldreomsorg, två verksamhetsområden som under 2020 inte kunnat ta emot feriearbetare.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. 17 av 29 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 11 bedömer att målet uppnås delvis och 1 bedömer att målet ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Till följd av covid-19-pandemin har medborgarundersökningen inte genomförts 2020. Därför har det inte varit möjligt att följa upp 3 av

4 av kommunfullmäktiges indikatorer. För den indikator som följs upp uppnås årsmålet delvis.

Covid-19 pandemi och krisledningsarbete – fokus på prioriterad kärnverksamhet

Året har i hög grad präglats av covid-19-pandemin. Stadens centrala krisledning aktiverades den 16 mars 2020. I arbetet har stadens säkerhetsprogram för perioden 2020-2023, som kommunfullmäktige beslutade om våren 2020, varit vägledande. Fokus för stadens arbete var att skydda äldre och andra riskgrupper från att smittas, samt att arbeta för att upprätthålla prioriterad kärnverksamhet. Stadens hantering av pandemin har visat prov på ett aktivt och uthålligt krishanteringsarbete och en förmåga att hantera kärnuppdrag. Erfarenheter och lärdomar ska tas omhand i den fortsatta utvecklingen mot en sammanhållen och stärkt planering för krisberedskap och civilt försvar.

Trygghetsmätningen 2020

Stadens trygghetsmätning 2020 visar på ett försiktigt positivt resultat. Den ökning som skett sedan 2011 beträffande otrygghet i utemiljö på kvällstid har avstannat. I 2020 års mätning svarar 10 procent att de är otrygga om de går ut på kvällen. Vad gäller problem i bostadsområdet så utmärker sig frågor kopplade till den fysiska miljön (nedskräpning, mörka områden och dålig belysning). Andelen som är oroliga för att utsättas för brott har minskat sedan förra mätningen och förbättringen är som mest tydlig i områden där oron varit särskilt hög. Staden har under året bedrivit ett omfattande arbete för att fortsätta och förstärka den positiva trenden.

Insatser för en trygg och attraktiv stad

Staden har fortsatt satsningen på platssamverkan. Tanken med platssamverkan är att samla olika aktörer för att arbeta tillsammans med trygghetsskapande åtgärder. Arbetet har skett i samverkan med bland annat fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhälle. Utvärderingar av stadens platssamverkan sker löpande. Farsta stadsdelsnämnd har exempelvis utvärderat platssamverkan på Hökarängen centrum och Stieg Trenters torg. Butiksägare, polisen, fältassistenter, områdesvärdar, fritidspersonal och föräldravandrare är övervägande positiva till resultatet.

Kommunstyrelsens trygghetsutskott har under 2020 tilldelat medel till stadens nämnders arbete med att öka tryggheten genom trygghetsinvesteringar. I de behovsanalyser som görs i ansökningarna beaktas barn-, äldre-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv. Investeringarna har exempelvis

möjliggjort uppsättning av kameror, olika belysningsåtgärder, larm och insatser för att göra gångtunnlar och lekplatser tryggare.

Under året har ett nytt avtal för mobila ordningsvakter slutits. Parallellt med detta har ansökningar om både förlängning av befintliga och nya förordnandeområden, där ordningsvakterna får verka lämnats in löpande.

Staden bedriver fortsatt ett omfattande arbete mot våldsbejakande extremism. Under 2020 har bland annat ett antal riktade fördjupningsutbildningar genomförts och arbete har utförts inom ramen för det nordiska samarbetet Capital Code. Inom ramen av Capital Code samverkar de nordiska huvudstäder för att tillsammans utveckla sitt arbete mot våldsbejakande extremism.

Samverkan för en tryggare och säkrare stad samt region

Samverkan inom staden och med externa aktörer är centralt i såväl krislednings- som trygghetsarbetet. Under 2020 har fokus legat på att utveckla den regionala samverkan och skapa synergier med övriga aktörer. Staden har genom Samverkan Stockholmsregionen (SSR) varit en drivande aktör i den regionala samverkan kring covid-19-pandemin. Inom trygghetsområdet är arbetet kring *Trefas* ett exempel på samverkan där polisen i Region Stockholm, Kriminalvården och Stockholms stad har inlett ett förstärkt samarbete för att förändra situationen i Stockholm genom att förebygga det dödliga våldet.

Trafiknämnden har fortsatt att utveckla dialogen med stadsdelsnämnderna i syfte att förbättra samverkan. Detta har bland annat inneburit att det finns en utpekad kontaktperson för respektive stadsdelsnämnd och att det genomförs områdesmöten för informationsutbyte samt samordning av insatser.

Många besöker stadens parker och grönområden

Staden har genom Levande Stockholm fortsatt att utveckla stadsrummet som vistelseplats. Under vintersäsongen har staden även genomfört Levande Stockholm på ett flertal torg i inner- och ytterstaden. Med satsningen Grönare Stockholm möjliggörs en fortsatt utveckling av stadens gröna offentliga miljö, med särskild prioritet på stadens ytterområden.

Pandemin har medfört att besökstrycket i parker och grönområden ökat under året då fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus. För att möta den ökade nedskräpningen ökade städinsatserna och tömningsfrekvenserna av papperskorgar i många

delar av staden under våren och sommaren. För att nedskräpningen ska minska har staden även arbetat med olika insatser för att öka engagemang, delaktighet och medvetenhet bland invånarna. Exempelvis har Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd vid två tillfällen under Sommar på torget informerat invånare om hur de kan påverka stadsmiljön genom att lämna medborgarförslag och synpunkter. Ett prioriterat fokusområde bland flera stadsdelsnämnder har under 2020 varit avtalsuppföljning av entreprenörer. Uppföljningarna har visat att det finns entreprenörer som inte levererat enligt avtal och dessa har fått betala vite och åtgärda de brister som identifierats.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	77 %	–	–	–		Mäts i medborgarundersökning som pga pandemin ej genomförts 2020
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	71 %	–	–	–		Mäts i medborgarundersökning som pga pandemin ej genomförts 2020
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71 %	–	–	–		Mäts i medborgarundersökning som pga pandemin ej genomförts 2020
Andel ungdomar i Stockholmsenkäten som uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	88,5 %	84 %	82 %	87 %	Delvis	Ny indikator 2020. Resultatet visar att kvinnor i högre grad utsatts för hot och våld. Staden genomför en rad våldspreventiva insatser riktade mot ungdomar för att minska hot och våld.

I Stockholm når alla barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Förskolan och skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms förskolor och skolor ska få en kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För två av nio av

kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnått helt, för fyra har det uppnått delvis och tre indikatorer saknar utfall. 17 av 24 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 6 bedömer att målet uppnås delvis och 1 bedömer att målet ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på stadsdelsnämndernas bedömning av måluppfyllelsen samt indikatorernas utfall. Av stadsdelsnämnderna har tio bedömt att målet har uppfyllts helt och tre att målet har uppfyllts delvis. För två av kommunfullmäktiges indikatorer har målet uppfyllts helt och för två har det uppfyllts delvis.

Förskola av god kvalitet

Staden har under året arbetat för att säkerställa en likvärdig förskola av hög pedagogisk kvalitet utifrån de nationella målen i läroplanen. Flera goda exempel finns i staden, bland annat kring arbetet med språkutveckling och att Skolverkets program Läslyftet har genomförts på flera håll. Digitala verktyg för uppläsning och bilderböcker används i arbetet med språkutveckling och litteratur i förskolan, vilket stödjer arbetet med flerspråkighet och förskolornas arbete med de nationella minoritetsspråken. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har i samverkan med Vuxenutbildningen i Järva utformat och startat upp en språkutbildning för barnskötare och förskollärare i behov av att stärka sin svenska.

Läroplansuppdraget anger att förskolorna genom förskolläraren aktivt ska inkludera ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen, vilket stadens förskolor redovisar att de gör. Frågan har bland annat aktualiserats genom diskussion om hur förskolans kunskap ska ökas för att förbygga hedersrelaterat våld och förtryck. Genom observation har det uppmärksammats vilka rum och med vilka material som flickor respektive pojkar leker. Uteleken har bidragit till att barnens lekmönster har breddats och blivit mindre könsspecifika.

Förskolorna har anpassat sin verksamhet under covid-19-pandemin och en stor del av undervisningen har bedrivits utomhus.

Sjukfrånvaron bland såväl barn som personal har periodvis varit hög. Stadsdelsnämnderna bedömer ändå att förskolans verksamhet har kunnat bedrivas på ett tillfredsställande sätt under året.

Barnperspektivet och barns rättigheter har beaktats i stadens förskoleverksamhet med stöd i Barnkonventionens artiklar, bland annat får barnen lära sig om sina rättigheter genom litteratur anpassad för barn i förskoleåldern. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår på olika sätt utifrån barnens intressen och frågor.

Utbildningsnämnden har under året arbetat i nära samverkan med stadsdelsnämnderna med frågor som är gemensamma för stadens förskolor, som exempelvis digitala satsningar, kommunikation och kompetensförsörjning. Under året har utbildningsnämnden även stöttat stadsdelsnämnderna i arbetet under pandemin. Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har skett genom tillsyn på distans.

Andelen nöjda föräldrar har ökat med en procentenhet i jämförelse med föregående år till 86 procent men målet uppfylls endast delvis. En stadsdelsnämnd når stadens mål om 90 procent. Majoriteten av stadsdelsnämnderna har ett förbättrat resultat i jämförelse med föregående år. Många stadsdelsnämnder har fortsatt skillnader mellan förskolorna och arbetet för att öka likvärdigheten fortsätter.

Strukturella förutsättningar

Målet för antal barn per grupp uppfylls för staden som helhet samt av majoriteten av stadsdelsnämnderna. Utfallet, 15 barn per grupp, är detsamma som föregående år. Även målet för andelen legitimerade förskollärare uppfylls för staden som helhet samt av majoriteten av stadsdelsnämnderna. Utfallet är 36,4 procent och de allra flesta är likt tidigare år kvinnor. Utifrån den stadsövergripande handlingsplanen för förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare inom stadens förskolor har staden fortsatt arbetet på lokal nivå. Det görs bland annat genom övergripande överenskommelser om tid till planering och uppföljning av arbetet, planer för introduktion och mentorskap och genom att ett strategiskt hälsofrämjande arbete bedrivs och följs upp.

Målet för antal förskolebarn per anställd uppfylls delvis för staden som helhet med utfallet 5,0. Utfallet har förbättrats i jämförelse med föregående års utfall om 5,1. En majoritet av stadsdelsnämnderna uppfyller målet om 4,9 helt, vilket är en förbättring mot föregående år då flertalet av stadsdelsnämnderna endast uppfyllde målet delvis.

Platsgaranti, barnantal och arbetet med ökad inskrivningsgrad
 Under året har platsgarantin uppfyllts i staden. Antalet inskrivna barn i förskolan har minskat, såväl i kommunal som fristående förskola. I den senaste befolkningsprognosen har antalet barn minskat i staden. Arbetet fortsätter för att ta reda på om covid-19-pandemin även kan ha bidragit till att färre barn gick i förskolan under år 2020. Minskningen sker i de flesta av stadsdelsnämnderna.

Inskrivna barn i snitt per år i förskoleverksamhet inklusive pedagogisk omsorg					
Regi	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunal regi	33 349	32 979	32 847	32 922	32 424
Fristående regi	19 967	20 200	20 170	20 055	19 815
Totalt	53 316	53 179	53 017	52 977	52 239

Inskrivningsgraden i förskoleverksamhet för 2-5 åringar har varierat med 0,5 procentenheter under den senaste femårsperioden, men har minskat marginellt två år i rad och var vid den senaste mätningen 93,9 procent. Fem stadsdelsnämnder redovisar en ökad andel inskrivna barn, medan åtta redovisar lägre andel inskrivna barn. Det är en stor skillnad mellan stadsdelsnämndsområdena, med ett utfall från 84,2 till 97,6 procent och det finns även stora skillnader på stadsdelsnivå. Staden arbetar för att öka inskrivningsgraden bland annat genom introduktionsförskolor och samarbeten mellan interna och externa aktörer. Uppsökande verksamhet genom exempelvis stadsdelsmammor har visat sig vara framgångsrikt för att nå föräldrar till barn som inte är inskrivna i förskolan.

Grund- och grundsärskola, fritidshem, fritidsklubb samt gymnasie- och gymnasiesärskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelse, indikatorernas utfall och utfallet på utbildningsnämndens obligatoriska nämndindikatorer. Avkommunfullmäktiges fem indikatorer uppfylls två uppfylls delvis och för resterande indikatorer saknas utfall till följd av inställda nationella prov samt att Skolverket inte har publicerat resultat på huvudmannanivå för 2020. Av utbildningsnämndens sju obligatoriska nämndindikatorer under målet uppfylls en helt och sex delvis.

Covid-19-pandemin har påverkat arbetet på många områden och på många sätt, men i huvudsak har utbildningsverksamheten kunnat genomföras enligt plan under året. Den 18 mars övergick gymnasieverksamheten till distans- och fjärrundervisning, vilket varade vårterminen ut. Under höstterminen har samtliga gymnasieskolor erbjudit en kombination av undervisning i skolans lokaler med undervisning på distans. Från och med den 7 december övergick undervisningen på de kommunala gymnasieskolorna helt till distansundervisning, med undantag för gymnasiesärskola, introduktionsprogram och elevgrupper i behov av särskilt stöd.

Skolorna har under året varit flexibla och ställt om sin organisation och utbildning till följd av sjukdom och risk för smittspridning. Även om skolorna hittills har lyckats väl i denna omställning går det inte att utesluta att elever påverkas av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro.

Skolresultat

Skolverket publicerar vanligtvis den officiella betygsstatistiken, men har inte redovisat några uppgifter för enskilda skolor och på kommunnivå 2020. Anledningen är en dom i kammarrätten som säger att fristående skolors elevsammansättning och betyg är affärshemligheter och därför inte får publiceras. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor gör Skolverket tolkningen att de inte kan redovisa motsvarande uppgifter för kommunala skolor. Årets skolresultat är istället hämtade från Kolada, Sveriges kommuner och regioner, SKR:s, databas, som använder Statistiska centralbyråns, SCB:s, statistik. Många av de resultat som ingick i Skolverkets resultatuppsättning utgår detta år ur redovisningen då motsvarande resultat saknas i Kolada, vilket är anledningen till att utfall för indikatorn *Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med examen* saknas.

I årskurs 6 har andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen minskat från 77,6 procent till 76,1 procent. Minskningen är större bland pojkar än bland flickor. Även andelen behöriga till yrkesprogram har minskat, från 86,6 procent till 85,0 procent. I nedan tabell framgår resultatutvecklingen, inom parantes framgår riksgenomsnittet där det finns tillgängligt.

Betygsresultat i årskurs 6 i Stockholms stads skolor, alla elever						
Betygsresultat / år	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	88,6	89,0	87,6	86,8	86,6	85,0
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	81,8 (80,5)	82,1 (79,2)	81,5 (77,7)	78,7 (77,1)	77,6 (73,9)	76,1 (73,2)
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	220	224	224	223	228	227

Resultatmåttan har sedan 2016 en nedåtgående trend, undantaget genomsnittligt meritvärde. Trenden är tydligast för andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen, där utvecklingen även ser liknande ut nationellt. Det genomsnittliga meritvärdet har dock legat på ungefär samma nivå sedan 2016, vilket kan tyda på att kunskapspridningen mellan eleverna har ökat.

Inga ämnen sticker ut i resultatförsämringen i årskurs 6, med undantag av andelen som uppnått kunskapskraven i svenska som andraspråk som har minskat med fyra procentenheter i jämförelse mot föregående år. Detta skulle kunna härledas till att skolorna några år tillbaka tog emot en stor andel nyanlända elever. Eleverna i de yngre åldrarna går ofta direkt ut i ordinarie klass, och det tar tid att behärska språkkunskaperna i svenska i tillräcklig utsträckning för att nå kunskapskraven.

I årskurs 9 är betygsresultaten i nivå med föregående år. Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen har minskat från 80,5 procent till 79,8 procent. Andelen som är behöriga till gymnasiet har samtidigt ökat med 0,4 procentenheter till 87,8 procent när alla elever inkluderas i mätningen. I nedan tabell framgår resultatutvecklingen.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, alla elever					
Betygsresultat / år	2016	2017	2018	2019	2020
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	82,4	84,7	86,9	87,4	87,8
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	74,4	78,4	79,2	80,5	79,8
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	239	242	246	250	249

Efter några år med minskade könsskillnader har de återigen ökat något, till flickors fördel. Den socioekonomiska dimensionens påverkan på resultatet är dock avsevärt starkare än den könsmissiga. Tabellen nedan visar hur resultaten mellan olika skolor i årskurs 9 varierar utifrån socioekonomiska förutsättningar. Utfallen är beräknade som skolornas genomsnitt och tar inte hänsyn till hur många elever som går på varje skola.

Socio-ekonomiskt index	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Kvartil 1 <i>lägst index</i>	93,0	94,3	94,9	88,4	91,2	89,4	265	272	269
Kvartil 2	90,2	92,8	91,5	83,9	86,0	84,8	252	259	256
Kvartil 3	79,8	78,4	82,3	70,9	70,4	71,4	228	228	231
Kvartil 4 <i>högst index</i>	73,8	70,7	68,6	57,2	59,6	52,9	209	211	203

En genomgående ökning i kvartil 3 kan noteras och en minskning i kvartil 4, särskilt när det gäller andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. I kvartil 1 och 2 kan en viss nedgång noteras i andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet. Nivån är dock högre jämfört med 2018. Spridningen i resultat är fortsatt stor mellan olika grupperingar av skolor och det finns en tydlig socioekonomisk uppdelning. Det finns exempel på resultatförbättring i skolor med högt socioekonomiskt index. En större andel av eleverna i skolorna i Järva är behöriga till gymnasiet i jämförelse med föregående år, trots att pandemin medförde högre frånvaro under längre tid i Järva än i de flesta grundskoleområdena.

Gymnasieskolans resultat är sammantaget endast marginellt förändrat jämfört med föregående läsår. Förändringarna i resultat kan inte kopplas till pandemin, men en effekt kan inte uteslutas. Totalt erhöll 87 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, en marginell försämring med 1 procentenhet. Andelen elever som har godkänt på samtliga kurser i sina examensbevis har ökat med 1 procentenhet till 80 procent. Den genomsnittliga betygspoängen uppgick till 15,9, vilket kan jämföras med 16,0 år 2019. Flickornas betygspoäng försämrades något medan pojkarnas betygspoäng var konstant.

Stadens gymnasieskolor uppvisar stora skillnader i sina resultat. Totalt sett var det sju skolor som ökade sin examensandel, samtidigt som nio skolor minskade sin andel något. Bland de skolor som ökade återfanns skolor som redan har en hög eller relativt hög examensandel, vilket innebär att resultatspridningen mellan stadens gymnasieskolor ökade något från tidigare år.

Trygghet och studiero

Resultatutvecklingen gällande trygghet och studiero i stadens elev- och föräldraundersökningar är försiktigt positiv i jämförelse med

föregående år. Både andelen som känner sig trygga i skolan och andelen elever som upplever studiero har ökat i årskurs 8 och i gymnasieskolan, men minskat i årskurs 5. I årskurs 2 har den upplevda studieron förbättrats, samtidigt som den upplevda tryggheten är oförändrad. I nedan tabell framgår upplevd trygghet respektive studiero i skolan.

Trygghet och studiero		2018	2019	2020
Årskurs 2	Trygghet	84	84	84
	Studiero	66	67	70
Årskurs 5	Trygghet	78	78	76
	Studiero	54	57	53
Årskurs 8	Trygghet	78	75	78
	Studiero	46	44	46
Gymnasieskolan, årskurs 2	Trygghet	86	86	89
	Studiero	53	51	53

Pojkar upplever generellt en större trygghet i skolan, där skillnaderna är störst i årskurs 5 och i årskurs 8. I årskurs 8 är det tio procentenheters skillnad mellan pojkar och flickor. I årskurs 5 är skillnaden åtta procentenheter. I årskurs 2 är skillnaden endast en procentenhet och i gymnasieskolan är den upplevda tryggheten lika stor hos flickor som hos pojkar. Vad gäller upplevd studiero är det bara i årskurs 8 som skillnaderna mellan könen är tydliga, där övervikten till pojkars fördel har varit tre till åtta procentenheter de senaste tre åren. I årskurs 5 finns en mindre differens i samma riktning under fyra av de senaste sex åren, och i årskurs 2 upplever flickor studiero i högre grad än pojkar. I gymnasiet varierar det över åren vilket av könen som har den högsta upplevda studieron.

Det finns en viss tendens till att skolor med lågt socioekonomiskt index har en högre andel elever som svarar att de känner sig trygga i skolan. När det gäller upplevd studiero är sambandet svagare. Rektorer på skolor med lågt socioekonomiskt index bedömer såväl tryggheten som studieron betydligt högre än rektorer på skolor med högt socioekonomiskt index.

Ett antal övergripande utmaningar för det fortsatta arbetet med att stärka tryggheten och studieron i stadens skolor har identifierats. Några av dessa är att integrera studiero som en aspekt av undervisningskvalitet, förstärkt stöd och samverkan med socialtjänst och psykiatri vad gäller de mest utmanande eleverna samt att utveckla den centrala styrningen för att stödja skolorna.

Våldpreventionsprogrammen Mentorerna i våldsprevention, MVP, och Agera tillsammans, AT, bedrivs nu på 26 skolor. Under läsåret 2020/2021 beräknas cirka 140 klasser omfattas av MVP och/eller AT. Totalt har 450 personer deltagit på olika utbildningar under året.

Riktade föreläsningar har under året genomförts för personal på skolor och central förvaltning som ett led i att implementera utbildningsnämndens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2020.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Förskola						
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda	32 %	36,4 %	34,7 %	1,7 %	Helt	Mätmetoden är ny för året.
Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	86 %			Delvis	1/13 stadsdelsnämnder uppfyller målet helt och 12/13 delvis. Resultatet har förbättrats i jämförelse med föregående år.
Antal barn per grupp	16	15,0			Helt	Resultatet är detsamma som föregående år.
Antal förskolebarn per anställd	4,9	5,0			Delvis	7/13 stadsdelsnämnder uppfyller målet helt och 6/13 delvis. Utfallet har förbättrats i jämförelse med föregående år.
Skola						
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3	93 %	-	-	-	-	De nationella proven i grund- och gymnasie-skolan har ställts in med anledning av pandemin.
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska	93 %	-	-	-	-	De nationella proven i grund- och gymnasieskolan har ställts in med anledning av pandemin.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
som andraspråk i årskurs 3						
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	87 %	78 %	74 %	84 %	Delvis	Förbättrat resultat i jämförelse med 2019, framför allt för pojkar. Trots det förbättrade resultatet är utfallet långt ifrån det uppsatta målet.
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	94 %	91,7 %	92,0 %	91,4 %	Delvis	Resultatet har förbättrats både för flickor och för pojkar.
Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med examen	77 %	-	-	-	-	Utfall kan inte anges. Skolverket redovisar inte resultat totalt för nationella program 2020.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet. Socialtjänsten ska stå stark för att möta människor som är i behov av stöd och hjälp. Människor ska kunna lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva deras hjälp och staden ska erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst som kan möta det aktuella behovet av sociala insatser.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts helt under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För 7 av 14 av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt, för 7 har det uppnåtts delvis. 22 av 29 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 7 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Till följd av covid-19-pandemin har stadens socialtjänst ställts inför nya utmaningar vilket krävt omställning av verksamheten, då visst utvecklingsarbete, kompetenshöjande insatser samt förebyggande

arbete har fått stå tillbaka. Trots ändrade förutsättningar är den övergripande bilden att socialtjänsten har kunnat upprätthålla sitt arbete på ett bra sätt. Nämnderna har i all väsentlighet arbetat i enlighet med *Program för ett jämställt Stockholm 2018–2022*, och utvecklat analyser och åtgärder där omotiverade könsskillnader har identifierats. Arbetet för att skapa jämställda förutsättningar fortsätter att integreras i ordinarie processer inom samtliga verksamhetsområden för att fortsätta att utveckla kvaliteten i stadens verksamheter.

Samhandling, tidiga insatser och ett stärkt barnrättsperspektiv

För att höja kvaliteten i stadens verksamheter och göra skillnad för barn och unga har nämnderna fortsatt att utveckla både det strategiska och det operativa arbetet med att uppmärksamma alla barn och deras rättigheter samt göra prövningar av barnets bästa. Arbetet med att stärka barnrättsperspektivet inom socialtjänstens samtliga delar har fortsatt under året och stadens barnrättssamordnare spelar en viktig roll i detta arbete.

Tidiga och förebyggande insatser i samverkan mellan hem, förskola, skola och socialtjänst, fritid, polis och hälso- och sjukvård har prioriterats under året. Fungerande samverkansstrukturer och operativ samhandling är nödvändigt för att fler barn och unga i riskzon ska identifieras i syfte att åstadkomma ett tidigt och koordinerat stöd och stabilisera skolgång. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har arbetat med pilotprojektet Modell för tidigt socialt stöd där bland annat socialtjänsten arbetar ute på förskolor och skolor. Ytterligare exempel där samhandling är en huvudkomponent och där professionella från olika verksamheter agerar som en gemensam aktör är stadens ungdomsmottagningar och Skolsociala team som har förstärkts med skolsociologer med ett särskilt fokus på ökad skolnärvaro och bättre skolresultat i utvalda grundskolor i ytterstaden. Projektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) fortsätter att visa goda resultat med en fördjupad samverkan och ett tidigt och främjande föräldraskapsstöd. Föräldrarådgivare erbjuder stöd i föräldraskapet tillsammans med öppna förskolan och barn- och mödrahälsovården genom till exempel föräldrastödsprogram, hembesöksprogram och familjecentraler i ytterstaden. Arbetet med Skolfam och implementeringen av SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn har stärkts under året.

Under året har stadsdelsnämnderna arbetat i enlighet med stadens *Strategi för att minska riskerna för att barn, ungdomar och unga*

vuxna dras in i kriminalitet genom lokala handlingsplaner. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har utvecklat arbetet med förstärkt eftervård vid hemgång från institution och Farsta stadsdelsnämnd har genom projektet Våga anmäla, våga vittna riktat stöd till brottsutsatta ungdomar och deras vårdnadshavare. Samverkan med polisen kring barn och unga har stärkts genom särskilda samordningsfunktioner. Arbetet med Sociala insatsgrupper (SIG) har utvecklats och finns i de sju ytterstadsdelsnämnderna för unga vuxna, 19-29 år, samt för unga, 12-18 år.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Stockholms stad har högt ställda mål för att garantera alla som bor och verkar i Stockholm full delaktighet i samhällslivet. Arbetet med personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning har fokuserat på ökad delaktighet, utveckling av insatser med fokus på möjligheterna att närma sig arbetsmarknaden. Stadens verksamheter inom daglig verksamhet har fortsatt att sträva efter att underlätta övergången till praktikplats, arbete eller studier för målgruppen. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har implementerat en systematisk och evidensbaserad metod inom daglig verksamhet (Måluppfyllelseskalan) som syftar till att brukarna ska bli mer självständiga i sin vardag.

Under året har stadsdelsnämndernas samverkan inom staden och med andra aktörer i syfte att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa prioriterats. Samverkan med Region Stockholm kring personer med komplexa vårdbehov som ofta besöker beroendekuten har stärkts. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck samt PRIMA Maria och Psykiatri Södra tagit fram en gemensam handlingsplan om samverkan kring gruppen personer med samsjuklighet som syftar till att ge brukarna en sammanhållen vårdkedja. Skärholmens stadsdelsnämnd har under året låtit alla LSS-verksamheter i egen regi certifieras i ett grundutbildningskoncept som säkerställer ökad kompetens hos medarbetarna. Under året har grundutbildningskonceptet antagits av flera andra stadsdelsnämnder.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Staden har fortsatt arbetet med att utveckla arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck för att detta ska bli samordnat, evidensbaserat och av hög kvalitet. Till följd av pandemin har staden sett ett ökat antal personer som söker stöd

utifrån våldsutsatthet. En ökad isolering i det egna hemmet riskerar att förvärra situationen och kan innebära försämrade möjligheter att ta del av samhällets stödinsatser. Under året har *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025*, tagits fram.

Arbetet mot hemlöshet

Arbetet mot hemlöshet är en prioriterad fråga i Stockholms stad och nya åtgärder vidtas kontinuerligt bland annat utifrån att gruppen av hemlösa personer förändras. Nämnderna erbjuder en evidensbaserad missbruksvård, rådgivning kring budget- och skuldfrågor, samt stöd vid hemlöshet eller risk för vräkning. Arbetet med Försöks- och träningslägenheter (FoT) har utvecklats och insatser med utökad boendestöd har en stor efterfrågan. Arbetet med Bostad först har utökats och fler bostäder har fördelats för ändamålet samt stödet till deltagarna har utökats. Staden har tagit fram ett nytt program mot hemlöshet för perioden 2020-2025 som också omfattar arbetet mot barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84 %	86,4 %	87,4 %	85,7 %	Helt	
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	Helt	
Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	68,6 %	79 %	63 %	Delvis	Utfallet har med stor sannolikhet påverkats av den pågående pandemin som lett till högre skolfrånvaro och sjunkande skolresultat. Färre familjehemsplacer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
						ade barn i ytterstadsdelar, och färre pojkar klarar målen i kärnämnen. För de barn som är placerade i Stockholms län erbjuds SkolFam.
Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	30 %	30 %	32 %	27 %	Helt	
Andel personer inom socialpsykiatri som är nöjda med sin insats	80 %	90 %	91 %	88 %	Helt	
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	51,5 %	54,3 %	50,6 %	Helt	
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	78 %	78 %	79 %	Helt	
Andel brukare som trivs – Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	84 %	84 %	85 %	Helt	
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med	90 %	88,1 %	89,6 %	89,1 %	Delvis	Att utfallet knappt når upp till årsmålet bedöms vara att bemötandefrågor (inkl. kommunikationsinsatser) och individuella arbetssätt

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
funktionsnedsättning)						nedprioriterats, till förmån för arbete med smittsäkra arbetsätt utifrån rådande pandemi.
Andel ungdomar som i stockholms-enkäten uppger att de inte burit vapen	91 %	90 %	94 %	86 %	Delvis	Utfallet är i stort sett oförändrad mellan 2018 och 2020. Över tid syns tydliga könsskillnader där pojkar i dubbelt så stor utsträckning rapporterar att de använt hot eller våld, samt att de burit vapen.
Andel ungdomar som i stockholms-enkäten uppger att de inte använder alkohol	62 %	59 %	55 %	64 %	Delvis	Andelen elever som inte dricker alkohol har minskat trots att debutåldern för alkoholberusning har sjunkit och nu är 13 år. Fler pojkar än flickor avstår helt från alkohol.
Andel ungdomar som i stockholms-enkäten uppger att de inte använder narkotika	92 %	85 %	88 %	83 %	Delvis	Årets mätning visar att tillgången på narkotika har ökat och fler elever uppger att de har haft möjligheten att prova. Cannabis är den största drogen.
Andel ungdomar som i stockholms-enkäten uppger att de inte använder tobak	91 %	84 %	85 %	82 %	Delvis	Tobakskonsumtionen har ökat mellan 2018-2020, rökning är oförändrat samtidigt som snusning ökar, framförallt bland flickor.
Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv	70 %	65 %	55 %	73 %	Delvis	Utfallet visar på en försämring från 2019 för framförallt flickor. En

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
förändring av sin livssituation						förklaring kan vara att fler flickor än pojkar haft ytterligare svårigheter som till exempel psykisk ohälsa, som inte varit kopplat till brottsutsattheten. Dessa har blivit länkade till behandling inom psykiatri.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För två av sex av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnått helt, för fyra har det uppnått delvis. 12 av 25 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 12 bedömer att målet uppnås delvis och 1 bedömer att målet ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Stadens äldreomsorg har påverkats i hög grad av den pågående pandemin men verksamheterna har snabbt ställt om och anpassats för att upprätthålla en god omsorg av hög kvalitet.

Trygghet, självbestämmande och en äldreomsorg av hög kvalitet

Staden fortsätter att arbeta för att öka andelen nöjda omsorgstagare inom äldreomsorgen då kommunfullmäktiges mål inte uppnås. Stadens strategi för en äldrevänlig stad utgör underlag till stadens arbete för att skapa en tillgänglig och inkluderande stad med en miljö som främjar ett aktivt liv, hela livet. Kompetensutvecklings-satsningar hos medarbetare inom äldreomsorgen har prioriterats där exempelvis utbildningar inom psykisk ohälsa hos äldre, missbruk,

Stjärnmärkt demensomsorg, Silviahemcertifiering i hemtjänsten, HBTQ-certifiering på vård- och omsorgsboenden, basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning har genomförts. Staden har även fortsatt arbetet i linje med Agenda 2030 och dess mål, Ingen hunger, God hälsa och välbefinnande, Jämställdhet och Minskad ojämlikhet, exempelvis genom stadens implementering av den nya mat- och måltidspolicyn och i arbetet med förebyggande insatser på stadens öppna träffpunkter och sociala mötesplatser.

En äldreomsorg med effektiv anpassningsförmåga

Under året beslutade regeringen om besöksförbud på samtliga landets äldreboenden. Staden har bedrivit ett intensivt arbete för att ta fram handlingsplaner, rutiner och rekommendationer för att anpassa verksamheterna utefter de nya bestämmelserna. Nya arbetssätt har tagits fram för att ge omsorgstagarna möjlighet till möten med anhöriga via exempelvis digitala verktyg, besök genom plexiglasskärmar och utomhusbesök. Vidare så har stadens aktivitetscenter varit stängda under stora delar av året. Staden har ställt om verksamheten och erbjudit kreativa lösningar för att kunna bibehålla de sociala mötena mellan de äldre och har tillhandahållit bland annat stödverksamhet via telefon, smittsäkra hembesök, promenader på säkert avstånd, digitala fikaträffar, tipspromenader, fysiska övningar, kosttips för seniorer via sociala medier och gympa- och yogagrupper utomhus i mindre grupper.

En innovativ och kreativ äldreomsorg

Utvecklingen av välfärdsteknik inom verksamhetsområdet har fortsatt och under året påbörjades införandet av Smarta lås inom hemtjänsten. Stadens digitalisering av arbetssätt inom äldreomsorgen har påskyndats på grund av pandemin. Staden har kunnat erbjuda ett större utbud av digital teknik för att stimulera enskilda individer och för att kommunicera med de äldre och deras närstående. Exempelvis infördes en digital fixartjänst, ett individuellt stöd för äldre som behöver hjälp med digital välfärdsteknik.

En god samverkan med regionen

Stadens samverkan med regionen har fortsatt varit en prioriterad fråga med den äldres behov i centrum. För att kunna möta de äldre på bästa sätt så har samverkansmötena med regionen skett digitalt och fokus har varit på smittläget. Delar av arbetet med tryggt mottagande i hemmet har pausats under året då medarbetare i dessa team har engagerats i arbete kopplat till pandemin och då främst i de förstärkningsteam staden inrättade. Det har varit en god samverkan mellan regionen och stadens förstärkningsteam för att

bedriva arbetet med att minska smittspridningen inom hemtjänsten och alla personer med hemtjänst som hade konstaterad eller misstänkt covid-19 erbjöds hjälp av förstärkningsteam, dygnet runt, oavsett hemtjänstutförare.

En jämställd äldreomsorg

År 2020 har det varit möjligt att ta fram utfall för kvinnor och män på fem av sex indikatorer. Det som går att utläsa ur ett jämställdhetsperspektiv är att det är marginella skillnader mellan kvinnor och mäns upplevelse av sin äldreomsorg. Kvinnors upplevelse är något mer positiv än männens.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	85 %	84 %	85 %	Delvis	Stadens arbete med ramtid samt förtydligandet av kontaktmannskapet och dess uppdrag är en viktig del för att förbättra resultatet. Vidare är genomförandeplanen ett viktigt instrument och arbetssätt för att ska delaktighet i insatserna
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	77 %	77 %	78 %	74 %	Helt	
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	92 %	94 %	96 %	93 %	Helt	
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	85 %	84 %	84 %	84 %	Delvis	Informationsmaterial, genomförandeplaner samt en förbättrad kommunikation med de anhöriga, som ofta är den som svarar på brukarundersökningen som indikatorutfallet grundar sig på, behöver förbättras.
Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	81 %	82 %	79 %	Delvis	Informationsmaterial, genomförandeplaner samt en förbättrad kommunikation med de

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
						anhöriga, som ofta är den som svarar på brukarundersökningen som indikatorutfallet grundar sig på, behöver förbättras.
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	Max 10 personer	11,5	-	-	Delvis	Staden arbetar med att öka personalkontinuiteten genom att bland annat förbättra schemalaggningen, genomförandeplanen och att ha en högre grad av tillsvidareanställda.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad där förutsättningarna att driva och utveckla företag är gynnsamma. Staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Fler ska erbjudas goda möjligheter att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts delvis under året. Bedömningen baseras på att två av fem underliggande mål för verksamhetsområdet uppfyllts helt och tre uppfyllts delvis.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva

företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts helt under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För två av tre av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnått helt, en prognostiseras att uppnås helt. 25 av 28 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 3 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att uppnått helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

För den av kommunfullmäktiges indikatorer som prognostiseras uppfyllas helt saknas utfall då resultaten från stadens mätning av Nöjd Kund Index (NKI) inte är klart till verksamhetsberättelsen. En särskild avvägning har varit hur väl nämnder och bolagsstyrelser redovisat hur de bidragit till stadens mål om att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat samt hur de i sin verksamhet inarbetat den av kommunfullmäktige antagna *Näringslivspolicy för Stockholms stad* (dnr KS 2019/273). Generellt har nämnder och bolagsstyrelser på ett tydligt sätt implementerat och preciserat åtgärder där de haft ett utpekat genomförandeansvar i näringslivspolicyn.

Det strategiska näringslivsfrämjande arbetet växlas upp

År 2020 var ett år starkt präglad av pandemin och då mycket bromsade in. Bedömningen att målet för verksamhetsområdet uppnås trots rådande pandemi och försämrad konjunktur grundas bland annat på att staden genom gemensamma insatser och ansträngningar växlat upp sitt näringslivsfrämjande arbete och förstärkt insatser, innehåll och aktiviteter till det nya läget trots osäkerhet om utvecklingen. Den pågående pandemin har ansatt näringslivet hårt och påverkat stadens verksamheter och uppdrag men stadens inriktning har varit och är att så långt möjligt minska negativa effekter. Stadens implementering av näringslivspolicyn med dess fyra fokusområden har lagt en stabil bottenplatta att ta avstamp från när pandemin börjar avta. Effekterna beroende på pandemin och konjunkturen kompenseras väl av stadens upparbetade förmåga att under året möta upp pandemins komplicerade utmaningar.

Stockholm ska vara den mest attraktiva staden för inhemska och internationella företag att etablera sig i

Ambitionen med stadens näringslivsarbete är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Stadens agerande gentemot företagen har betydelse för förutsättningarna att få nya företag att starta och befintliga företag att växa samtidigt som staden är beroende av näringslivets möjlighet att skapa ökad tillväxt och nya arbetstillfällen. Stadens organisation och arbetssätt ska vara näringslivsfrämjande och förståelsen för näringslivets förutsättningar och behov ska vara hög i stadens verksamheter. Hela Stockholm ska kunna erbjuda trygga, välfungerande och innovativa miljöer för företagande.

En styrgrupp bestående av förvaltningschefer och bolagschefer från berörda nämnder och bolagsstyrelser har inrättats och leder arbetet med att utveckla stadens näringslivsarbete. För att möta näringslivets behov av rätt kompetens behöver olika arenor och plattformar finnas mellan staden och näringslivet. Ett Mayor's Advisory Board (MAB) har inrättats i syfte att tillsammans med näringslivet främja samarbeten och hitta lösningar på gemensamma utmaningar. Under året har tre Mayor's Advisory Board genomförts. Ett extrainsatt möte i juni behandlade främst pandemin och hur den påverkar företagen samt gav råd och förslag till stadens fortsatta arbete.

Registrerade företag ökar

Periodens utfall för registrerade företag blev 192 752, årsmålet om 188 000 nystartade företag uppnås därmed helt. Trots pandemin har antalet registrerade företag ökat som helhet, en ökning som även är något starkare än normalt. Ökningen tros bero att fundamenten för ekonomin är intakta, färre företag än befarat har hittills gått i konkurs då endast ett fåtal sektorer är drabbade av de värsta effekterna, och den underliggande konsumtionen finns fortfarande kvar. Pandemins effekter är dock svåra att uppskatta i form av ökningen av företag som startas för att försörja sig själv, liksom antalet företag som riskerar att gå i konkurs framöver på grund av sämre konjunktur eller de restriktioner som införts.

En näringslivspolicy som anger gemensam riktning för stadens näringslivsarbete

Kommunfullmäktige beslutade den 25 maj att anta en näringslivspolicy för Stockholms stad. Genom att definiera inriktning och ansvarsområden samt tydliggöra samordning och samverkan är näringslivspolicyn ett strategiskt bidrag till en tydlig

gemensam riktning när staden utvecklar organisation och arbetssätt för att bli mer näringslivsfrämjande för att företagsklimatet kan utvecklas och stärkas.

I näringslivspolicyn har fyra fokusområden definierats där staden ska stärka sitt näringslivsarbete. Fokusområdena är stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. Stadens implementering av näringslivspolicyn påbörjades under året och policyn har kommunicerats vid särskilda externa nätverksträffar och möten samt internt inom staden. Ett arbete pågår för att etablera en kommunikationsplattform kring stadens strategiska näringslivsarbete och en planering över kompetenshöjande insatser för att öka kännedom om näringslivsfrågor internt inom staden har påbörjats.

Staden utvecklar service, rättssäkerhet och effektivitet för att hantera företagets behov

Staden har goda förutsättningar att förbättra det lokala företagsklimatet där myndighetsutövningen utgör en viktig del. Den vanligaste kontakten mellan näringslivet och staden är i samband med tillstånds- och tillsynsfrågor. I syfte att förbättra stadens service och utveckla myndighetsutövningen har flera forum inrättats samt ett antal aktiviteter genomförts.

Stadens kommunala service vid tillstånd och tillsyn till företag mäts i den årliga kundundersökningen (Nöjd kund index – NKI). Det prognostiserade resultatet för 2020 visar att stadens helhetsresultat är 74, vilket är marginellt bättre än föregående år. Under första tertialet 2020 har arbetet med att vända utvecklingen av stadens NKI-arbete intensifierats. Ett kontinuerligt arbete har förts i stadens NKI-grupp för att stärka dialogen med berörda förvaltningar inom arbetet med förbättrad näringslivsservice och handlingsplaner för att förbättra servicen inom stadens myndighetsutövning har tagits fram.

En tydligare process för företag som vill vara delaktiga i utvecklingen av Stockholm

För att Stockholm ska vara den mest attraktiva staden för inhemska och internationella företag att etablera sig i krävs det att näringslivsperspektivet och insikten om företagets betydelse för staden och dess villkor är en naturlig del av stadens arbete. I enlighet med förslaget till näringslivspolicyn arbetar stadsledningskontoret för att tydliggöra stadens servicekedjor för

privata utförare av välfärdstjänster och/eller aktörer som vill bygga samhällsfastigheter samt företagsetableringar. Projektet är ett strategiskt verktyg i arbetet med att nå uppsatta mål inom stadens näringslivsarbete.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal registrerade företag i Stockholm	188 000	192 752	Helt	
Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	73	-		Mäts med ett års eftersläpning. Prognosen för 2020 är ett NKI på 74 och helt uppfyllt.
Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda)	1,2	0,8	Helt	

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyres- och bostads-/äganderätter ska eftersträvas.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För en av elva av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt, för fem har det uppnåtts delvis och för fem har årsmålet ej uppfyllts. 23 av 26 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 3 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Gemensamt arbete för ett högt bostadsbyggande

Sedan 2018 har marknadsläget för nyproduktion varit svagt, framför allt för bostadsrätter. Det har inneburit en utmaning för måluppfyllelsen både avseende byggstarter och planprocess. Antalet påbörjade bostäder uppgick till 3 856 stycken. Det är en minskning med 20 procent jämfört med 2019 och sannolikt en konsekvens av pandemin. Årsmålet nåddes inte. Det långsiktiga målet för bostadsbyggandet i Stockholms stad att 140 000 bostäder

ska byggas åren 2010-2030. Sedan år 2010 har drygt 59 500 bostäder påbörjats.

Staden fortsätter att planera för ett högt bostadsbyggande och insatser för att säkerställa målen bedrivs kontinuerligt. Stadens projektportfölj och framtagna handlingsplan följs upp systematiskt, med fokus på projekt med god genomförbarhet. Totalt 8 441 bostäder har markanvisats under året, i nivå med 2019. Antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner gick till 6 344 stycken, en ökning med 19 procent.

Hög andel hyresrätter

År 2020 uppgick andelen hyresrätter i nyproduktionen till 64 procent. Sammanlagt 2 479 hyresrätter påbörjades under året. Årsmålet nåddes inte. Stadens bostadsbolag AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder stod rapporterar sammantaget att 1 361 hyresrätter påbörjades under året, 7 procent mer än 2019.

Fler markanvisningar för minskade boendekostnader

Årsmålet att markanvisa 400 bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader uppnåddes helt. Utfallet blev 439 stycken. De sammanlagt sex markanvisningarna återfinns bland annat i stadsdelarna Rågsved, Årsta och Norra Djurgårdsstaden.

Arbetet med konceptet Stockholmshus fortsätter. Inför ny upphandling av entreprenörer har en utvärdering av förra avtalsperioden genomförts. Konzeptutveckling har gjorts för att skapa ännu bättre förutsättningar för Stockholmshus i olika typer av områden.

Under året har 491 studentbostäder påbörjats, och 464 studentbostäder har färdigställts i bland annat Gröndal, Tallkrogen, och Sköndal.

Nya riktlinjer för bostadsförsörjningen beslutade

I november antog kommunfullmäktige riktlinjer för bostadsförsörjningen för perioden 2021 till 2024, baserade på analyser av demografi, behov, efterfrågan och marknadsförutsättningar. I riktlinjerna föreslås ett antal åtgärder som syftar till att säkerställa behovet av bostäder för bland annat äldre, personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, nyanlända, unga och studenter

För att säkerställa bostadsförsörjningen för utsatta personer har staden intensifierat arbetet för att få fram fler genomgångsbostäder,

att använda exempelvis som försöks- och träningslägenheter. Staden har under året sett över hur privata initiativ kan bidra till fler permanenta genomgångsbostäder, och kommer framöver arbeta mer aktivt tillsammans med privata aktörer som ett komplement till SHIS och de kommunala bostadsbolagens arbete.

Viktiga kunskapsunderlag för stadens gestaltning

En ny byggnadsordning är framtagen, och framtagandet av en arkitekturpolicy för Stockholm pågår. Stockholms översiktsplan med tillhörande riksintressebilaga, byggnadsordningen och arkitekturpolicyn utgör tillsammans delar i en övergripande strategi för stadens utveckling, planering och gestaltning.

Systematiskt arbete för en socialt hållbar stadsutveckling

Ett prioriterat område under året har varit att fullt ut integrera jämställdhets- och barnrättsperspektiven i modellen för socialt värdeskapande analys (SVA). Modellens arbetsätt har implementerats successivt i allt fler detaljplaneprojekt för att säkerställa ett systematiskt arbete för att föra in sociala värden i stadsutvecklingen. Ett kvitto för stadens målmedvetna arbete att främja social hållbarhet genom stadsutvecklingen fick staden när profilprojektet Fokus Skärholmen i mars fick Sveriges Arkitekters pris för bästa plan, Planpriset.

Utvecklade lokalresursplanering

Genom införandet av en stadsövergripande process för lokalförsörjning, tas ett helhetsgrepp om stadens lokalplanering. Detta är ett viktigt verktyg för ökad styrning och kontroll över stadens samlade lokalresurser och ska bidra till att förtydliga förutsättningarna för externa aktörer att medverka i stadens lokalförsörjning.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal markanvisade bostäder	10 000	8 441	Delvis	I nivå med 2019
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	3 283	Ej	39 procent av det totala antalet markanvisade bostäder.
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	6 344	Ej	Ökning jämfört med 2019
Antal påbörjade bostäder	10 000	3 856	Ej	Minskning jämfört med 2019, sannolikt till följd av pandemin
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	2 479	Ej	Minskning jämfört med 2019, sannolikt till följd av pandemin
Antal markanvisade bostäder i enlighet med	4 000	3 578	Delvis	Ökning jämfört med 2019. Antalet planer i influensområdet har ökat successivt.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Målupp- fyllelse	Kommentar
2013 års Stockholmsförhandling				
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 500	2 545	Delvis	Ökning jämfört med 2019. Antalet planer i influensområdet har ökat successivt.
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	Ej	Staden kommer framöver arbeta mer aktivt med privata aktörer som komplement.
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	200	Delvis	Ökning jämfört med 2019
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	500	456	Delvis	I nivå med 2019
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	400	439	Helt	

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadens transporter ska ha mindre miljöpåverkan samtidigt som staden växer. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Utsläppen från trafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Trafiksäkerheten ska höjas.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts helt under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För tre av fem av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt och för två har det uppnåtts delvis. För 25 av 27 berörda nämnder bedöms att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts helt och för 2 bedöms det ha uppnåtts delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Förbättrad framkomlighet i en växande stad

Med målsättningen att ha ett välfungerande transportsystem, med minimal klimatpåverkan, har en satsning på ökad framkomlighet för gång-, cykel- och busstrafik säkerställts genom beslutet att

investera en miljard kronor under perioden 2019-2022. Under året har bland annat nya cykelbanor längs Torsgatan och breddning av cykelbanan på Sockenvägen färdigställts, samtidigt som flera liknande projekt är under genomförande eller i utrednings- och planeringsskede. Genom dessa investeringar i utbyggnad och förstärkning av viktiga cykelstråk och genom reinvesteringar i cykelinfrastrukturen skapas ett väl fungerade cykelvägnät med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet. Arbetet med att öka medelhastigheten, regulariteten och attraktiviteten för stombussarna har fortsatt. På Hornsgatan har ett försök med kollektivtrafikfält inletts för att höja medelhastigheten på busslinje 4.

Ett flertal indikatorer, som är kopplade till framkomlighet, har under årets utvecklats positivt. Utfallen kan i vissa fall ha påverkats i gynnsam riktning av effekterna av pandemin, eftersom transportsystemet i sin helhet har varit mindre belastat än normalt. Cyklandet har ökat med cirka 14 procent jämfört med 2019, medan kollektivtrafiken har minskat i omfattning med anledning av rekommendationerna att undvika trängsel. Biltrafiken minskade kraftigt under ett antal månader före sommaren, men har därefter ökat.

Staden utvecklas med utgångspunkt i översiktsplanen. Det sker genom att skapa täta, funktionsblandade stadsdelar som minskar resandebehovet. Utvecklingen sker med inriktningen att utnyttja befintlig infrastruktur bättre, främja hållbara och mindre ytkrävande transportslag och skapa förutsättningar för nödvändiga transporter i en allt tätare stadsmiljö. Den växande staden ställer krav på förbättrade kommunikationer och effektivare transporter. Förvaltning och utveckling av infrastruktur för kollektivtrafiken är ett regionalt ansvar. Som ett resultat av statliga förhandlingar medfinansierar staden några större satsningar på spårbunden kollektivtrafik. Staden arbetar kontinuerligt med att bidra till att förverkliga de planer som beslutats, bland annat Tvärbanans utbyggnad till Kista och utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka, Solna och Barkarby.

Trafiksäkerhet ger mervärde

I Stockholm utgör män 59 procent av de resande i biltrafiken och i cykeltrafiken, medan kvinnor utgör 58 procent i kollektivtrafiken. Trenden är att skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm minskar. Resvanorna är inte statiska, utan förändras över tid, ofta med en tydlig koppling till förändrade värderingar och livsmönster i samhället i övrigt. De skillnader i resvanor som kan observeras mellan män och kvinnor har sällan uppkommit i

transportsystemet, utan är snarare ett uttryck för de skillnader mellan könen som finns i det övriga samhället.

Studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sina resval utifrån upplevelser av otrygghet. Gång- och cykelstråk planeras och förvaltas därför så att den upplevda tryggheten ökar genom att gångtrafikanter och cyklister har en god sikt och att de syns från omkringliggande byggnader, till exempel genom god belysning och avsaknad av skymmande vegetation.

Under året har staden fortsatt att arbeta med trafiksäkerhetshöjande åtgärder i gaturummet. Särskild vikt läggs på miljöer med många oskyddade trafikanter och på gång- och cykelpassager. Särskilda åtgärder genomfördes vid sju skolor. Ett försök med diagonala övergångsställen med allgrönt för gående har påbörjats på två platser.

Tillgängligheten till stadens offentliga rum har ökat genom att vinterväghållningen på stadens trottoarer har utvecklats, bland annat genom utökad sopsaltning och förbättrad uppföljning för att säkerställa att trottoarer snöröjs i enlighet med avtalen.

Satsningarna på att stärka tryggheten, tillgängligheten och gångvänligheten gynnar alla grupper i samhället, oavsett kön, nationalitet eller ålder, samt stärker deras fri- och rättigheter att kunna röra sig tryggt och fritt i staden.

På väg mot en fossilfri stad 2040

De klimatpåverkande utsläppen från vägtrafiken ska minska. En klimathandlingsplan har beslutats, som bland annat redovisar tydliga beting och konkreta åtgärder för hur stora minskningar av koldioxidutsläpp som staden ska åstadkomma fram till år 2023. Transportsektorn står för en stor andel av handlingsplanens målsättning. Målet ska nås genom bland annat ökad elektrifiering av fordonsflottan. Under året har staden, i samverkan med näringslivet, byggt ut infrastrukturen för elbilsladdning. En karta med över 10 000 lämpliga platser för gatuladdning har tagits fram och lanserats.

Staden deltar i flera EU-projekt som syftar till att skynda på utvecklingen att ställa om till förnybara bränslen och alternativa transportsätt. Exempelvis har projektet med tysta nattleveranser med eldrivna fordon i urban miljö för bättre framkomlighet och minskade utsläpp vidareutvecklats med inriktning på tunga fordon.

Under året har den nya container- och ro/ro-hamnen Stockholm Norvik (utanför Nynäshamn) tagits i drift, vilket innebär ökade möjligheter att flytta godstransporter från lastbil till sjöfart i syfte att minska de klimatpåverkande utsläppen. Ett samarbete med näringslivet har inletts i syfte att utveckla inlandssjöfarten mellan Stockholm Norvik Hamn och de strategiskt placerade Mälardamarna i Västerås och Köping.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	13 %	12 %	Delvis	Andelen p-platser som nyttjas av fordon med dispens för boendeparkering har ökat från 36 procent (2015) till 48 procent i år. Antalet p-platser på gatumark i innerstaden minskar med något hundratal per år.
Antal publika laddplatser	1 900 st	1 625 st	Delvis	Årsmålet nåddes inte på grund av att antalet laddplatser på gatumark inte ökade tillräckligt. Etableringstakten hos befintliga aktörer avtog, samtidigt som nya intressenter visade försiktighet.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18 km/h	18 km/h	Helt	
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	28 km/h	29 km/h	Helt	
Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	1,03 ton/inv	0,96 ton/inv	Helt	Mål och utfall avser 2019.

Stockholm är en modern kultur- evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor.

Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För två av sju av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt, för två har det uppnåtts delvis och för tre har årsmålet ej uppfyllts. Indikatorerna som uppnåtts helt och delvis mäter till stor del invånarnas nöjdhet med tillgång till fritidsaktiviteter. De indikatorer som ej uppnåtts är däremot sådana som mäter frekvensen av något, exempelvis antal lån på bibliotek. Utfallet för dessa indikatorer har till stor del påverkats av pågående pandemi då verksamhetens öppettider påverkats samt att medborgarna uppmanas att begränsa sina sociala kontakter.

18 av 27 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 9 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. I bedömningen om måluppfyllelse väger idrottsnämnden och kulturnämndens bedömning om målet som delvis uppfyllt tungt.

Covid-19-pandemin

Den pågående pandemin påverkar måluppfyllelsen i hög grad då stora delar av stadens utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter har reducerats, anpassats, flyttats eller stängts. Stora delar av det planerade arbetet har inte kunnat genomföras enligt plan vilket påverkat i vilken utsträckning stockholmarna har kunnat ta del av stadens utbud.

Stadens verksamheter har under året anpassat sin verksamhet efter pågående pandemi, bland annat har verksamheter som innan pandemin skedde genom fysiska möten digitaliserats. Ett exempel är att staden under sommaren genomförde pandemianpassade aktiviteter under namnet *Sommar 2020*. På webbplatsen sommar2020.stockholm samlades tips på olika sommaraktiviteter såsom idrottsaktiviteter och kulturarrangemang för såväl barn som vuxna. 1 550 programstarter fördelat över 255 unika program har genomförts. Andra exempel är Kulturskolan som snabbt ställde om till digital verksamhet och bibliotekens boksamtal, språkcaféer och boktips som har genomförts digitalt. Bibliotekens bokbuss har också besökt och levererat böcker till både äldreomsorg och förskola.

Nya idrottsanläggningar och kulturverksamheter

Under 2020 har flera idrottsanläggningar och kulturverksamheter öppnat. I mars invigdes Kulturskolans och Kulturhuset Stadsteaterns nya gemensamma scen i Husby och i juni invigdes det nya Järvabadet som har blivit ett positivt tillskott för boende i Järvastadsdelarna. I augusti öppnade både Gubbängens skridsko- och bandyhall, den första träningshallen för bandy och skridsko i Stockholmsregionen, samt Forsgrénska badet i Medborgarhuset som hållit stängt för renovering.

En jämställd kultur- och idrottsstad

År 2020 har det varit möjligt att ta fram utfall för kvinnor och män, flickor och pojkar på fyra av sju indikatorer. Det som går att utläsa ur ett jämställdhetsperspektiv är att det inte är några skillnader mellan pojkar och flickors deltagande i föreningsliv. För resterande 3 indikatorer med könsuppdelad statistik finns markanta skillnader för indikatorn *antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare* i vilken män står för 62,7 procent av utfallet och kvinnor för 36,2 procent. För indikatorerna *andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter* och *andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter* finns skillnader om några procentenheter mellan könen i utfallet. Nämnderna har vidtagit åtgärder för att jämna ut skillnaderna mellan könen genom att exempelvis öka antalet flickor som besöker fritidsgårdar samt öka antalet flickor som deltar i föreningslivet.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75 %	75 %	78 %	74 %	Helt	
Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare	4,8	3,5	36,2 %	62,7 %	Ej	Resterande 1,1 procent genomförs av förskolor och andra aktörer som inte går att definiera utifrån kön.
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	74 %	73 %	75 %	Delvis	Utfallet är i stort sett oförändrad mellan 2018 och 2020. Flera nämnder

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
						beskriver ett arbete med att öka antalet flickor som deltar i föreningslivet.
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	65 %	68 %	68 %	68 %	Helt	
Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	85 %	82,8 %			Delvis	Utfallet visat på en försämring från 2019. Att utfallet knappt når upp till årsmålet bedöms bero på att flera kommunala kulturinstitutioner under perioder av 2020 varit stängda till följd av rådande pandemi.
Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	93 000	71 556			Ej	Antalet bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid har minskat kraftigt under året främst till följd av pandemin.
Antal gästnätter	15,8 miljoner	6,8 miljoner			Ej	Coronapandemin har påverkat turismen i synnerhet Stockholms hårt med minskade gästnätter som följd.

Stockholm är en hållbar stad med god livsmiljö

Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Staden har tagit fram en klimatbudget som visar hur stora utsläpp Stockholm kan medges för att uppfylla sin del av Parisavtalet. Kol för uppvärmning ska vara helt utfasat till senast år 2022 och eldning med fossil olja ska

ha upphört till senast 2025. Utsläppen från vägtrafiken måste minska. Staden ska även motverka klimat-förändringarna genom koldioxidinlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en fossilfri och klimatpositiv stad senast år 2040.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts delvis under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För 8 av 22 av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnått helt, för 8 indikatorer har årsmålet uppnått delvis och för 4 indikatorer har årsmålet ej uppfyllts. 23 av 30 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 7 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Två indikatorer, *Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter* och *Mängden hushållsavfall per person* kommer att redovisas i samband med tertialrapport 1.

Stadens miljö- och klimatarbete är i framkant

Kommunfullmäktige beslutade den 25 maj 2020 att anta Stockholms stads *Miljöprogram 2020-2023* (KS 2019/1040) och *Klimathandlingsplan 2020-2023 för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* (KS 2019/1041).

Stadens miljöprogram fokuserar på de största miljöutmaningarna för perioden. Utsläppen av växthusgaser minskar nationellt men inte i den takt som krävs enligt de senaste analysresultaten från forskning och expertmyndigheter. Staden har därför höjt ambitionen för klimatarbetet, dels med en högre målsättning för utsläppsminskning, dels genom att ta in åtgärder som syftar till att minska konsumtionens klimatpåverkan. Staden som stor upphandlande myndighet kan gå före och vara ett gott exempel och inspirera omvärlden. Staden kan inte uppnå målen själv utan arbetet behöver ske i nära samverkan med omvärlden och genom teknikutveckling. Stärkt samverkan, innovation och näringslivets roll är därför viktiga förutsättningar för arbetet framåt. Som ett led i detta undertecknade staden under 2020 ett Klimatkontrakt med staten som ska möjliggöra fördjupad samverkan, kompetensbyggande och finansiering i klimatomställningen.

Ett framgångsrikt klimat- och miljöarbete förutsätter att Stockholm är en attraktiv stad med ett dynamiskt näringsliv som skapar en hög och hållbar tillväxt och ger förutsättningar för en fortsatt god

välfärd och ett bra liv i alla delar i ett Stockholm som ska fortsätta att växa.

Stockholms stads första klimatbudget

Stadens klimatbudget till 2023 utgörs av utsläppsbeting som utpekade nämnder och bolagsstyrelser ska uppnå. Betingen uttrycks som minskning av ton CO₂ och baseras på förslagen till åtgärder i klimathandlingsplanen. Stadens totala beting är 454 000 ton CO₂ till 2023. Den viktigaste insatsen under 2020 är stängningen av kolpannan KVV6 i Värtan. Denna står ensam för närmare en fjärdedel av utsläppsbetinget till 2023. Stockholms hamnar har installerat elanslutning till färjor i Värtan vilket reducerar utsläppen vid kaj och de har därmed uppnått sitt beting. Elektrifieringen av vägtrafiken visar en stark utveckling där staden stöttar med exempelvis publik laddning. Utfasning av fossil olja för uppvärmning är långt gången. Av de nämnder och bolagsstyrelser som har utsläppsbeting bedömer 12 att betinget kan nås helt till 2023, 4 att det kan nås delvis och 1 att det inte kan nås. En preliminär bedömning är att närmare 40 procent av utsläppsbetinget ha uppnåtts hittills. I samband med uppföljningen av miljöprogrammet under 2021 kommer klimatbudgeten att följas upp.

Nämnd/bolag	Beting till 2023 (ton CO ₂)	Målbedömning
AB Familjebostäder	1 800	Helt
AB Stockholmshem	2 300	Helt
AB Svenska Bostäder	2 600	Ej
Exploateringsnämnden	16 500	Helt
Fastighetsnämnden	829	Helt
Idrottsnämnden	300	Helt
Kommunstyrelsen m.m.	221 400	Delvis
Kyrkogårdsnämnden	31	Helt
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	1 315	Helt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	48 372	Delvis
Servicenämnden	4 000	Devis
Skolfastigheter i Stockholm AB	2 327	Delvis
Stadsbyggnadsnämnden	3 000	Helt
Stockholms Stadshus AB	118 100	Helt
Stockholms Hamn AB	8 000	Helt
Stockholm Vatten och Avfall AB	13 126	Helt
Trafiknämnden	10 000	Helt

Klimatanpassning

Staden har arbetat vidare med klimatanpassning och kommunstyrelsen har lett ett arbete med att ta fram ett förslag till handlingsplan för klimatanpassning med fokus på värmeböljor och skyfall. Flera av stadens nämnder och bolag har deltagit i arbetet.

Trafiknämnden har under våren arbetat med att ta fram en åtgärdsplan för ett område på Östermalm och fastighetsnämnden har arbetat vidare med skyddsvärdesbedömningar för översvämningsutsatta byggnader. Skolfastigheter i Stockholm AB har med frågan om värmebölja som en prioritering i de tidiga skedena i projekten. Micasa Fastigheter i Stockholm AB har under året arbetat med föreslagna åtgärder utifrån bolagets strategi för värmeböljor.

Stadsdelsnämnderna visar upp goda exempel på klimatanpassningsarbete med mångfunktionella biokolsbäddar som tar hand om dagvatten och förbättrar förutsättningarna för träd och planteringar.

Energieffektivisering och förnybar energi

Under 2020 har staden fortsatt arbetet med att driftoptimera system för värme, kyla och ventilation i syfte att minska energianvändningen. Staden har under året även behövt anpassa verksamheten utifrån den rådande pandemin vilket också har lett till temporära minskningar i energianvändning till följd av stängda verksamheter. Staden har en hög målsättning gällande egen produktion av solenergi och under 2020 har staden producerat 3 873 MWh vilket är en ökning jämfört med 2019 då produktionen var 3 223 MWh, trots driftproblem vid flera anläggningar.

Luft, vatten och gröstruktur

Arbetet för att förbättra luftkvaliteten avseende partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) har drivits vidare under året med målsättningen att luftkvalitetsnormerna inte ska överskridas på stadens gator. Staden har arbetat aktivt med dammbindning av gator och trafikleder, tidig vårstädning av gator, städning med ny teknik och optimerad halkbekämpning. En av de största bidragande faktorerna är vädret och en snöfattig vinter som denna tenderar att ge mer PM10. Väderprognoser har följts löpande och extra insatser har genomförts för att minska antalet dygnsöverskridanden avseende PM10 på stadens gator, vilket har gjort att partikelhalterna har minskat över tid. Arbetet behöver dock drivas vidare och staden har alltjämt utmaningar med att klara det långsiktiga nationella miljömålet om frisk luft.

Arbetet med att uppnå god vattenstatus i stadens vattenförekomster har under året resulterat i att stadens första lokala åtgärdsprogrammet har antagits för Magelungen och Forsån. Stadens två indikatorer för god vattenstatus uppnås inte. Orsaken till svårigheterna att nå miljökvalitetsnormerna är dels att det fysiska åtgärdsarbetet inte har börjat genomföras i tillräcklig utsträckning och dels behöver normsättningen utvecklas så att den bättre speglar de naturliga förutsättningarna i stadens vatten och de svårigheter som åtgärder i urban miljö medför. Staden arbetar aktivt med dessa frågor.

Ett viktigt verktyg inom ramen för Grönare Stockholm är investeringar i ytterstadens parker där ett 30-tal projekt genomförs och den enskilt största investeringen är utvecklingen av Vårbergstoppen i Skärholmen till en modern stadspark.

Exploateringsnämnden har under året utvecklat en ny uppföljningsportal som ska användas för att följa upp krav så som energianvändning, dagvattenhantering, användning av grönytefaktor vid planering av kvartersmark och materialval utifrån Byggvarubedömningen (BVB), vid markanvisning på stadens mark.

Klimatinvesteringar

Kommunfullmäktige har avsatt klimatinvesteringsmedel för åtgärder som ska bidra till stadens möjlighet att uppnå de långsiktiga målen att minska de klimatpåverkande koldioxidutsläppen och en hög beredskap för kommande klimatförändringar. Under 2020 har dessa medel använts till energieffektiviseringar i stadens verksamheter såsom byte till nya vitvaror, LED-belysning, elcyklar och solcellsdrivna skräpkorgar. Klimatinvesteringsmedlen har även använts till klimatanpassningsåtgärder såsom att anlägga växtbäddar och biokol.

Sveriges miljöbästa kommun 2020, kategori storstad

Aktuell Hållbarhets kommunranking kartlägger varje år svenska kommuners miljöarbete. 2020 kom Stockholms stad på första plats i kategorin storstäder och storstadsnära kommuner och på tredje plats i den totala rankingen. Staden förbättrade sig därmed 25 placeringar från plats 28 i föregående års ranking.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel badplatser med bra badkvalitet	91 %	75 %	Delvis	Under 2020 har åtta badplatser haft minst ett otjänligt provresultat på grund av perioder av bland annat mycket nederbörd och stor mängd fåglar på stränderna (vars avföring kan ha dragits ner i vattnet) och en hög belastning av badande.
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	97,2 %	Delvis	BVB och jämförliga system är under implementering.
Andel exploateringsprojekt som gör relevant grönytekompensation vid anspråktagande av mark i områden med ekologiska och rekreativa värden	90 %	50 %	Ej	Under året har totalt fyra projekt där grönmärkt tagits i anspråk slutredovisats. I två av dessa har inte grönytekompensation genomförts.
Andel farligt avfall i soppsäsen	0,10 %	0,12 %	Delvis	Små mängder med farligt avfall och elavfall fanns i samtliga prover som levererats från hushållen. Farligt avfall utgör i genomsnitt 0,03 procent och el-avfallet 0,09 procent av restavfallets vikt. Det farliga avfallet består av läkemedel, nagellack och kemikalier. El-avfallet är batterier, glödlampor, elkablar, laddare och annat typ av småel.
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	70 %	73 %	Helt	73 procent är ett ej viktat medelvärde. Variation i utfall från 33 procent till 99 procent.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	55 %	45,5 %	Delvis	Svårigheter att genomföra utbildningsinsatser och förändringsarbete i verksamheter med stor påverkan av pandemin.
Andel matavfall till biologisk behandling	55 %	27,5 %	Ej	Mängden insamlat matavfall har påverkats av pande min. I mars påbörjade en minskning av matavfallet för restauranger, konferensanläggningar och hotell. En ökning skedde under hösten men mot slutet av året minskade volymerna åter igen.
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	30 %	14 %	Ej	Det fysiska åtgärdsarbetet har inte börjat genomföras i tillräcklig utsträckning för att minska halterna av näringsämnen och miljögifter som når stadens vattenförekomster.
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	20 %	14 %	Delvis	Det fysiska åtgärdsarbetet har inte börjat genomföras i tillräcklig utsträckning för att minska halterna av näringsämnen och miljögifter som når stadens vattenförekomster
Antal av 15 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam	15 st	14 st	Delvis	14 av 15 ämnen visar en minskad eller en oförändrad halt i slam jämfört med basår (2013-2015). Det är halten PBDE 209 (rullande treårsmedelvärde 2018-2020) som ökat med 5 procent jämfört med basåret 2013-2015.
Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	Max 7 dygn	2 dygn	Helt	
Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	Max 35 dygn	11 dygn	Helt	
Antalet kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	101 st	118 st	Delvis	Chemsoft har implementerats i fler verksamheter under året.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
El- och värmeproduktion baserad på solenergi	3 420 MWh	3 878 MWh	Helt	
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,9 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,98 kg CO ₂ per kilo livsmedel	Delvis	Svårigheter att genomföra utbildningsinsatser och förändringsarbete i verksamheter med stor påverkan av pandemin.
Plast till energiåtervinning	30 kg/inv och år	30 kg/inv och år	Helt	Plockanalys utfördes i november 2020.
Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter	2 % energieffektivisering relativt 2018	-		Rapporteras i tertialrapport 1.
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1 945 GWh	1 872 GWh	Helt	
Utsläpp från Stockholms stads flygresor	1 080 ton CO ₂	208 ton CO ₂	Helt	
Utsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	2,1 ton CO ₂ /inv	1,9 ton CO ₂ /inv	Helt	Utfallet avser beräkningar för 2019. Beräkningarna är preliminära och baseras delvis på prognoser och skattade värden p.g.a. eftersläpning i statistik. Fastställt värde för 2019 samt prognostiserat värde för 2020 beräknas i maj 2021.
Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	4 500 st	1 845 st	Ej	Distansarbete under 2020 har gjort att byte av secondhandprodukter pausats i flera verksamheter.
Mängden hushållsavfall per person	420 kg/person	-		Rapporteras i tertialrapport 1. Prognosen indikerar att årsmålet kommer att uppfyllas.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Användningen av digitalisering och ny

teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att av totalt två underliggande mål har två uppfyllts helt.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser, och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts helt under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För nio av tio av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt och för en har det uppnåtts delvis. 27 av 31 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fyra bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Svåra planeringsförutsättningar i en tid av osäkerhet

Utöver den påverkan pandemin har haft för den enskilda individen och skapat osäkerhet i vår omvärld, så har den också påverkat stadens verksamheter och nämnder i stor utsträckning under 2020. Exempel på detta kan vara förlorade intäkter i verksamheter som varit tvungna att hålla stängt under stora delar av året, osäkerhet kring hur staten kommer att stötta kommuner och regioner med statsbidrag samt ökade kostnader för bland annat skyddsåtgärder och information.

Stadens nämnder visar ett överskott på totalt 839 mnkr, varav 372 mnkr avser stadsdelsnämnderna. Överskottet kan till stor del förklaras av de ersättningar som kommit från staten på grund av pandemin men också till stor del för att nämnderna har haft lägre kostnader i och med att verksamheter tvingats hålla stängt, stora

evenemang som ställts in och en minskad efterfrågan av kommunal service bland stadens brukare. Nämndernas kostnader för sjukfrånvaro har ersatts med statsbidrag under stora delar av året vilket påverkar överskottet, nämnderna har utöver detta haft en allmän försiktighet i förbrukning av tilldelade medel. För att fortsatt säkra en ekonomi i balans är det viktigt att nämnderna även framöver fortsätter vara försiktiga och inte tar på sig för stora kostnader som idag täcks av statsbidrag då dessa kommer att trappas ner under 2022.

Den största avvikelserna finns på utbildningsnämnden där överskottet till stor del beror på just effekter av pandemin, där statens övertagande av sjuklönekostnader haft störst effekt på nämndens resultat. Även arbetsmarknadsnämndens överskott är på grund av statsbidrag. Södermalms stadsdelsnämnds överskott beror också till stor del på effekter av pandemin där inte bara de statliga ersättningarna spelar roll, utan även minskade kostnader för köp av verksamheter och verksamheter som varit helt eller delvis stängda under året påverkar både intäkts och kostnadssidan på nämnden. De svåra planeringsförutsättningarna som pandemin har medfört under året visar sig även i nämndernas prognossäkerhet där målet på +/- 1 procent inte uppnås utan hamnar på två procent. Detta beror till stor del på att nämnderna till tertialrapport 2 använt sig av försiktighetsprincipen och därför får en större avvikelse än normalt.

Det samlade resultatet visar att nämnderna har en budgetföljsamhet på 98,2 procent efter resultatöverföringar. Verksamheterna har under året tvingats ta stora kliv i sitt digitaliseringsarbete när fysiska möten blivit digitala och utbildning har skett på distans. Staden har tillsammans med näringsliv, civilsamhälle och regioner samverkat för att kunna ge en fortsatt god och säker service till medborgarna trots en pågående pandemi. Det är stora lärdomar som staden tar med sig även när verksamheterna kan börja återgå till ett normalläge.

Stadens nämnder överskred investeringsbudgeten med 127 mnkr vilket ger en budgetavvikelse på 102 procent och en prognossäkerhet på tre procent jämfört med tertialrapport 2. Exploateringsnämnden redovisar som enda nämnd ett underskott om cirka 455 mnkr, vilket beror på en högre genomförandetakt än planerat för projekt i genomförandefas. Övriga nämnder har ett överskott där kyrkogårdsnämnden och trafiknämnden har de större avvikelserna. För trafiknämndens del beror överskottet på en reviderad tidplan för ett antal förhållandevis stora projekt medan

det för kyrkogårdsnämnden beror på förskjutningar i projekt Järva begravningsplats och renovering av ekonomibyggnader på norra begravningsplatsen. Avvikelserna visar att det finns ett fortsatt behov av att utveckla styrning och uppföljning av stadens investeringsprojekt.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	49 %	Helt	
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	49 %	Helt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	97,3 %	Helt	
Nämndens budgetföljsamhet efterresultatöverföringar	100 %	98,2 %	Helt	
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	2 %	Delvis	
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	4 865 mnkr	Helt	
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	7 %	6 %	Helt	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	96 %	Helt	
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	35 %	Helt	
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	35 %	Helt	

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms ha uppfyllts helt under 2020 baserat på vad som framgår nedan. För en av tre av kommunfullmäktiges indikatorer har årsmålet uppnåtts helt och för två har det uppnåtts delvis. 18 av 31 nämnder bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt, 13 bedömer att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Staden har trots pandemin kunnat upprätthålla kritiska verksamheter genom att skjuta upp vissa aktiviteter, anpassa och utveckla nya arbetssätt utifrån rådande situation samt fokusera på kompetensförsörjning. Förmågan att anpassa och utveckla verksamheten har även bidragit till att påskynda införandet av digitala arbetssätt och öka kunskapen om innovationsdrivna arbetssätt.

Kompetensutveckling och ledarskap i förändring

Kompetensförsörjningen är prioriterad och har varit särskilt central under året. Stadsdelsnämnderna har arbetat för uthållighet i verksamheterna genom att bland annat långsiktigt säkra tillgången till vikarier inom vård och omsorg och där det varit möjligt genom avlastning så att yrkesutbildade kunnat lägga kraft på huvuduppdraget. Olika utbildningsinsatser har genomförts för att säkerställa verksamhetskritisk kompetens i välfärden. Genom stadens kompetensutvecklingsinsats skulle nämnderna under 2020 genomföra olika utbildningsinsatser, främst inom demenssjukdomar och geriatrisk kompetens men också grundutbildning för vårdbiträden och barnskötare. Till följd av pandemin har knappt 60 procent av dessa kunnat genomföras. Samtidigt som vissa utbildningar har ställts in eller skjutits fram har andra skalats upp, till exempel utbildning i basala hygienrutiner. Utbildningsinsatser har även genomförts för ledare i staden, i bland annat arbetsmiljö, rehabilitering och förändringsledning.

I november genomförde staden en digital chefsvecka på temat Att leda i osäkerhet och komplexitet. Det stadsgemensamma introduktionsprogrammet Chef i staden har genomförts med omkring 70 deltagare under året. Som en del av stadens handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare har ytterligare två ledarutvecklingsprogram genomförts. Under året har stadens sju traineeprogram för akademiker startat.

Långt och hållbart arbetsliv

Under pandemin har arbetsmiljön varit särskilt i fokus i verksamheterna. Inom äldreomsorgen har löpande riskbedömningar och utbildning i användning av skyddsutrustning varit centralt. I andra verksamheter har de som kan uppmanats att arbeta hemifrån.

Sjukfrånvaron har ökat kraftigt i staden till följd av pandemin. De största ökningarna av sjukfrånvaron har skett inom äldreomsorgen och förskoleverksamheten. Sjukfrånvaron är lägre i stadens bolagsstyrelser än i nämnderna. Räknas bolagsstyrelserna in är den totala sjukfrånvaron 7,9 procent, vilket är en kraftig ökning jämfört med 2019 då den totala sjukfrånvaron var 6,0 procent. Kvinnors sjukfrånvaro har ökat något mer än mäns, 2,1 procentenheter jämfört med 1,9 procentenheter för män. Korttidssjukfrånvaron, dag 1-14, var i december 2020 3,3 procent, det är en ökning om 1,2 procentenheter jämfört med december 2019.

Det är viktigt för staden att vara en bra arbetsgivare där stadens 44 868 medarbetare upplever att de har ett meningsfullt arbete och kan utvecklas. Resultaten från medarbetarenkäten, som genomfördes strax innan pandemins utbrott, är överlag goda. En majoritet av medarbetarna, 88 procent, anser att de i hög grad har ett meningsfullt arbete, 91 procent förstår i hög grad hur deras arbete bidrar till verksamhetens måluppfyllelse och 84 procent upplever i hög grad att chefen har förtroende för dem.

Nämnderna arbetar fortlöpande med att införa heltid som norm då kontinuitet är en viktig faktor för god kvalitet. Målet är att alla nyanställningar skall vara på heltid och att alla ofrivilligt deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete. Andelen heltidsanställda har fortsatt att öka under 2020 och uppgår nu totalt till 90,2 procent. För kvinnor är andelen 90,1 procent och för män 90,3 procent. Även andelen tillsvidareanställda ökar och uppgår nu till 89,8 procent. För kvinnor är andelen 90,7 procent och för män 87,1 procent.

Strategiskt inköp och innovationer utvecklar staden

Stockholms stad köper varje år varor, tjänster och entreprenader för ungefär 40 mdkr. I augusti antogs Stockholms stads program för inköp som anger inriktning och målbild för kommunkoncernens inköpsarbete. I linje med programmet har ett gemensamt system för upphandlings- och avtalshantering införts i staden med syftet att skapa en sammanhållen digital inköpsprocess. En effektmodell har tagits fram vilket ger stöd vid mätning och uppföljning av inköpsarbetets kvantitativa och kvalitativa effekter. Modellen ska

även säkerställa att inköpsarbetet bidrar till stadens övergripande mål.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser har fortsatt att utveckla verksamheten genom samverkan kring strategiskt inköp. Stadens fastighetsbolag har samarbetat för att öka konkurrensen mellan entreprenörer inom byggsektorn med målsättningen att hitta nya entreprenörer till stadens upphandlingar. Genom att informera marknaden om kommande byggprojekt och ha en löpande dialog fås en högre andel kvalificerade anbud. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har i samarbete med servicenämnden och socialnämnden påbörjat en innovationsupphandling för att uppföra nya bostäder i stadsdelsområdet för personer inom socialpsykiatrin. Upphandlingen, som ska främja utveckling och föra in nya bärkraftiga lösningar i verksamheten, har tagit sin utgångspunkt i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättningar 2018-2023.

Arbetet för att stärka stadens innovationsförmåga har fortsatt under året. Vid stadsledningskontoret har Stockholm lab inrättats, som ger stöd, verktyg, metoder och innovationskunskap till stadens verksamheter. Under året har en innovationsutbildning med deltagare från äldreförvaltningen, utbildningsförvaltningen och fastighetskontoret har testats. Stadens innovationsförmåga har även främjats genom det stärkta samarbetet med lärosäten som KTH, Massachusetts Institute of Technology (MIT) och Stockholms universitet.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Aktivt Medskapandeindex	82	79	79	79	Delvis	Jämfört med 2019 är delindexen ledarskap och styrning oförändrade. Delindex motivation har minskat en enhet.
Index Bra Arbetsgivare	84	83	-	-	Delvis	Delindex jämställdhet och attraktiv arbetsgivare har ökat en enhet jämfört med 2019. Delindex rekommendera arbetsplats är oförändrat.
Andel upphandlade avtal där en plan för	90 %	93 %	-	-	Helt	

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Målupp- fyllelse	Kommentar
systematisk uppföljning har tagits fram						

Övrig ekonomisk och finansiell information

Se not 1 för mer upplysningar om stadens drift- och investeringsbudgets uppbyggnad samt de för drift- och investeringsredovisningarna mest väsentliga principerna för ekonomistyrning och internredovisning.

Driftredovisning

I avsnittet redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Driftredovisningen innehåller interna poster och är en totalsummering av kostnader och intäkter i jämförelse mot slutlig budget.

mnkr inkl.kapitalkostn.	Utfall				Nettokostnad		
	intäkter		kostnader		Utfall	Budget	Budget- avvikelse
	2020	2019	2020	2019			
Kommunstyrelsen	1 258	1 316	-2 733	-2 685	-1 475	-1 457	-18
Revisorskollegiet	3	3	-31	-31	-28	-30	2
Service nämnden	262	255	-263	-258	-1	-1	0
Valnämnden	1	21	-5	-44	-4	-5	1
Stadsdelsnämnderna	4 501	4 456	-26 022	-25 858	-21 521	-21 893	372
Arbetsmarknadsnämnden	520	533	-1 448	-1 417	-928	-1 003	75
Exploateringsnämnden	2 802	2 715	-1 415	-1 459	1 387	1 344	43
Fastighetsnämnden	1 310	1 385	-1 065	-1 093	245	245	0
Idrottsnämnden	257	312	-985	-1 001	-728	-731	3
Kulturnämnden: kulturförvalt.	159	160	-1 099	-1 082	-941	-936	-5
Kulturnämnden: stadsarkivet	58	64	-120	-142	-62	-74	11
Kyrkogårdsnämnden	43	40	-211	-209	-168	-180	11
Miljö- och hälsoskydds nämnden	144	132	-251	-248	-107	-126	18
Socialnämnden	387	422	-1 623	-1 643	-1 235	-1 268	33
Stadsbyggnadsnämnden	308	297	-454	-445	-146	-154	8
Trafiknämnden	1 878	1 913	-2 353	-2 361	-475	-523	48
Utbildningsnämnden	2 869	2 524	-22 505	-21 806	-19 636	-19 859	223
Äldrenämnden	22	25	-206	-205	-184	-196	12
Överförmyndarnämnden	3	2	-74	-63	-71	-71	0
Summa nämnderna	16 785	16 573	-62 863	-62 050	-46 078	-46 917	839
Finansiering	54 597	53 266	-3 565	-6 620	51 032	46 917	4 115
Summa staden	71 381	69 838	-66 428	-68 671	4 953	0,1	4 953
Summa staden	71 381	69 838	-66 428	-68 671	4 953	0,1	0
Justering poster som inte ingår i verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen	-51 655		3 088		-48 567		
Avgår interna poster	-4 185		5 010		0	0	0
Verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen	15 541	19 169	-59 155	-63 028	-43 614	-48 133	4 520
Skatteintäkter	50 098	49 185	0	0	50 098	51 031	-933
Generella stadsbidrag o utjämning	0	0	-2 364	-4 067	-2 364	-4 238	1 874
Finansiella poster	1 557	1 546	-724	-1 798	832	1 340	-508
Extra ordinära poster	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	67 196	69 900	-62 242	-68 893	4 953	0,1	4 953

I tabellerna nedan framgår slutlig budget, efter de budgetjusteringar som beviljats under året och redovisas utifrån facknämnder, stadsdelsnämnder och verksamhetsområden.

Mnkr brutto	KF-budget 2020 exkl. bj		KS 2020-02-19		KS 2020-03-25		KS 2020-06-17		KS 2020-10-28		KS-EKU 2020-12-16		KS 2021-04-14		Omslutnings- förändringar		Kf-budget 2020 inkl. bj	
	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Kommunstyrelsen	47,6	-1 421,0	0,5	-48,8		2,5		-38,1							728,2	-728,2	775,8	-2 233,1
Revisorskollegiet	2,6	-32,5															2,6	-32,5
Serviceämnden	0,0	0,0	-0,5												265,5	-265,5	265,5	-266,0
Valnämnden	0,0	-5,5				0,6											0,0	-4,9
Stadsdelsnämnderna	712,0	-22 377,4	-108,9			-26,5		-253,6		0,2	161,3				3 111,5	-3 111,5	3 823,7	-25 716,6
Arbetsmarknadsnämnden	247,2	-1 052,4						-24,8	-172,9						241,6	-241,6	464,0	-1 466,9
Exploateringsnämnden	2 707,2	-1 388,5	27,4			-2,6											2 707,2	-1 363,7
Fastighetsnämnden	1 368,1	-1 114,3	-1,0										-8,2		-10,8	10,8	1 349,1	-1 104,5
Idrottsnämnden	275,2	-1 004,4	-1,7												36,0	-36,0	311,2	-1 042,1
Kulturmännen: kulturförvalt.	89,9	-1 017,0	-0,4						-8,0						61,8	-61,8	151,7	-1 087,2
Kulturmännen: stadsarkivet	30,7	-104,2		-0,2											26,7	-26,7	57,4	-131,1
Kyrkogårdsnämnden	28,5	-208,0													8,0	-8,0	36,5	-216,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	96,1	-215,8													34,5	-34,5	130,6	-256,3
Socialnämnden	397,8	-1 690,4	50,0					-25,6							27,7	-27,7	425,5	-1 693,7
Stadsbyggnadsnämnden	260,7	-414,7													46,7	-46,7	307,4	-461,4
Trafiknämnden	1 685,0	-2 304,9	96,9												123,2	-123,2	1 808,2	-2 331,2
Utbildningsnämnden	534,9	-20 188,8			-19,2	-1,5				9,1	-149,6		-43,9		1 907,1	-1 907,1	2 431,9	-22 290,9
Äldrenämnden	5,0	-200,0				-1									15,6	-15,6	20,6	-216,3
Överförmyndarnämnden	0,0	-64,2															0,0	-71,3
Summa nämnder	8 488,5	-54 804,0	56,3	-49,0	-19,2	-28,2	-24,8	-505,3	9,3	11,7	-8,2	-43,9	6 623,3	-6 623,3	15 068,9	-61 985,7		

Mnkr brutto	KF-budget 2020 exkl. bj		KS 2020-02-19		KS 2020-03-25		KS 2020-06-17		KS 2020-10-28		KS-EKU 2020-12-16		Omslutnings- förändringar		Kf-budget 2020 inkl. bj	
	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	37,8	-1 645,1	-8,9			-0,2	-11,0	1,5	-3,1	165,2	-165,2	204,5	-1 833,5			
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	33,3	-1 188,8	-7,8			-2,9	-20,3	-0,3	19,1	128,9	-128,9	161,9	-1 329,6			
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	58,9	-2 023,6	-14,5			-0,8	-5,0	0,3	18,5	273,9	-273,9	333,1	-2 299,3			
Bromma stadsdelsnämnd	58,7	-1 641,7	-9,5			-1,7	-2,1	-0,7	14,8	309,7	-309,7	367,7	-1 949,9			
Kungsholmen stadsdelsnämnd	44,2	-1 251,6	-2,9			-0,6	-19,6	-1,2	21,0	310,9	-310,9	353,9	-1 564,6			
Normalm stadsdelsnämnd	41,7	-1 234,9	-6,2			-0,6	-19,6	0,8	-2,6	195,3	-195,3	237,8	-1 459,2			
Östermalm stadsdelsnämnd	49,4	-1 521,0	-1,2			-0,4	-16,0	0,2	3,4	135,0	-135,0	184,6	-1 670,2			
Södermalm stadsdelsnämnd	77,2	-1 509,7	-7,0			-3,9	-24,9	-2,0	33,6	274,5	-274,5	349,7	-1 786,4			
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	80,1	-2 423,7	-18,6			-3,5	-45,5	0,3	10,2	465,6	-465,6	546,0	-2 946,7			
Skarpnäck stadsdelsnämnd	37,0	-1 173,3	-8,9			-1,0	-7,3	0,0	7,2	146,0	-146,0	183,0	-1 329,3			
Farsta stadsdelsnämnd	56,4	-1 721,1	-2,5			-8,8	-30,5	0,2	10,0	161,5	-161,5	218,1	-1 914,4			
Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd	108,2	-2 781,9	-9,7			-1,8	-38,9	0,4	20,0	356,0	-356,0	464,6	-3 168,3			
Skärholmen stadsdelsnämnd	29,1	-1 261,0	-11,2			-0,3	-12,9	0,7	9,2	189,0	-189,0	218,8	-1 465,2			
Summa stadsdelsnämnder	712,0	-21 377,4	-108,9	0,0	-26,5	-253,6	0,2	161,3	3 111,5	-3 111,5	3 823,7	-24 716,6				

Mnkr brutto	KF-budget 2020 exkl. bj		KS 2020-02-19		KS 2020-03-25		KS 2020-06-17		KS 2020-10-28		KS-EKU 2020-12-16		Omslutnings- förändringar		Kf-budget 2020 inkl. bj	
	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Verksamhet																
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,0	0,0											72,4	-72,4	72,4	-72,4
Individ- och familjeomsorg	36,9	-2 325,9				-0,2	-20,3						623,3	-623,3	660,2	-2 969,7
Stadsmiljöverksamhet	0,0	-366,7	-12,0				-8,2						41,3	-41,3	41,3	-428,2
varav avskrivningar	0,0	-147,7					-2,4								0,0	-150,1
varav internräntor	0,0	-11,3					1,3								0,0	-10,0
Förskoleverksamhet	362,7	-5 588,7	-17,0			-2,3	-68,3	0,2	161,3	135,2	-135,2	498,1	-5 650,2			
Äldreomsorg	225,5	-8 116,9	-41,0			-10,1	-17,1			1 594,8	-1 594,8	1 820,3	-9 779,9			
Stöd och service till personer med funk	27,5	-4 079,1	-5,9			-2,4	-139,7			473,8	-473,8	501,3	-4 700,9			
Kultur- och föreningsverksamhet	0,0	-487,9	1,5			-11,5				36,1	-36,1	36,1	-534,0			
Arbetsmarknadsåtgärder	27,4	-216,0								54,1	-54,1	81,5	-270,1			
Ekonomiskt bistånd	32,0	-1 196,2								77,0	-77,0	109,0	-1 273,2			
Övrig verksamhet	0,0	0,0	-34,5							3,5	-3,5	3,5	-38,0			
Summa verksamhetsområden	712,0	-22 377,4	-108,9	0,0	-26,5	-253,6	0,2	161,3	3 111,5	-3 111,5	3 823,7	-25 716,6				

Totalt justerades nämndernas nettokostnader med 585 mnkr under 2020. Utöver detta hade stadens nämnder omslutningsförändringar på cirka 6,6 mdkr. I kommunfullmäktiges budget redovisas normalt endast kostnader och intäkter för nämndernas egen verksamhet. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan nämnder och externa parter är därmed inte redovisade. Nämnderna ska därför redovisa beräknade

omslutningsförändringar under året i verksamhetsplan och tertialrapporter.

För beslut gällande Avstämningsärendet 2020 som togs i kommunstyrelsen den 19 februari är det kapitalkostnader för två av de större investerande nämnderna, exploateringsnämnden och trafiknämnden, som utgör de största enskilda posterna. Stadsdelsnämnderna har fått medel för bland annat, aktivitetscenter, introduktionsförskola, klimatsamordnare, platsamverkan och naturreservat. Detta påverkar också tabellen för verksamhetsområde eftersom stadsdelsnämndernas budgetar fördelas utifrån verksamhetsområden.

För budgetjusteringarna i tertialrapport 2 som beslutades i kommunstyrelsen den 28 oktober utgör den största posten prestationsförändringar på arbetsmarknadsnämnden som fått sin budget justerad för ökade köp av utbildningsplatser. Stadsdelsnämndernas budgetar har justerats för prestationsförändringar inom stöd och service till funktionsnedsatta, hög hyra i förskolan samt förstärkta placeringskostnader för unga i utsatta eller särskilt utsatta områden.

I kommunstyrelsens ekonomiutskott den 16 december togs beslut om prestationsförändringar inom skola och förskola vilket påverkade utbildningsnämndens samt stadsdelsnämndernas budgetar.

Större avvikelser mot budget utgörs främst av reavinster och intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter, poster som inte budgeteras på grund av sin osäkra natur. I årsbokslutet uppgår dessa poster till 2 630 mnkr, en positiv budgetavvikelse. Försäljningar har skett främst i Hagastaden (kv Forskaren), Södermalm (kv Persikan), Liljeholmen (kv Packrummet). Övriga försäljningar omfattar bland annat Åva Gård samt försäljning av tomträttsmark små- och flerbostadshus. Betydligt ökad försäljning av exploateringsfastigheter i jämförelse med föregående år är delvis beroende på en positiv utveckling på bostadsmarknaden.

Enligt beslut av fullmäktige får överskott gjorda räkenskapsåren 2014, 2017 och 2019 disponeras ur eget kapital. Det avser genomgripande framåtsyftande projekt, som beräknas ha ett bestående värde för staden. Posterna är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men går inte att klassificera som investeringar. Dessa kostnader är inte budgeterade

och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. År 2020 har disponerats 421 mnkr. Införande av byte av leverantörer avseende gemensam IT-plattform, GSIT2.0, och modernisering av sociala system är de största projekten under året.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag har givit ett överskott på 942 mnkr mot budget. Det är regleringsposten som blivit högre än budgeterat, som en följd av ökade generella statsbidrag under 2020 som en följd av den pågående pandemin.

Personalkostnaderna för staden har ökat med 0,8 procent i förhållande till föregående år, en mindre ökning än 2019, (3,7 procent). Antal helårsarbetare har ökat med 406 mot 562 år 2019. Arbetsgivaravgifter för stadens personal visar ett överskott med 84 mnkr mot budget. Arbetsgivaravgifterna har varit oförändrade under året.

Årets skatteintäkter uppgår till 50 098 mnkr (49 185 mnkr) vilket är en ökning med 1,9 procent.

Indexreglering av avsättningar avseende medfinansiering för bussterminal vid Slussen och Sverigeförhandlingen var inte budgeterade och ger en budgetavvikelse på -17,3 mdkr.

Nämnderna

Avvikelser mot budget

Kommunstyrelsen och kulturnämnden visar en negativ avvikelse mot budget medan övriga nämnder visar överskott.

Av facknämnderna visar utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden störst överskott. Utbildningsnämndens överskott om 223 mnkr beror bland annat på statlig ersättning för sjuklönekostnader. Arbetsmarknadsnämndens överskott om 75 mnkr beror på statsbidrag från migrationsverket och skolverket.

Kommunstyrelsens underskott beror på ökade kostnader för inköp av skyddsutrustning till följd av pandemin men också minskade intäkter för visnings- och evenemangsverksamheten i Stadshuset. Kulturnämndens underskott är en effekt av pandemin där verksamheter varit stängda eller fått anpassa sin verksamhet under stora delar av året vilket påverkat nämndens intäkter.

Av stadsdelsnämnderna visar Södermalms stadsdelsnämnd störst överskott på 80 mnkr, Bromma stadsdelsnämnd med 50 mnkr och

Östermalms stadsdelsnämnd med 48 mnkr. Överskottet återfinns, för alla dessa tre, i huvudsak inom verksamhetsområdet äldreomsorg, där kostnader för placeringar inom vård- och omsorgsboenden och antalet hemtjänststimmar minskat.

Investeringsredovisning

Kommunala koncernens investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar ligger på en fortsatt hög nivå och uppgår 2020 till 19 243 mnkr (20 104 mnkr).

Investeringsvolymen för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 12 681 (12 858) mnkr. Investeringsvolymen är på en fortsatt hög nivå men har stabiliserats på en nivå mellan 12 och 13 mnkr under de senaste åren.

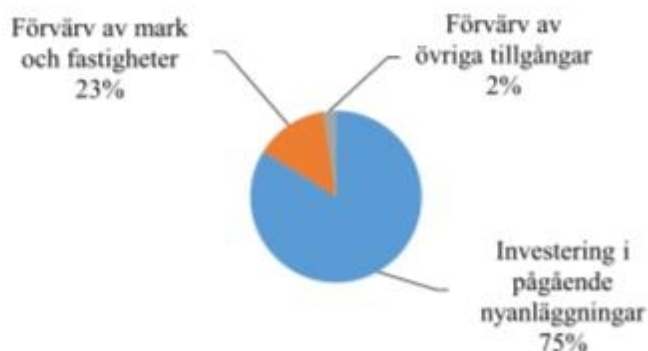
Bostadsbolagen svarar för nyproduktion av bostäder och genomför upprustningsinsatser i befintliga fastigheter. Bostadsbolagens investeringar i nyproduktion och upprustningsprojekt uppgår till knappt 5,5 mdkr, vilket motsvarar nästan hälften av bolagskoncernens sammanlagda investeringsvolym under året. Under året har bostadsbolagen påbörjat byggande av 1 361 nya bostäder, vilket är något lägre än år 2018 (1 269 bostäder).

SISAB:s investeringar uppgår till knappt 2 mdkr. De enskilt största investeringarna avser nyproduktion av skola i Midsommarkransen och Rödabergsskolan.

Stockholm Vatten och Avfalls investeringar uppgår till knappt 4 mdkr. Investeringarna är hänförliga till åtgärder i såväl befintligt nät som i exploateringsområden, samt projektet Stockholms framtida avloppsrening.

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommunkoncernen har fördelats under 2020. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under

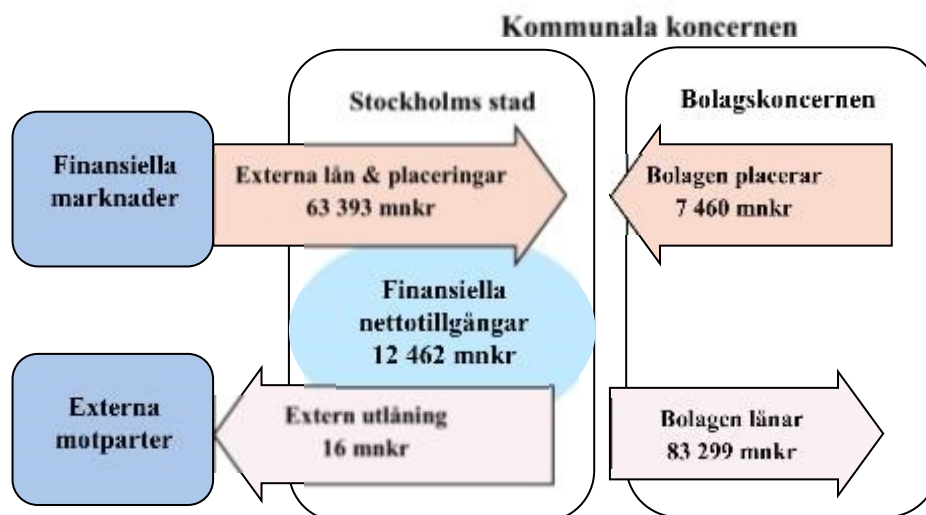
uppförande, men ännu inte färdigställda.

Den kommunala koncernens finansiella ställning

Den kommunala koncernen Stockholms stad hade på balansdagen en extern skuld om 63 392,9 mnkr (57 601,9) och en nettoskuld om 63 376,9 (57 585,0), vilket innebär en ökning under året om 5 791,0 mnkr respektive 5 791,9 mnkr. Ökningen beror på en hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Den kommunala koncernens investeringar påverkar stadens lånebehov enligt bilden nedan.

Investeringar i staden

Stadens investeringsutgifter 2020 uppgår till 7 343 mnkr (7 433 mnkr), vilket är en minskning med 1 procent i jämförelse med 2019. Investeringsinkomsterna för perioden uppgår till 63,4 mnkr (230 mnkr). Netto uppgår investeringsutgifterna till 7 279

mnkr. Ett antal stora investeringsprojekt pågår, varav de största under året har varit Slussen, Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden och Årstafältet. Satsningar därutöver har gjorts bland annat utbyggnad av cykelinfrastruktur.

Cirka 2,3 mdkr av utgifterna avser investeringar i syfte att uppnå kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggande, och cirka 2,1 mdkr har investerats i infrastruktur för att främja effektiva och hållbara transporter med god framkomlighet. Investering i kommersiella lokaler omfattar 0,6 mdkr, där de större projekten är Östermalmshallen och Tekniska nämndhuset. Investeringar inom kultur och idrottsområdet uppgår sammanlagt till 1,2 mdkr.

Av den totala investeringsvolymen avser cirka en tredjedel investeringar i infrastruktur. Stadens största infrastrukturprojekt är rivning och nyanläggning av Slussen. Ersättningsinvesteringar har fortsatt stor andel i den totala investeringsvolymen på grund av ombyggnation av Slussen. Av årets investeringar utgörs 25 procent av ersättningsinvesteringar.

I tabellerna nedan framgår vilka budgetjusteringar som beviljats under året fördelat per facknämnder och stadsdelsnämnder. Majoriteten av stadsdelsnämndernas investeringar ligger inom verksamhetsområdet stadsmiljö.

Mnkr brutto	KF-budget 2020 exkl. bj		KS Trygghets- utskott 2020-01-15	KS 2020-02-19	KS 2020-03-25	KS Trygghets- utskott 2020-04-15	KS 2020-06-17	KS Trygghets- utskott 2020-06-17	KS 2020-10-28	KS Trygghets- utskott 2020 10-14	KF-budget 2020 inkl. bj	
	Inkomster	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Inkomster	Utgifter
Nämnd												
Kommunstyrelsen	0,0	-2,0		-1,3							0,0	-3,3
Revisorskollegiet	0,0	0,0									0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	-1,0									0,0	-1,0
Valnämnden	0,0	0,0									0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	-225,0	-21,3	-76,2	-29,2	-2,5	-13,6	-7,1	-33,6	-2,0	0,0	-410,5
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	-4,0									0,0	-4,0
Exploateringsnämnden	450,0	-3 750,0		-23,0	-4,4		-36,3				450,0	-3 813,7
Fastighetsnämnden	0,0	-1 801,0	-2,0	-47,6	-7,5		-1,0	-3,1			0,0	-1 862,2
Idrottsnämnden	0,0	-53,4						-1,0			0,0	-54,4
Kulturnämnden: kulturförvaltn	0,0	-31,2			-6,7						0,0	-37,9
Kulturnämnden: stadsarkivet	0,0	-1,0									0,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	-156,3					-1,0				0,0	-157,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3									0,0	-1,3
Socialnämnden	0,0	-3,0					-5,0				0,0	-8,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-3,0									0,0	-3,0
Trafiknämnden	70,0	-1 090,0	-6,3	-46,5	-15,7	-3,0		-9,5	-5,0	-0,5	70,0	-1 176,5
Utbildningsnämnden	0,0	-135,0									0,0	-135,0
Äldrenämnden	0,0	-2,9		-0,7							0,0	-3,6
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,1									0,0	-0,1
Summa nämnder	520,0	-7 260,2	-29,6	-195,3	-63,5	-5,5	-56,9	-20,7	-38,6	-2,5	520,0	-7 672,8

<i>Mnkr brutto</i>	KF-budget 2020 exkl. bj	KS Trygghets- utskott 2020- 01-15	KS 2020-02-19	KS 2020-03-25	KS Trygghets- utskott 2020-04-15	KS 2020-06- 17	KS Trygghets- utskott 2020-06-17	KS 2020-10-28	KS Trygghets- utskott 2020-10-14	Kf-budget 2020 inkl. bj
Nämnd	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	-13,8	-0,4	-2,3	-5,0			-0,2	-0,8		-22,5
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	-11,7	-1,4	-0,2	-8,7		-2,4	-1,2	-8,0	-1,0	-34,6
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	-19,6	-1,9		-0,6						-22,1
Bromma stadsdelsnämnd	-20,6			-1,0		-0,3	-2,5			-24,4
Kungsholmen stadsdelsnämnd	-16,2	-0,2	-7,9				-0,5	-0,4		-25,2
Normalm stadsdelsnämnd	-18,4	-1,2	-11,0				-0,7			-31,3
Östermalm stadsdelsnämnd	-14,7	-0,3	-13,0	-0,6		-3,7				-32,3
Södermalm stadsdelsnämnd	-22,0		-2,6	-8,0	-2,5	-5,6		-4,5		-45,2
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	-21,7	-7,1	-9,5	-2,2		-0,3	-0,7	-1,8		-43,3
Skarpnäck stadsdelsnämnd	-13,9	-0,3	-2,1							-16,3
Farsta stadsdelsnämnd	-14,3	-3,4	-2,8	-0,2					-1,0	-21,7
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	-26,4	-5,1	-16,3	-2,9		-1,3	-0,3	-18,1		-70,4
Skärholmen stadsdelsnämnd	-11,7		-8,5				-1,0			-21,2
Summa stadsdelsnämnder	-225,0	-21,3	-76,2	-29,2	-2,5	-13,6	-7,1	-33,6	-2,0	-410,5

Totalt beviljades budgetjusteringar inom investeringsverksamheten för 412,6 mnkr netto under 2020.

Beslut gällande trygghetsinvesteringar tas av kommunstyrelsens trygghetsutskott för samtliga ärenden utom då det gäller ombudgeteringar från föregående år där dessa tas i samband med stadens årsbokslut.

Ombudgeteringar beviljade i bokslutet för 2019 avsåg 22,5 mnkr klimatinvesteringar, 23,6 mnkr trygghetsinvesteringar och 17,4 mnkr övriga investeringar.

I samband med verksamhetsplanen för 2020 fördelades 195,3 mnkr. Av dessa avsåg 145,7 mnkr klimatinvesteringar fördelade till både fack- och stadsdelsnämnder. Övriga investeringar bestod av maskiner och inventarier på stadsdelsnämnderna samt underhållsåtgärder på fastighetsnämnden.

I tertialrapport 1 fördelades 56,3 mnkr och i tertialrapport 2 fördelades 38,6 mnkr. Medlen avsåg klimatinvesteringar och övriga investeringar som maskiner och inventarier. Medlen fördelades till både fack- och stadsdelsnämnder.

Investeringar nettoutgifter per nämnd (mnkr)

Nämnd	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse
Kommunstyrelsen	- 3	- 1	2
Revisorskollegiet	0	0	0
Servicenämnden	- 1	- 1	0
Valnämnden	0	0	0
Stadsdelsnämnderna	- 411	- 343	68
Arbetsmarknadsnämnden	- 4	- 1	3
Exploateringsnämnden	-3 364	-3 818	- 454
Fastighetsnämnden	-1 862	-1 813	49
Idrottsnämnden	- 54	- 51	3
Kulturnämnden: kulturförvaltn.	- 38	- 25	13
Kulturnämnden: stadsarkivet	- 1	- 1	0
Kyrkogårdsnämnden	- 157	- 82	75
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	- 1	- 1	
Socialnämnden	- 8	- 7	
Stadsbyggnadsnämnden	- 3	- 3	0
Trafiknämnden	-1 107	-1 028	79
Utbildningsnämnden	- 135	- 103	32
Äldrenämnden	- 4	- 2	2
Överförmyndarnämnden	0	0	0
TOTALT	-7 153	-7 279	- 127

Den största budgetavvikelsen har exploateringsnämnden.

Avvikelsen förklaras av en högre genomförandetakt än planerat för projekt i genomförandefas. Både utgifterna och inkomsterna överstiger budget. Avvikelsen hänför sig främst till Slakthusområdet, Slussen och Norra Djurgårdsstaden.

Fastighetsnämndens avvikelse beror främst på att utgifterna i projekt Kulturhuset och Tekniska nämndhuset minskat, samtidigt som uppkomna investeringsinkomster på nämnden bidrar till avvikelsen. Kyrkogårdsnämndens och trafiknämndens budgetavvikelser förklaras av förskjutningar och senareläggningar av projekt.

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekt, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Finansiellt innebär en viss förskjutning en lägre belastning innevarande år.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på infrastruktur i Stockholmsregionen är staden medfinansierar i ett antal stora statliga och regionala projekt. Staden har under året sammantaget

betalat ut 152,6 mnkr i medfinansiering till bussterminalen vid Slussen och kompensationsåtgärder i Nationalstadsparken. I beloppet ingår även tidigareläggning av utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd.

Region Stockholm har aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen. Regeringen har därför i november 2020 utsett en förhandlingsperson med uppdrag att omförhandla 2013 års Stockholmsförhandling, och även Sverigeförhandlingens Stockholmsdel. Förhandlingspersonen ska genomföra förhandlingar med region Stockholm och berörda kommuner med målsättningen att ingå överenskommelser om en hantering av kostnaderna, inklusive villkor för hur ytterligare eventuella kostnadsfördyringar ska hanteras. Förhandlingsresultatet ska redovisas senast den 15 april 2021 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). Betalningsplanen för projektet har justerats, och stadens planerade utbetalningar 2020 har skjutits fram.

Nämnder med avvikelser – investeringsbudget

Årsutfallet för investeringar är 127 mnkr högre än budgeterat. Nedan följer en redogörelse från nämnder med stor investeringsverksamhet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden utfall för investeringsutgifterna netto uppgår till 3 818,5 mnkr (exklusive exploateringsinkomster), vilket är 454,8 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras av en snabbare genomförandetakt i exploateringsprojekten än planerat. Både utgifterna och inkomsterna överstiger budget. Avvikelsen hänför sig främst till Slakthusområdet, Slussen och Norra Djurgårdsstaden.

Fyra stora projekt: Slussen, Norra Djurgårdsstaden, Årstafältet och Hagastaden står tillsammans för cirka hälften av nämndens totala nettoutgifter under året.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognostiserade nettoutgifter för projektet Packrummet överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 15 procent. Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projektet och vid behov återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investeringsplan har uppgått till netto 1 862,2 mnkr, efter utökning med 61,2 mnkr genom budgetjusteringar för bland annat klimat- och trygghetsåtgärder samt förberedande åtgärder avseende multihall vid Vårbergs IP.

Investeringsutgifterna uppgick under året till netto 1 813,2 mnkr, vilket är 49,0 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på Kulturhuset och Tekniska nämndhuset, med totalt oförbrukade medel om 152,0 mnkr. Vad gäller Kulturhuset har projektet avslutats utan att hela det budgeterade riskpåslaget har behövt användas. I det andra fallet har minskningen uppkommit till följd av tidsförskjutningar i projektet.

Den långsiktiga investeringsplanen för andra fastigheter än idrottsanläggningar överskreds med 184,8 mnkr. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade utgifter för slutförandet av projekt Östermalmshallen och tillhörande hotell, som översteg årets budget med 143,1 mnkr. Orsaker till avvikelsen är bland annat vatteninträngning i fastigheten, friläggning av grund samt betonglagningar och injekteringar i grundmur, inklusive återställande av gata och färdigställda hyresgästytor i källarplan. Tillkommande hyresgästanpassningar till följd av lokalöverlåtelse samt ytterligare förlängd produktionstid med tillkommande etableringsutgifter har också påverkat utgifterna negativt under året.

Fastighetsnämnden informerar om avvikelser över 15 procent för två större projekt. För projekt Östermalmshallen, är prognosen 1 533,2 mnkr, vilket är 553,2 mnkr (56 procent) över budget. För projekt Stadsmuseum, är prognosen 164,3 mnkr, vilket är 24,3 mnkr (17 procent) över budget. För ett projekt, Medborgarhuset, redovisar nämnden en prognos på över tio procents budgetöverskridande. De tre projekten är i avslutsfas och slutredovisningar väntas under 2021.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsplan har uppgått till netto 1 106,5 mnkr, efter utökning med 86,5 mnkr genom budgetjusteringar för klimat- och trygghetsåtgärde.

Investeringsutgifterna uppgick under året till netto 1 027,7 mnkr, vilket är 78,8 mnkr lägre än budgeterat. De ej förbrukade medlen motsvarar 7,1 procent av beslutad budget. Avvikelsen beror främst på att tidplanen för framtagandet av beslutsunderlag gällande ett

par förhållandevis stora projekt har reviderats under året. Ovissheten om pandemins konsekvenser på verksamheten, i form av förseningar i genomförandet och brist på material och personal, har också lett till avvikelser.

Trafiknämnden informerar om avvikelser över 15 procent för två större projekt kopplade till utbyggnaden av cykelinfrastrukturen. För det slutredovisade projektet Gång- och cykelväg på Lidingövägen blev utfallet 89 mnkr, vilket är 14 mnkr (19 procent) över budget. För projekt Utbyggnad av cykelbana längs Ulvsundavägen, är prognosen 119 mnkr, vilket är 29 mnkr (32 procent) över budget. Projektet är i avslutsfas och slutredovisning väntas under våren 2021.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens utfall för investeringsutgifterna netto uppgår till 82,4 mnkr, vilket är 74,9 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen jämfört med beslutad plan beror främst på att projekt inte kunnat påbörjas som planerat. Projekten Järva begravningsplats och återuppbyggnad av ekonomibygnad 15 C har försenats på grund av att båda projektens byggtreprenader har överklagats till förvaltningsrätten

Pågående genomförandeprojekt i staden

Nämnd och projekt	Total Utgift mnkr	Investeringsutgift		Upparbetat tom 2020 2021
		Beräknad totalutgift mnkr	Prognos avvikelse mnkr	
Hammarby Sjöstad				
Kvarteret Lugnet 3, bostäder	-127,9	-143,2	-15,3	-142,6
Kvarteren Påsen och Godsvagnen	-57,7	-68,5	-10,8	-67,3
Nordvästra Kungsholmen				
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	-69,0	-55,8	13,2	-54,9
Norra Djurgårdsstaden				
Genomförandebeslut 3, detaljplan Västra samt sopsuganläggning	-763,0	-773,4	-10,1	-757,6
Genomförandebeslut 5, bostäder inom Norra 2, Hjorthagen	-281,0	-271,4	-9,6	-268,8
Genomförandebeslut 13, Kolkajen-Ropsten	-345,0	-423,0	-76,4	-140,1
Reviderat genomförandebeslut Bobergsgränd	-500,0	-591,8	-92,8	-219,3
Gasverket, reviderat genomförandebeslut 11	-1 071,0	-1 043,2	28,3	-572,5
Ångsbotten, bostäder	-313,0	-347,0	-34,0	-296,9
Bygglösgästcenter i Hjorthagen	-505,9	-271,5	234,4	-179,8
Gaslocka 3 och 4	-99,0	-99,5	-0,5	-89,3
Genomförandebeslut 8, Brofästet, bostäder	-270,0	-280,0	-10,0	-260,4
Kvarteret Jackproppen	-88,0	-73,6	-14,4	-70,7
Hagastaden				
Slussen - reviderat genomförandebeslut	-10 400,0	-10 066,4	375,4	-5 906,6
Albano, studentbostäder	-12 351,3	-15 887,1	-3 535,8	-8 908,3
Archimedes	-168,0	-161,4	6,6	-131,8
Bromma Blocks - reviderat genomförandebeslut	-116,0	-119,8	-4,1	-22,2
Bromstens industriområde etapp 1, reviderat genomförandebeslut	-268,0	-301,6	-38,1	-104,7
Bromstens industriområde etapp 2	-910,0	-956,6	-46,4	-448,1
Diabilden	-144,0	-99,6	44,4	-18,3
Kista Gärd 2, bostäder	-95,8	-105,6	-9,8	-33,7
Näskubben	-31,0	-30,5	0,5	-10,3
Ordenskapitlet	-58,0	-50,9	6,9	-37,7
Persikan	-61,8	-45,0	25,8	-4,3
Perstorp	-800,7	-734,3	661,1	-451,9
Primus 1, bostäder	-105,3	-110,0	-4,7	-61,6
Rinkeby Allé, bostäder	-531,0	-506,8	-24,2	-43,3
Rosenlundsparken, bostäder, reviderat genomförandebeslut	-124,0	-116,5	7,5	-103,2
Rågsveds naturreservat	-193,2	-187,3	5,9	-235,0
Stadshagen	-54,9	-59,1	-4,2	-15,4
Söderholmen	-692,7	-631,1	61,6	-105,2
Södermalm, Mariagårdstjärnan, reviderat genomförandebeslut	-126,0	-123,1	3,0	-8,5
Värbergstoppen, Fokus Skärholmen	-199,0	-128,5	-70,6	-74,1
Årsta, Packrummet, bostäder	-91,4	-94,4	-3,0	-57,7
Årstastråket, etapp 1, bostäder	-214,0	-282,5	-68,4	-189,7
Årstastråket, etapp 2, reviderat genomförandebeslut	-170,0	-213,0	-43,0	-210,6
Årstastråket, etapp 2, reviderat genomförandebeslut	-177,7	-274,7	-97,0	-171,3
Fastighetsnämnden				
Stadsmuseet, reviderat genomförandebeslut	-140,0	-164,3	-24,3	-164,3
Högdalens sim- och idrottshall, reviderat genomförandebeslut	-160,0	-111,0	48,9	-70,0
Östermalmshallen, reviderat genomförandebeslut	-980,0	-1 533,2	-553,2	-1 516,7
Liljevalchs konsthall, reviderat genomförandebeslut	-570,0	-583,3	-13,3	-295,2
Utomhusbad på Järvafältet	-310,0	-240,4	69,6	-18,6
Medborgarhuset, reviderat genomförandebeslut	-1 000,0	-1 135,4	-135,4	-524,9
Upprustning av tekniska installationer Kultur- och teaterhuset	-990,0	-840,4	-150,1	-727,5
Ombyggnad av Tekniska nämndhuset	-1 094,0	-484,9	-609,1	-449,9
Västberga 1:1, Mälarhöjdens IP-gymnastikhall	-80,0	-78,1	1,9	-1,1
Solberga 2:1, Kämpetorpshallen	-170,0	-150,2	19,8	-3,5
Likriktaren 1 - Västberga IP, idrottshall och omkl	-89,0	-94,4	-5,4	-4,5
Fullstor idrottshall i Hjorthagen	-115,0	-119,2	-4,2	-119,1
Gubbängens IP, skridsko- och bandyhall	-150,0	-167,0	-17,0	-167,0
Gubbängens sportfält	-87,0	-49,7	-37,3	-94,0
Trafiknämnden				
Reinvestering gatuytor 2020-2023	-480,0	-490,6	-10,6	-209,2
Södermälarsstrand, förstärkning och cykelåtgärder	-130,0	-116,7	13,3	-20,0
Bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik	-103,7	-76,9	26,8	-76,9
Torsgatan cykelåtgärder och återställning efter Citybanan	-75,0	-89,9	-14,9	-89,9
Cykelåtgärder Vasagatan, reviderat genomförandebeslut	-290,0	-282,0	8,0	-168,7
Värbergstoppen - ny stadsdelspark	-60,0	-56,8	3,2	-52,5
Reinvesteringsprogram trafiksignaler 2017-2021	-180,0	-259,9	-79,9	-107,9
Ny bergbana i Skärholmen	-70,0	-76,3	-6,3	-6,3
Kyrkogårdsnämnden				
Järva begravningsplats	-357,0	-357,0	0,0	-54,3

Pågående genomförandeprojekt i Stockholms Stadshus AB-koncernen

Bolag och projekt	Investeringsutgift			Upparbetat tom 20201231 mnr
	Total Utgift mnr	Beräknad totalutgift mnr	Prognos avvikelse mnr	
<i>Micasa Fastigheter AB</i>				
Ånn 7 nyb VoB	-517,0	-517,0	0,0	-5,0
Hagastaden nyb VoB	-387,0	-387,0	0,0	-1,0
Köpenhamn omb hus 3 och 5	-433,0	-433,0	0,0	-14,0
Dalen 20 omb till senior	-438,0	-424,0	14,0	-6,0
<i>Skolfastigheter i stockholm AB</i>				
Brandstegen, Ny skola	-496,5	-522,6	-26,1	-208,3
Gröndalskolan, Nybyggnad, Matrosbacken14	-479,7	-480,3	-0,6	-9,7
Årstafältet, Nyskola, Etapp 3	-376,2	-392,7	-16,5	-1,4
<i>Stockholm parkering AB</i>				
P-Hus Hagastaden	-570,0	-671,0	-101,0	-493,1
Hjorthagsgaraget /Naftalagret	-680,0	-703,0	-23,0	-43,1
<i>Stockholm Globe Arena Fastigheter AB</i>				
Modernisering Globen	-720,0	-720,0	0,0	-41,0
<i>Stockholm vatten och avlopp AB</i>				
Stockholms Framtida Avloppsrening	-9172,0	-9172,0	0,0	-3692,7
Högdalen, sorterings- och matavfallsanläggning	-955,0	-955,0	0,0	-183,0
Mälärbanan	-795,0	-804,0	-9,0	-380,0
Trekantens reservoar	-530,0	-529,0	1,0	-36,0
<i>Stockholms Hamn</i>				
Norvik	-3713,0	-3837,0	-124,0	-3662,0
<i>AB Svenska bostäder</i>				
Dalen 21	-319,0	-319,0	0,0	-7,7
Valla Södra	-341,0	-341,0	0,0	-9,3
Ledinge 1	-345,0	-294,0	51,0	-310,8
Primus	-375,0	-375,0	0,0	-11,2
Nybohovsbacken	-399,0	-416,0	-17,0	-399,9
Värbergsvägen	-523,0	-523,0	0,0	-7,4
Vallgossen, S:t Görän	-530,0	-552,6	-22,6	-552,8
Östberga Norra	-531,0	-360,0	171,0	-0,1
Hagastaden	-536,0	-536,0	0,0	-7,7
Björmmossevägen	-565,0	-565,0	0,0	-4,1
Mangon (fd Persikan)	-682,0	-682,0	0,0	-37,9
Plankan	-773,0	-773,4	-0,4	-294,1
Örskär vid Kärrtorps IP	-905,0	-905,0	0,0	-14,7
Kotka/ Saima	-1141,0	-1141,0	0,0	-4,7
Albano	-2130,0	-2395,0	-265,0	-1216,5
<i>AB Familjebostäder</i>				
Länsmannen (Enskede IP)	-748,0	-748,0	0,0	4,8
Kv Algoritmen	-671,0	-638,6	32,4	557,1
Marmar, Årstaberget	-666,0	-666,0	0,0	59,6
Kristinebergs slott 10	-618,0	-618,1	-0,1	12,3
Röstråkaren (Årsta E1)	-614,0	-616,9	-2,9	615,3
Lådkameran Filmen - Stockholmshus (Örby 4:1)	-581,0	-529,3	51,7	22,2
Promenadskon (fd Sandaletten)	-529,0	-530,2	-1,2	522,4
Kabelverket 17 (fd Kv. A)	-464,0	-464,0	0,0	223,7
Magelungen Strand	-440,0	-439,8	0,2	9,1
Drevikshöjden, Etapp 2, (Ekberga 1 och Åbro 1)	-433,0	-428,5	4,5	325,9
Kv. Banken 3	-327,0	-380,9	-53,9	308,0
Bjurö (Ullerudsbacken) - etapp 2	-321,0	-321,0	0,0	8,6
<i>AB Stockholmshem</i>				
Rosenlundsparken	-662,0	-726,0	-64,0	570,0
Linaberget	-1130,0	-1173,0	-43,0	930,0
Örtuglandet	-340,0	-367,0	-27,0	42,0
Sävlängen, Idlängen	-542,0	-560,0	-18,0	331,0
Persikan	-710,0	-710,0	0,0	96,0
Karlsbodavägen (Mariehäll 1:10)	-471,0	-471,0	0,0	16,0
Nytt huvudkontor	-470,0	-471,0	-1,0	78,0
Bergholmsbacken	-545,0	-545,0	0,0	7,0
Stadshagsklippan 1+2	-1005,0	-1005,0	0,0	16,6
Konstgutarvägen	-350,0	-350,0	0,0	8,0
Allgunnen	-623,0	-623,0	0,0	12,0
Renseriet	-427,0	-427,0	0,0	4,0
Rosenstenen	-368,0	-368,0	0,0	12,0
Årstafältet etapp 4	-306,0	-306,0	0,0	4,0
Sexmännen	-430,0	-475,0	-45,0	9,0

Återrapporter

Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2020

Inledning

2020 har alla barn som är folkbokförda i Stockholms stad och som går i skolår 1-9 haft möjlighet att söka plats på sommarkollo. Det finns ett stort antal olika kollo att välja mellan. Alla kollogårdar är traditionella, vilket innebär att barnen mest ägnar sig åt olika sommaraktiviteter som till exempel bad, hajk, idrott, spel och lek. Vissa kollo erbjuder dessutom specialinriktningar såsom exempelvis segling, djur och äventyrsinriktning. I staden Det finns också sommarkolloverksamhet och annan lovverksamhet för barn med funktionsnedsättning inom ramen för LSS.

Antal deltagare i siffror

Under 2020 åkte 5 719 barn och ungdomar på sommarkollo, vilket är en ökning med 0,4 procent jämfört med 2019. Liksom 2019 var 60 procent av de som deltog på sommarkollo 2020 flickor och 40 procent pojkar.

Differensen mellan andelen som sökt och andelen som faktiskt åkt beror på att arrangörerna har ett bestämt antal platser och i de fall barnet endast haft ett förstahandsval har det ibland inneburit att utförarna inte haft kapacitet att ta emot. Antalet sökande har för första gången sedan 2012 minskat, vilket sannolikt kan förklaras av covid-19-pandemin.

Tabell 1. Sökta och beviljade kolloplatser 2007-2019

År	Sökta platser	Antal barn som åkte på kollo	Andel barn som åkte på kollo	Skillnad antal placerade barn i jämförelse med året innan
2007	4 643	3 977	85 %	-388
2008	4 360	3 618	83 %	-359
2009	4 537	3 657	81 %	+39
2010	4 670	3 790	81 %	+133
2011	4 223	3 702	88 %	-88
2012	3 853	3 481	90 %	-221
2013	3 924	3 507	89 %	+26
2014	4 432	3 678	83 %	+171
2015	5 612	4 457	79 %	+779
2016	6 390	5 075	79 %	+618
2017	6 673	5 032	75 %	-43

2018	7 336	5 505	75 %	+473
2019	7 858	5 698	73 %	+193
2020	7 597	5 719	75 %	+21

Brukarundersökning och analys

I syfte att ta reda på vad deltagarna tycker om sin kollovistelse genomförs årligen en brukarundersökning. Undersökningen är en totalundersökning vilket innebär att samtliga som deltagit på kollo arrangerade av olika aktörer med eller utan särskilda inriktningar har fått möjlighet att ge sina synpunkter på sin kollovistelse. Svarsfrekvensen för brukarundersökningarna har för året ökat med 2,4 procentenheter från 47,6 procent (2019) till 50,0 procent. Deltagarna ger sommarkollo ett högt betyg där 94 procent svarade att deras vistelse varit bra eller mycket bra, en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Det är tionde året i rad som det övergripande omdömet får ett högt betyg vilket bekräftar deltagarnas upplevelse av att det är en uppskattad verksamhet.

Det finns tre särskilda faktorer som stadsledningskontoret bedömer ha något större betydelse för att barnen ska få en bra upplevelse. Att känna gemenskap och delaktighet är viktigt och sätter stor prägel på kollovistelsen som helhet. 93 procent av alla barn och ungdomar uppgav att de fått nya vänner. Vidare var det 95 procent som uppgav att det alltid eller oftast fanns någon ledare till hands att prata med om det behövdes. Slutligen svarade 96 procent att ledarna alltid eller oftast såg till att alla fick vara med på arrangerade aktiviteter.

Brukarundersökningen visar tydligt att barnen och ungdomarna som åker på sommarkollo och som har besvarat enkäten generellt är mycket nöjda med verksamheten och utbudet av de olika aktiviteterna som erbjuds.

Kostnader

Avgiftsmodellen har sedan 2002 förändrats vid ett antal tillfällen. Störst subventionering av avgiften var fram till 2005 då hela modellen ändrades, vilket bland annat innebar att avgiften för hushåll med högre inkomster nästan fördubblades. Sedan 2007 har modellen anpassats så att det för de flesta grupper blir aningen billigare för barn att åka på sommarkollo. Ändringarna i avgiftsmodellen har anpassats under åren mot bakgrund av att det numera i högre grad är familjer med god ekonomi som skickar sina barn på sommarkollo. Trenden i ytterstaden är att färre barn åker på sommarkollo. Inför 2020 förändras avgiftsmodellen vilket bland annat innebär att vistelsen blir avgiftsfri för hushåll med

månadsinkomst upp till 20 000 kr samt att två nya inkomstnivåer skapas, en för inkomst mellan 42 000 till 52 000 kr samt en inkomstnivå för hushåll med månadsinkomst över 52 000 kr.

Tabell 2. Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo) 2020

	Hushållens sammanlagda månadsinkomst (innan skatt)	Dygnavgift per barn i kolloverksamhet, kronor			
		1	2	3	4
Nivå 1	> 20 000	Avgiftsfritt			
Nivå 2	20 001-30 000 kr	120 kr	96 kr	72 kr	48 kr
Nivå 3	30 001-42 000 kr	250 kr	200 kr	150 kr	100 kr
Nivå 4	42 001-52 000 kr	350 kr	270 kr	200 kr	140 kr
Nivå 5	52 001 <	370 kr	285 kr	210 kr	150 kr

I tidigare avgiftsmodell avsåg nivå 1 inkomster upp till 10 000 kr och nivå 2 inkomster mellan 10 000 till 20 000 kr, för år 2020 har dessa nivåer slagits samman till nivå 1. Detta medför att tabellen nedan blir något missvisande om utfallet för 2020 jämförs med föregående år utan att ha detta i åtanke. Jämfört med föregående år finns endast marginella skillnader i antalet kollobarn per avgiftsnivå, över tid kan dock en trend skönjas där en större andel barn boende i hushåll med högre inkomster åker på sommarkollo. Det är svårt att dra några konkreta slutsatser av varför antalet deltagande i de lägre klasserna minskar. Med den nya avgiftsmodell som beslutades i budget 2020 är förhoppningen att andelen barn från hushåll med lägre inkomster ökar. Olika kolloformer såsom ”prova på kollo” ska vidareutvecklas med fokus att attrahera nya målgrupper med fokus på hushåll med lägre inkomster. Att utveckla kolloformerna och informationsinsatserna bedöms vara centralt för att nå ambitionen om ett ökat deltagande för barn från olika bakgrunder och alla delar av staden.

Tabell 3. Andel kollobarn per avgiftsnivå och år i procent 2007-2020

År	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
2007	10	23	18	9	40
2008	10	19	20	9	42
2009	10	16	18	9	48
2010	9	14	19	9	49
2011	8	13	17	9	54
2012	7	11	18	10	54
2013	7	11	17	12	53
2014	7	11	17	11	54

År	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
2015	5	9	15	12	59
2016	5	8	13	13	61
2017	3	8	12	12	65
2018	4	7	11	10	68
2019	4	6	10	9	71
2020	9	9	11	5	66

Information

Sommarkollokatalogen skickades ut till cirka 62 000 hushåll med barn i skolår 1-9 skrivna i Stockholms stad. Katalogen som lades ut på stadens hemsida översattes till totalt 13 språk.

Affischer med information om kollo har spridits till utvalda verksamheter som fritidsgårdar, parklekar, bibliotek, bad, skolor, större föreningar etcetera. Kollösommaren 2020 marknadsfördes också via Stockholms stads webbplats, annonsering i lokaltidningar, Stockholms stads och stadsdelsnämndernas sociala medier. Marknadsföringsinsatser har också genomförts i tunnelbanan och på annonsplatser i ytterstadsområden.

För barn som tidigare inte varit på kollo planerades att ett prova på-kollo skulle ha genomförts i maj. Den planerade aktiviteten ställdes dock in på grund av covid-19-pandemin. Stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista har arrangerat ett kolloevent ihop med skolor och kolloarrangörer. Under kolloeventet fick barn och unga prova på aktiviteter som genomförs i kolloverksamhet. Syftet med eventet var att synliggöra kolloverksamheten så att fler barn från dessa områden ansöker och åker på kollo.

Stadsledningskontoret bedömer att informationsinsatser kommer att bidra till att öka antal deltagande ungdomar och att utöka informationen om koloniverksamheten på sociala medier är ett arbete som påbörjats och som kan utvecklas. I de stadsdelar där det är minst andel barn som åker, främst ytterstadsstadsdelar, bedömer stadsledningskontoret att informationen spelar en avgörande roll och därmed behöver utvecklas ytterligare. Syftet med sommarkollo, vilket är att erbjuda barn och ungdomar möjligheten till en friluftsupplevelse i naturmiljö och träffa nya vänner, behöver framgå tydligt för föräldrarna ska se värdet av att låta sina barn åka.

Sommarkollo i framtiden

Från och med 2015 har åldersspannet för barn och ungdomar som vill åka på sommarkollo utökats genom en sänkning av lägsta ålder, vilket har resulterat i att skolungdomar i årsklasserna 1-9 får söka sommarkollo. Att barn med skilda bakgrunder och erfarenheter ges möjlighet att träffas i en inspirerande miljö på sommaren är något mycket positivt för barnen och för samhället i sin helhet. För att fler ska kunna åka på sommarkollo gjordes en satsning i budget 2020 gällande avgifter för hushåll med lägst inkomst vilket innebär att vistelsen blir avgiftsfri för dessa.

För första gången sedan 2012 så minskade antalet ansökningar till sommarkollo jämfört med föregående år. Minskningen kan säkerligen förklaras av covid-19-pandemin men det finns anledning att följa utvecklingen av antalet sökande över tid. Kollösommaren 2021 kan påverkas av pandemin, men ambitionen är att fler barn ges möjlighet att åka på sommarkollo. Då barn från ytterstadsområden är lågt representerade på sommarkollo så kommer fortsatt fokus vara att inkludera och arbeta aktivt med att nå dessa barn, bland annat genom uppdrag i budget 2021 som syftar till att se över hur staden fortsatt ska se över hur staden ska informera om sommarkollo. För att öka deltagandet i ytterstadsområdena ska stadens sommarkolloverksamhet utvecklas så att en större andel barn från dessa områden ska delta i verksamheten. Södermalms stadsdelsnämnd har i egenskap av samordnande nämnd för sommarkollo en viktig roll i detta utvecklingsarbete.

Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholms stad 2020

Inledning

Ett levande kultur- och föreningsliv bland invånare i alla åldrar spelar en viktig roll för att skapa en gemenskap inom stadsdelarna och möjligheter till möten mellan stockholmare från olika områden. Alla barn och unga ska ha rätt till en meningsfull fritid och tillgång till trygga och jämställda mötesplatser oavsett ekonomiska förutsättningar och legal status. Stadens utbud av aktiviteter ska svara mot olika behov hos barn och unga med särskild fokus på grupper som inte nås av dagens verksamheter.

Öppen fritidsverksamhet är den samlande beteckningen på verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 7-19 år. För att betecknas som ”öppen” ska verksamheten vara öppen till sin karaktär, bygga på frivillighet och vara möjlig att besöka spontant

för alla inom målgruppen oavsett etnisk bakgrund, kön, bostadsadress och eventuella funktionshinder.

Uppföljning i detta ärende har genomförts sedan 2003 och omfattar verksamheter som utförs i egen regi eller genom upphandlade entreprenader. Uppföljningen avser inte avtalsuppföljning eller tillsynsansvar vilket åligger respektive stadsdelsnämnd. Den öppna fritidsverksamheten i stadsdelarna redovisas dels i antal verksamheter, dels i avsatta medel för respektive kategori. Kategorierna är fritidsgårdar, parklekar, fältassistenter, samt öppen fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning. 2020 är femte året som öppen fritidsverksamhet för funktionsnedsatta följs upp i detta ärende varför historiska data inte finns tillgängliga i samma utsträckning som för övriga. Samtliga stadsdelsnämnder har lämnat underlag till uppföljningen.

Fritidsgårdar

Fritidsgård används som ett samlat namn för de mötesplatser med öppen verksamhet som riktar sig till målgruppen 13-19. Andra namn som används på mötesplatser är ungdomscafé, mötesplats, kvartersgård, ungdomsgård eller träffpunkt. Fritidsgårdarna arrangerar utflykter, fiskeläger, idrottsaktiviteter och familjefester. I samarbete med frivilligorganisationer, föreningslivet och näringsliv arrangeras bland annat festivaler, nationaldagsfirande, lucia, midsommarfirande och musikfestivaler. De verksamheter som nämnderna redovisat som riktade till barn och unga med funktionsnedsättning sorterar under fritidsgårdarna.

Goda exempel

Covid-19-pandemin har begränsat fritidsgårdarnas möjlighet att bedriva ordinarie verksamhet med ordinarie öppettider. Flera nämnder anger att de digitaliserat sin fritidsgårdsverksamhet för att möta målgruppen trots begränsade möjligheter till fysiska möten. Andra goda exempel anges nedan.

Södermalm har haft mobila fritidsledarna under sommaren och hösten, så kallade fritidsledare i stadsmiljö. Insatsen bedöms ha fungerat bra och har varit väl anpassad efter rådande omständigheter.

Även Spånga-Tensta har haft en mobil fritidsgård från vilken fritidsledare har drivit verksamheten på olika ställen inom stadsdelsnämndsområdet, exempelvis i Järva utomhusbad som öppnade till sommaren.

Skarpnäck har genomfört ett arbete för att öka antalet tjejer på fritidsgårdarna vilket har resulterat i en jämn könsfördelning mellan tjejer och killar. Arbets sättet ska fortsättningsvis spridas till fler verksamheter. Arbetet startar med att medvetandegöra all fritidsledare för att sedan öppna tjejkväll en gång i veckan där enbart kvinnlig personal jobbar. Under tiden jobbar den manliga personalen på attityd- och beteendeförändring hos unga killar.

Parklekar

I en parklek är tonvikten lagd på utomhusaktiviteter, exempelvis lekar, odling, natur och miljö, djurhållning, idrott på lek, skapande verksamhet, grillning och umgänge. Parkleken är till för barn och unga i alla åldrar och deras föräldrar. Det är gratis att komma till parkleken och på dagarna finns personal som gör att barn och föräldrar kan känna sig trygga. Ibland kan parklekarna ha verksamhet på kvällar och helger och vissa parklekar går att boka för barnkalas och andra händelser. Många parklekar har de senaste åren rustats upp och tillgänglighetsanpassats för barn och föräldrar med funktionsnedsättning.

Goda exempel

Liksom fritidsgårdarna har parklekarnas öppettider och verksamheter påverkats av covid-19-pandemin. I Skärholmen har parklekarna dock arbetat med stadsodlingar där de tillämpat ett processmässigt arbetssätt utifrån ett delaktighetsperspektiv vilket innebär att besökarna varit med och sått samt skött om odlingarna under tillväxt. Stadsodlingen avslutades med en skördefest.

På Östermalm har parklekarna haft många besökare under året. På grund av pandemin har fler förskolor än vanligt samlats i parklekarna för att ta emot barn utomhus på morgnarna. Detta eftersom de saknar egna gårdar. Under perioder har parklekarna haft så många besökare att förvaltningen behövt bemanna dem mer än vanligt. Under rådande omständigheter har parklekarna inte erbjudit aktiviteter där externa aktörer har bjudits in, personalen på stadsdelens samtliga tre parklekar har dock dagligen erbjudit aktiviteter som stafflimålning, discogympa, miniteater utomhus och hinderbanor.

Fältassistenter

Fältassistenter arbetar bland barn och ungdomar i åldersgruppen 10-20 år med särskilt fokus på tonårsgruppen 13-17 år. Assistenterna möter ungdomar på gator och torg, skolor, fritidsgårdar och internet. Syftet är att skapa en relation till ungdomarna som bygger på tillit och respekt för deras integritet.

Fältassistenterna arbetar utifrån lokala förutsättningar och ungdomars behov. Ungdomar rör sig över stora områden, därför samverkar fältassistenterna också över stadsdelsgränserna, med fritidsgårdar, myndigheter, föräldrar med flera. Ökad gruppverksamhet för ungdomar med särskilda behov sker i samarbete med skolan.

Goda exempel

I Spånga-Tensta håller fältassistenter i så kallade allvarssamtal tillsammans med en föräldrarådgivare för att öka stödet till hela familjen. Fältassistenterna är en del av de förebyggande skolteamen och arbetar riktad mot högstadieskolorna i stadsdelsnämndsområdet där de erbjuder ett samlat stöd till eleven och dess vårdnadshavare. Fältassistenterna jobbar väldigt tätt med högstadieskolorna i stadsdelsnämndsområdet och fångar snabbt upp behov eller önskemål från skolorna och håller i individuella samtal samt riktad gruppverksamhet utifrån behov och önskemål från ungdomarna och skolan.

På Kungsholmen har fältassistenterna genomfört digitala föreläsningar för att nå ut till ungdomar trots pandemin. Med anledning av rådande omständigheter har mer av fältassistenternas arbete har skett i ordinarie miljöer än i skolan.

Öppen fritidsverksamhet i siffror

Under 2020 uppgick antalet fritidsgårdar till 55, 5 fler än 2003 vilket var det första året som mätningen genomfördes. Antalet har varierat sedan 2003 och flest fanns det under 2008, då fanns det 70 fritidsgårdar. Kostnaden för fritidsgårdarna uppgick under 2020 till 137,5 mnkr. Det är en ökning med cirka 96 procent sedan 2003.

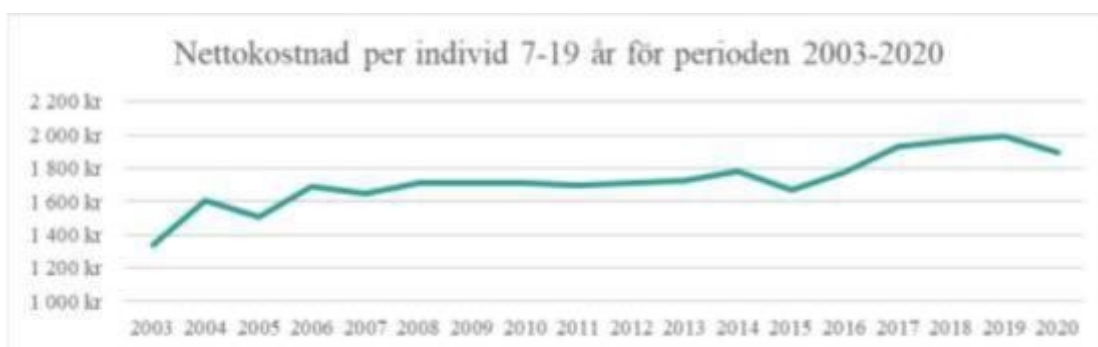
Antalet parklekar har under perioden 2003 till 2018 varierat marginellt, mellan 49 till 53 parklekar. Sedan 2019 finns dock 46 parklekar i staden. Kostnaderna har dock ökat markant under samma period, under 2019 uppgick dessa till 65,8 mnkr jämfört med 2003 då kostnaderna för verksamheten var 38,7 mnkr. Detta är en ökning som motsvarande cirka 70 procent. En anledning till att kostnaderna ökat är att öppettiderna på vissa parklekar utökats.

Antalet tjänster för fältassistenter har under perioden 2003 till 2020 ökat från 45 till 67,5. Kostnaden för fältassistenterna uppgick 2020 till 41,2 mnkr.

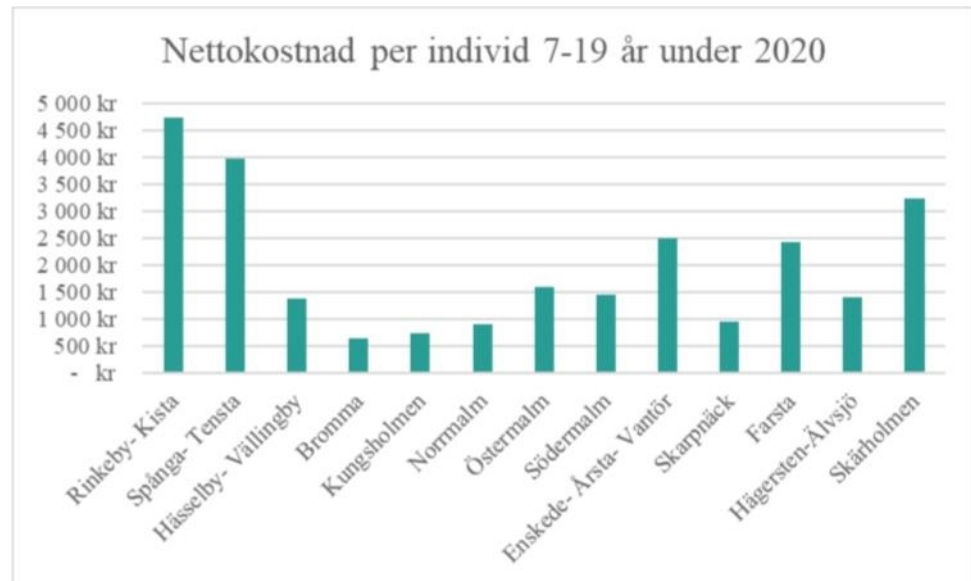
Förändringen av antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter beror främst på stadsdelsnämndernas bedömning av behov av

antalet. Genom samarbete med skolor, polis och föräldravandrare används resurserna på ett effektivt sätt. Förändringar i kostnader inom de olika verksamheterna beror ofta på bemanning, men också förändringar i öppettider för att bättre svara upp mot ungdomars behov av aktiviteter på prioriterade tider, hyreshöjningar, indexhöjningar för entreprenader samt löneökningar. Det är angeläget att antalet fritidsrelaterade verksamheter med stadens ungdomar som målgrupp fortsatt ligger på en adekvat nivå för att svara upp mot rådande behov och inte minst i stadens ytterstadsområden.

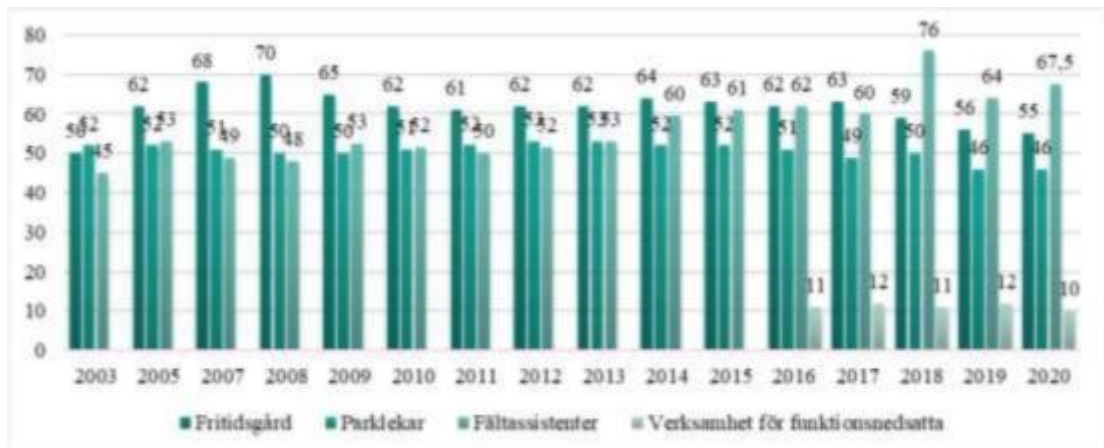
Antalet barn och ungdomar i Stockholms stad mellan åldrarna 7 till 19 år uppgick under 2020 till 130 481. Den totala kostnaden för den öppna fritidsverksamheten i Stockholms stad uppgick till 247,1 mnkr 2020 vilket är en ökning med 73,6 mnkr sedan 2008. Nettokostnaden per individ i åldersgruppen 7-19 år för öppen fritidsverksamhet uppgick 2020 till 1 894 kr vilket är en sänkning jämfört med 2019. Den sänkta kostnaden per individ kan härledas till att antalet i nämnda åldersgrupper ökat från 124 691 år 2019 till 130 481 år 2020. Dessutom har nettokostnaden för de öppna fritidsverksamheterna minskat till följd av att planerad verksamhet ställts in med anledning av covid-19-pandemin samt att nämnderna erhållit sjuklönekompensation. Tabellen nedan visar hur nettokostnaden per individ i målgruppen förändrats sedan 2003.

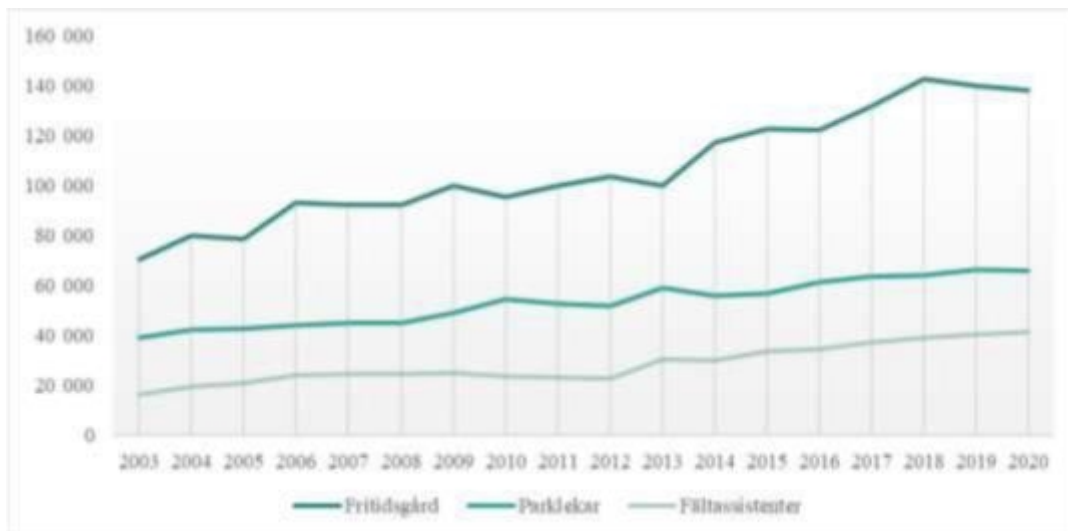
Av tabellen ”*Nettokostnad per individ 7-19 under 2020*”, framgår att stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen, tydligt prioriterar arbetet för målgruppen och i ärenden väl beskriver vad som genomförts och vilka aktiviteter som utvecklats för målgruppen inom ramen för den öppna fritidsverksamheten. Detta är positivt och i linje stadsledningskontorets intentioner för stadsdelsnämndernas arbete på området.

Nedan illustreras utvecklingen för antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter mellan perioden 2003 till 2020.

Diagrammet nedan visar på kostnadsutveckling för stadsdelsnämndernas öppna fritidsverksamhet per kategori mellan åren 2003-2020 (Tkr)

Ombudgeteringar, budgetjusteringar med mera

I budget 2020 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta för nämndernas löpande verksamhet utöver prestationsförändringar och omstruktureringar.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar om 116,6 mnkr för förändrade nettokostnader för driftverksamheten.

Medlen finansieras enligt följande:

Budgetjusteringar 2020	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	52,1
Totalt	52,1

Ombudgeteringar 2021	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	64,5
Totalt	64,5

I samband med verksamhetsplan för 2021 har exploateringsnämnden ansökt om budgetjustering om 250 mnkr för ökade utgifter och inkomster jämfört med budget. Då detta är en förändring som kräver beslut i kommunfullmäktige hanteras ansökan i årsredovisningen för 2020. Stadsledningskontoret föreslår att ansökan beviljas.

Stadens äldreboendeplan har per stadsdelsnämndsområde identifierat ett utbyggnadsbehov av nya vård- och omsorgsboenden fram till 2040. För att säkerställa nödvändig utbyggnad ska berörda stadsdelsnämnder i god tid och i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB inleda arbetet med specifika projekt. I planen anges ett utpekat projekt i Slakthusområdet med färdigställande 2029. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i egenskap av beställare säkerställa att detta projekt realiserar.

Stadsledningskontoret konstaterar att utbildningsnämnden i samband med tertialrapport 1 2020 anmält ökande hyresgenererande kostnader om cirka 104,8 mnkr för skolbyggnadsprojektet Vasa Real. Anmälan är i enlighet med kommunfullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning. Ett reviderat genomförandebeslut gällande projektet har därefter fattats av utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden ansöker om budgetjustering om 43,9 mnkr för bidrag för hög hyra som utbetalats till enskilt drivna förskolor vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Fastighetsnämndens hyresintäkter påverkades av pandemin, genom att hyresnedsättningar beviljades för kvartal 2, 3 och 4. Hyresnedsättningarna för kvartal 2 skedde i enlighet med "Förordning om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran" (SFS 2020:237), som innebar att nämnden erhöll 3,6 mnkr i ersättning från Boverket. Totalt uppgick hyresnedsättningarna till 21,9 mnkr.

Fastighetsnämnden ansöker om budgetjustering om 8,2 mnkr för viss kompensation för hyresbortfall på grund av hyresnedsättningar i och med pandemin.

Övriga ärenden

Kompetensutvecklingsmedel

De medel som avsätts för kompetensutveckling i bokslutet för 2020 föreslås omfatta följande insatser:

- Utbildningar inom demens och geriatrik för samtliga yrkesgrupper inom äldreomsorgen.
- Grundutbildning till barnskötare.
- Utbildning och stöd i svenska språket inom äldreomsorg och förskola.
- Grundutbildning till stödassistent inom LSS.
- Utbildningar inom området psykisk ohälsa
- Ansökan kan även göras för vikarietäckning.

Ansökan görs av nämnden enligt särskild anvisning. Ansökan kan göras i samband med tertiärrapport 1 och 2 samt i samband med verksamhetsplan för 2022. De utbildningar som ansökan avser ska vara avslutade senast 31 december 2022. Beslut om tilldelning fattas av personaldirektören enligt delegation. Beviljade medel betalas ut i efterskott efter redovisning i samband med årsbokslut.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Inriktningen för kompetensutvecklingsmedlen fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Medel för sociala investeringar

De medel för sociala investeringar som avsätts i bokslutet ska användas för genomgripande framåtsyftande projekt, som beräknas ha ett bestående värde för staden. Projekten är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men går inte att klassificera som investeringar redovisningsmässigt. De projekt som finansieras som sociala investeringar ska:

- bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål,
- ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för Stockholms stad,
- främja utveckling och implementering av kunskapsbaserat arbetssätt
- stärka helhetsperspektiv i samverkan inom staden och om möjligt med andra aktörer *samt*
- ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering.

Under året blir de första utvärderingarna av tidigare beviljade sociala investeringar klara och det är därför lämpligt att se över och eventuellt revidera de riktlinjer som finns för ändamålet. Övergripande inriktning för de sociala investeringarna står dock fast och ansökningsprocess kan tillsvidare fortgå enligt tidigare modell.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen m.m. ska ta fram tillämpningsanvisningar för hanteringen av sociala investeringar.

Riktlinjer för sociala investeringar, dnr 173-968/2015 upphör att gälla.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Stadsledningskontoret ska ta fram tillämpningsanvisningar för sociala investeringar.

Fördelning av statligt stöd till skolväsendet (skolmiljarden)

För att möta de utmaningar som covid-19 pandemin medför har regeringen beslutat att förstärka det statliga stödet till skolväsendet med en miljard kronor 2021. Syftet med tillskottet är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Varje kommun har rätt att bestämma hur pengarna ska användas för att trygga barn och elevers rätt till utbildning.

Statsbidraget, som för Stockholms stad uppgår till 83,78, mnkr kan användas för insatser i hela skolväsendet. Kommunernas bidrag till enskilda huvudmän ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Stadsledningskontoret föreslår att statsbidraget fördelas till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning enligt nedan. Det är upp till respektive huvudman eller nämnd att närmare bestämma på vilket sätt medlen ska användas för att möta de utmaningar som covid-19-pandemin har medfört.

Hälften av statsbidraget betalas ut till nämnderna och fristående verksamheter under vårterminen och hälften betalas ut under höstterminen.

Fördelning per nämnd	Belopp (tkr)
Stadsdelsnämnder	10 823
Utbildningsnämnden	68 959
Arbetsmarknadsnämnden	4 000
Total fördelning	83 782

Stadsdelsnämnderna tilldelas 10,8 mnkr, vilket baseras på 335 kr per barn i kommunal förskola i januari. Fördelning till stadsdelsnämnderna föreslås enligt nedan.

Fördelning per stadsdelsnämnd	Belopp (tkr)
Rinkeby-Kista	591
Spånga-Tensta	564
Hässelby-Vällingby	828
Bromma	899
Kungsholmen	603
Norrmalm	674
Östermalm	692
Södermalm	919
Enskede-Årsta-Vantör	1 255
Skarpnäck	595
Farsta	785
Hägersten-Älvsjö	1 998
Skärholmen	420
Total fördelning	10 823

Utbildningsnämnden tilldelas 69 mnkr, vilket baseras på 880 kr per elev i gymnasieskola i februari, 335 kr per elev i grundskola i februari samt 335 kr per barn i fristående förskola i avläsning i slutet av januari.

Fördelning till utbildningsnämnden föreslås enligt nedan per skolform. För fristående verksamhet tillkommer därutöver sex procent i momskompensation, vilket utbildningsnämnden sedan får ersättning för. Utbildningsnämnden ombesörjer att fristående

verksamheter ersätts enligt samma princip som beräknats för den kommunala verksamheten.

Skolform	Belopp (tkr)
Fristående förskola	6 652
Fristående grundskola	8 713
Fristående gymnasieskola	11 753
Kommunal grundskola	26 056
Kommunal gymnasieskola	15 785
Total fördelning	68 959

Arbetsmarknadsnämnden tilldelas ett totalt belopp om 4 mnkr. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att i nämnd besluta om hur medlen bäst används utifrån syftet med bidraget samt vid ersättning till vuxenutbildningens utförare tillse att lika villkor mellan kommunala och privata utförare tillämpas.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Fördelning av statsbidraget *Statligt stöd till skolväsendet* fördelas till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030, dnr KS 2019/1480

Staden har med Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm lagt fast en hög ambitionsnivå för en hållbar utveckling. Ett viktigt steg på vägen för att nå visionen är arbetet med Agenda 2030 och de 17 globala målen. I den Hållbarhetsrapport som nu redovisas ges en samlad bild av stadens hållbarhetsutmaningar med åtföljande indikatorer där både stadens tre inriktningsmål och de 17 globala målen för hållbar utveckling följs upp. Av rapporten framgår att Stockholm ligger långt fram i arbetet med en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Stockholm är en attraktiv stad att bo och verka i och redan idag görs mycket inom stadens verksamheter som bidrar till en hållbar storstad. Vissa utmaningar kvarstår och för att nå ännu längre behöver Stockholms stad fortsätta att kraftsamla sina resurser. I återstarten efter pandemin vill Stockholm vara en stad som går starkt ut ur krisen, en attraktiv plats med hög livskvalitet och god livsmiljö. Det är viktigt att svaga

grupper inte hamnar efter och här är agendan ett verktyg för en hållbar väg framåt. I agendan är en central princip att ingen ska lämnas utanför vilket är en viktig utgångspunkt i Stockholm där alla ska ges förutsättningar att leva självständiga liv och förverkliga sina drömmar.

I rapporten redogörs även för stadens fortsatta hållbarhetsarbete och genomförande av agenda vilket ska vara en del av de ordinarie processerna där nämnder och bolagsstyrelser har ett gemensamt ansvar för agendans genomförande i staden. För att stötta medarbetarna behövs kunskapshöjande insatser och även Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 ska kunna stödja stadens hållbarhetsarbete. Agendan kan även användas för att stärka ansökningar om externa medel till forsknings- och utvecklingsprojekt. För att ytterligare stärka förutsättningarna för lärande och kunskapsutbyte deltar staden i ett internationellt rapporteringssystem för Agenda 2030, Voluntary Local Review.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Anmälan av Hållbarhetsrapport, dnr KS 2019/1480, bilaga 13 till stadsledningkontorets tjänsteutlåtande godkänns.

Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712

Stockholms stad är sedan 2016 medlem i Världshälsorganisationens (WHO) nätverk *Age-friendly cities and communities*. Staden har därigenom åtagit sig att följa den modell som WHO tagit fram för hur ett utvecklingsarbete för äldrevänliga städer bör bedrivas. Enligt modellen behöver det finnas etablerade fora, som säkerställer att äldre är delaktiga och har inflytande över vad som ska utmärka utvecklingsarbetet. Arbetet ska utgå ifrån en baslinjemätning, och med den som utgångspunkt upprättas och genomförs en treårig handlingsplan som ska kunna följas upp med lämpliga indikatorer.

Syftet med handlingsplan för äldrevänlig stad är att ange riktningen för arbetet. Åtgärderna i handlingsplanen är formulerade på ett övergripande sätt, och tydliggör stadens ambitioner. Handlingsplanen ger därmed utrymme för flexibilitet och innovation i genomförandet.

Handlingsplan för äldrevänlig stad gäller i tre år. Handlingsplanen ska bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att alla människor i Stockholms stad har goda möjligheter att

vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället.

Handlingsplan för äldrevänlig stad omfattar fem utvecklingsområden som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta med för att nå måluppfyllelse. Samtliga områden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem.

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Anmälan av Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1217, bilaga 11 till stadsledningkontorets tjänsteutlåtande godkänns.

Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154

Stockholms stads internationella arbete ska på ett tydligt sätt bidra till stadens inriktningsmål. Det innebär att det internationella arbetet långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för stockholmarna. Arbetet ska dessutom främja den hållbara utvecklingen i Stockholm och övriga världen i linje med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

För att stadens alla verksamheter ska ha en gemensam plattform för det internationella arbetet finns en internationell strategi. Denna lägger fast övergripande mål, inriktningar, principer samt arbetssätt och ansvarsfördelning för hur stadens internationella arbete ska bedrivas. Strategin är kommunkoncernövergripande och ligger till grund för samtliga nämnders och bolagsstyrelserns internationella arbete.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154, bilaga 12 till stadsledningkontorets tjänsteutlåtande, föreslås antas och ersätta Internationell strategi för Stockholms stad, dnr 171- 482/2016.

Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310

Sedan Sveriges inträde i EU 1995 avgörs stadens verksamhet och utveckling i allt större utsträckning av beslut som fattas på EU-nivå. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beräknat att i genomsnitt 60 procent av de ärenden som behandlas av stadens kommunfullmäktige påverkas direkt eller indirekt av EU-beslut.

Eurocities, som samlar över 140 medlemsstäder och leds av ett brysselbaserat kansli med runt 40 medarbetare, har sedan länge varit den viktigaste samarbetsorganisationen för europeiska städer på EU-nivå. Organisationen har som syfte att lyfta storstäders roll i det europeiska samarbetet och förstärka samordningen av EU:s politik kring urbana frågor. Detta för att säkerställa att EU-lagstiftning utformas på ett sätt som ligger i storstäders intresse och gynnar ett så stort antal EU-medborgare som möjligt. EU-finansiering och erfarenhetsutbyte mellan städer är organisationens andra fokusområden.

Mot bakgrund av ovan valde staden under hösten 2018 att öka sitt politiska engagemang i Eurocities ytterligare och kandidera till posten som organisationens ordförande. Staden hade vid det läget redan suttit i två år som organisationens viceordförande och varit en aktiv medlem i organisationens styrelse sedan 2004. Styrelsen, som består av tolv städer, är organisationens högsta beslutande organ mellan årsmötena och ansvarar bland annat för organisationens strategiska inriktning och verksamhetsutveckling.

Mandatperioden som ordförande är begränsad till två år. I enlighet med detta höll finansborgarrådet, som Stockholms politiska representant i styrelsen, ordförandepositionen från november 2018 till november 2020. Utvärderingen redovisar det arbete som staden bedrev som ordförande i Eurocities.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Utvärdering av stadens ordförandeskap av Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

**Återredovisning kommunalt ansvar för
sopsugsanläggningar. Överlämning av
sopsugsanläggningar i Hagastaden och Hjorthagen från
exploateringsnämnden till Stockholm Avfall AB.
Reviderat genomförandebeslut, dnr KS 2020/1759**

Grundprincipen vid utbyggnaden av sopsugsanläggningar på stadens mark är att utbyggnaden i sin helhet ska finansieras av de byggaktörer som erhåller markanvisning i området. Genom avtal med staden förbinder de sig att ansluta bebyggelsen till områdets sopsugsanläggning, samt att vara med och betala sin andel av anläggningens utbyggnadskostnad.

Till följd av kommunfullmäktiges beslut om att Stockholm Avfall AB ska äga och driva stationära sopsugsanläggningar vid nyanläggning i exploateringsområden på stadens mark, där staden i detaljplan ställer krav på sopsugslösningar, ska fastighetsägare och tomträttshavare betala en anslutningsavgift istället för en del av utförandekostnaden för en gemensamhetsanläggning. Till skillnad från utförandekostnaden så är anslutningsavgifter till en sopsugsanläggning enligt stadens utredning och bedömning att anse som en momspliktig avgift i enlighet med den praxis som finns gällande anslutningsavgifter till VA- och elnätet. I de fall där överenskommelse om exploatering har tecknats med fastighetsägare och tomträttshavare i Hagastaden och Hjorthagen saknas förutsättningar för att i efterhand ta ut ersättning för den moms som ska erläggas på anslutningsavgiften. I de tilläggsavtal som har eller ska tecknas med berörda fastighetsägare och tomträttshavare får momsen därför anses inkluderad i tidigare angiven kostnad för anslutning till sopsugsanläggningen.

Hagastaden

Enligt den senaste prognosen för sopsugsanläggningen i Hagastaden uppgår investeringsutgifterna till cirka 103 mnkr och investeringsinkomsterna till cirka 134 mnkr. Baserat på prognosen för inkomsterna ska moms om cirka 27 mnkr betalas in. Projektet bedöms därmed ha utrymme för att täcka inbetalning av den moms som inte kan tas ut från byggaktörerna.

Reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen

Sopsugsanläggningen i Hjorthagen utgör ett separat delprojekt inom projekt Norra Djurgårdsstaden. Genomförandebeslutet omfattar investeringsutgifter om 110 mnkr samt investeringsinkomster om 110 mnkr. Förändringarna kring överlämnandetidpunkten av anläggningen till Stockholm Avfall AB medför en ökning av de totala utgifterna och inkomsterna i

projektet. Investeringsutgifterna beräknas nu till cirka 176 mnkr i löpande prisnivå, varav cirka 167 mnkr är redan nedlagda utgifter.

Investeringsinkomsterna beräknas till cirka 164 mnkr i löpande prisnivå, varav huvuddelen utgörs av anslutningsavgifter som betalas in av anslutna byggaktörer. Beslutet från 2018 medför genom de tilläggsavtal som ska tecknas att inkomsterna utgör momspliktiga anslutningsavgifter, vilket leder till ett inkomstbortfall för sopsugsanläggningen i Hjorthagen. Prognosen för projektet redovisar ett negativt utfall om cirka 12 mnkr.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret har uppmärksammat risker med att överlåta sopsugsanläggningarna i Hagastaden och Hjorthagen innan de är färdigställda. Stadsledningskontoret anser mot denna bakgrund, i likhet med exploateringsnämnden och Stockholm Avfall AB, att den lämpligaste hanteringen för staden är att exploateringsnämnden färdigställer anläggningarna i Hagastaden och Hjorthagen och att överlåtelse till Stockholm Avfall AB sker först när anläggningarna är utbyggda i sin helhet, preliminärt år 2028.

Stadsledningskontoret anser att det reviderade genomförandebeslutet för sopsugsanläggningen i Hjorthagen kan godkännas. Anslutningsavgifterna beräknas täcka investeringsutgifterna för anläggningen. Stadsledningskontoret konstaterar att det saknas förutsättningar för att i efterhand ta ut ersättning för den moms som ska erläggas på anslutningsavgiften.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Exploateringsnämndens återredovisning avseende kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar godkänns. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hagastaden. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028.

Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hjorthagen. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028.

Reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen omfattande investeringsutgifter om 176 mnkr och investeringsinkomster om 164 mnkr godkänns. Utgifterna för år 2021 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2022.

Begäran om utökat budgetutrymme till eDok för Kluster 4, Kluster 5 och Kluster 6 samt underskott i IT-prislista för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562

Kommunfullmäktige fattade 2013 beslut om att införa ett gemensamt standardiserat arbetssätt med tekniskt systemstöd för ärende och dokumenthantering i Stockholms stad, eDok. Arbetet med införandet sker på Stockholms stadsarkiv, som ansvarar för breddinförandet och förvaltningen av systemstödet. Införandet genomförs klustervis. Under kvartal 2 2017 påbörjades breddinförandet av stadens förvaltningar och bolag i eDok. I samband med slutinförandet av kluster 2 och införandet av kluster 3 pausades arbetet med breddinförandet på grund av att staden och leverantören tolkade det fortsatta arbetet med breddinförandet olika. Detta ledde till förseningar och dessa kan i huvudsak härledas till:

- Brister och behov i systemstöd eDok
- Omfattande stabilisering och vidareutveckling
- Avtalsdiskussioner med Leverantör
- Osäkerhet kring prestanda och skalbarhet i systemstödet

Under hösten 2020 har staden kommit överens med leverantören om att återuppta det pausade arbetet med breddinförandet. I samband med detta har det gjorts en analys av budgetsituationen för eDok och det har konstaterats att förseningen, samt andra faktorer som exempelvis IT-prislistan, har lett till att budgeten för eDok behöver justeras.

Vid ett sammanträde 2020-08-21 beslutade styrgruppen för eDok att lämna in en begäran om utökad budget för eDok om 50 mnkr för perioden 2020-2022 för finansiering av det fortsatta breddinförandet samt kompensation för IT-prislistan. Föreliggande begäran grundas på den beräkning som eDok-förvaltning gjort av budgeten i relation till återstående klusterinföranden samt avsaknaden av full kompensation enligt IT-prislistan. Beräkningen innefattar hänsyn och höjd för oförutsedda händelser och risker som ej kunnat identifieras i nuläget.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 50 mnkr för eDok för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562.
Finansiering sker genom disposition av eget kapital.

Förnyad central upphandling för att ersätta SIKT-avtalen

Stadens försörjning av it-tjänster bygger på en modell med flera leverantörer och avtal inom och över olika tjänsteområden. De centrala it-tjänsterna är paketerade i tre huvudsakliga leveranser: Gemensam it-service för förvaltningar och bolag (GSIT FoB), Gemensam it-service för stadens pedagogiska verksamheter (GSIT SPV) och SIKT. De huvudsakliga leverantörerna är Tieto, Fujitsu, Stokab, S:t Erik Kommunikation och Telia. Utöver detta tillkommer flertalet leverantörer för klienter och kringutrustning för pedagogiska verksamheter, programvarulicenser samt ett antal systemleverantörer av verksamhetssystem.

Stockholms stad tecknade under 2013-2015 de så kallade SIKT-avtalen som syftade till att ersätta tidigare avtal inom områdena sammanhållen systemdrift, systemförvaltning av stadens centrala verksamhetssystem, telefoni, datakommunikation och terminaler. Till centrala verksamhetssystem räknar staden till exempel ekonomisystem, personalstrategiska system, diariesystem, skoladministrativa system samt systemstöd för socialtjänst och omsorgsverksamhet. Dessa avtal löper ut och i enlighet med tidigare beslut (Dnr KS 2019/1900) har ett projekt startats för att genomföra ny central upphandling i syfte att ersätta befintliga avtal med nya avtal för systemdrift och valbara utvecklings- och systemförvaltningstjänster för lokala och centrala system samt programvarulicenser, datakommunikation och telefoni.

SIKT2-projektets första fas

Under 2020 startades projekt SIKT2 och under året genomfördes behovs- och kravanalys samt förberedande aktiviteter inför de olika upphandlingar som projektet har i uppdrag att genomföra. Upphandlingsstrategier har tagits fram samt även övriga strategidokument som exempelvis risk- och kvalitetsstrategi. Projektgrupp har formerats och efter beslutade upphandlingsstrategier påbörjades arbetet med att ta fram upphandlingsunderlag.

Under 2021 fortsätter den inledande fasen med upphandlingsarbete och efter avslutade upphandlingar kommer nya avtal att tecknas. Projektets andra fas tar vid efter avtalstecknande och innefattar införande av nya avtal och tjänster, överföring till nya leverantörer samt avveckling av befintliga avtal och tjänster.

Kostnadsuppskattning

Projektets inledande fas, under perioden 2020 – 2021, finansieras i enlighet med tidigare beslut (Dnr KS 2019/1900). Projektets andra fas innefattar införande av nya avtal och tjänster. De nya leverantörerna genomför aktiviteter för både teknisk och funktionell etablering av den nya leveransen. Processer ska tas fram för alla delar i leveranserna, inkluderat samverkan med övriga befintliga leverantörer samt med stadens förvaltningsorganisation. Alla centrala system och plattformar ska överföras till den nya leveransen och för en lyckad sådan överföring krävs aktivt deltagande av stadens påverkade verksamheter och förvaltningsobjekt. Det kan innebära förberedande aktiviteter inför överföringen samt tester och kontroller efter genomförd överföring till nya leveransen. Befintliga avtal och tjänster ska avvecklas, både vad gäller teknik, funktioner och processer. Det kräver samarbete mellan befintliga och nya leverantörer.

Kostnader för samtliga aktiviteter som behöver genomföras under projektets andra fas uppskattas till 610,5 mkr.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen medges finansiering om 610,5 mnkr för 2022-2025 för SIKT 2projektets andra fas som innefattar införande av nya avtal och tjänster, överföring till ny leverantör samt avveckling av befintliga avtal och tjänster. Finansiering för den del av fas två som avser stadens nämnder, 555,1 mnkr, sker genom disposition av eget kapital. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag, 55,4 mnkr, sker genom Stockholms Stadshus AB.

Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm – Årsärende 2020, dnr KS 2019/296

Enligt Ramavtal för Sverigeförhandlingen – Storstad Stockholm anges att staten ansvarar för uppföljning av avtalets genomförande och årlig rapportering till regeringen. I ramavtalets paragraf 9.10 anges att: ”Staten ansvarar för uppföljning och årlig rapportering till regeringen avseende Projektets genomförande. Uppföljningen innefattar Ramavtalet, eventuella ändringar och tilläggsavtal såsom ökat bostadsbyggande och ekonomi i Projektet, finansiering och restidsnytta. Uppföljningen sker årsvis baserat på, bland annat, av Kommunerna och Landstinget insänd redovisning”.

Kommunerna ska enligt förslag från staten redovisa antal bostäder i pågående planeringsprocess, antagna detaljplaner, påbörjade

respektive färdigställda bostäder samt förändring från föregående år för de bostäder som avtalet omfattar. Kommunerna ska även redovisa pågående planeringsarbete och framdriften av de cykelobjekt som avtalet omfattar. Redovisningen sker årligen per den 1/3.

Stockholms stad ska enligt ramavtalet bygga 49 000 lägenheter till år 2035 inom angivet influensområde, se dnr KS 2019/296 Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm – Årsärende 2020.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm, dnr KS 2019/296, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Ansvar för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19

I samband med att pandemin bröt ut under våren 2020 upprättade staden en funktion för materialförsörjning för att samordnat säkerställa att stadens verksamheter fick tillgång till skyddsmaterial. Funktionen har även levererat material till privata utförare som har avtal med staden samt inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen koordinerat materialförsörjning till andra kommuner i regionen. Funktionen förser idag i första hand stadens egna verksamheter med skyddsmaterial. De privata utförare som erhållit material ur stadens lager har med några få undantag återgått till att köpa från sina avtalade leverantörer då tillgången till material på marknaden i stort sett är god. Aktuella bristvaror är fortsatt engångshandskar, visir och plastförkläden.

Stadens funktion för materialförsörjning, med operativ personal främst placerad hos serviceförvaltningen och kulturförvaltningen, är i dagsläget planerad att upprätthållas till och med den 30 april 2021. En ny bedömning om ytterligare förlängning görs senast den 28 februari 2021. Kostnaden för inköpt material har i stort kunnat återsökas inom ramen för regeringens beslut om statsbidrag enligt *förordning (2020:193) om statsbidrag till regioner och kommuner för att ekonomiskt stödja verksamheter inom hälso-och sjukvård respektive socialtjänst till följd av sjukdomen covid-19*.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att kommunstyrelsen ska inom befintlig budgetram ansvara för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19 till och med 2021-12-31.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Stadsdirektören ska genomföra erforderliga inköp av skyddsutrustning samt tillhörande lager och distributionstjänster i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Nytt intranät för Stockholms stad

Stockholms stad införskaffade ett intranät första gången 1997. Två gånger har tekniken bytts ut och innehållet gjorts om, 2005 och 2013. Nu har plattformen för befintligt intranät uppnått sin tekniska livslängd och måste därför bytas ut på nytt. Intranätet ingår i förvaltningsobjekt Stockholm Webb som ägs av stadsledningskontoret. Samtliga stadens förvaltningar nyttjar det stadsgemensamma intranätet i sin internkommunikation och förvaltning och drift finansieras via stadens gemensamma it-prislista.

Det nya intranätet etableras i samma tekniska plattform som nuvarande intranät, Episerver. Projektet designas dock för att med Episerver som bas även kunna utveckla intranätet till att nyttja ny plattformsoberoende teknik enligt principen ”content as a service”. På så sätt kan förvaltningsobjektet i sin helhet påbörja en nödvändig förflyttning för att på sikt möta upp framtida krav. Till grund för projektet ligger en behovsanalys som genomförs under förstudien 2020-2021 med hjälp av fokusgrupper och webbenkäter.

Nuvarande intranät kommer att ha en teknisk livslängd på nio år. Målsättningen för det nya intranätet är en motsvarande livslängd vilket åstadkommes med sömlös uppgradering av versioner, modularitet där plattformens olika delar kan förnyas eller bytas ut vid behov samt användning av teknik som gör det lättare att hantera innehåll separat och för flera plattformar.

Det nya intranätet utvecklas med användarvänlighet och verksamhetsnytta i fokus. Prioriterade delar är information som är relevanta i den egna yrkesrollen så som kunskapsöverföring mellan olika förvaltningar och bolag i syfte att stärka samverkan och

effektivitet, liksom kontakt- och organisationsuppgifter. Samt information om beslut som berör det egna arbetet, vad som gäller för den egna anställningen och dimensionen kring arbetsgivarvarumärket.

Många olika system och digitala verktyg är en del av medarbetarens vardag till exempel samarbetsytor, Lisa självservice, Edok och Agresso. Det nya intranätet ska vara en central nod för dessa verktyg. Projektet ska också skapa större tydlighet vad gäller vilket innehåll ska finnas var i de olika delarna av stadens interna digitala ekosystem.

Intranätet innehåller en stor mängd information/sidor som hanteras av många redaktionellt ansvariga vid stadens förvaltningar. Dessa kommer att involveras i ett omfattande förberedelsearbete där textmaterial behöver gås igenom och kvalitetssäkras. Ett arbete som berörda förvaltningar getts i uppdrag i budget för 2021.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen medges finansiering om 25,0 mnkr för projekt nytt intranät för åren 2021-2023. Finansiering sker genom de i tidigare bokslut reserverade medel för Smart stad.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Stadsdirektören ska göra erforderliga avrop för projekt nytt intranät för 2021-2023, från befintligt avtal för uppdragets genomförande.

Revidering av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807

Kommunens aktivitetsansvar gäller för ungdomar i åldern 16-19 år som är folkbokförda i kommunen, har fullgjort sin skolplikt men inte genomfört eller har fullfört gymnasieutbildning. Ansvaret innebär att kommunen ska hålla sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontakta dem och erbjuda dem lämpliga, individuellt anpassade åtgärder. Ansvaret förutsätter att insatser genomförs under hela året och omfattar allt från kartläggning och uppsökande verksamhet till genomförandet av åtgärder. I första hand ska kommunen erbjuda insatser för att motivera ungdomarna att påbörja eller återuppta studier. I andra hand kan insatserna syfta till annan sysselsättning, till exempel arbete.

I Stockholm ryms ansvaret för målgruppen inom flera nämnder. Utbildningsnämnden ansvarar för att förebygga och förhindra

studieavbrott, säkra övergång från grundskola till gymnasieskola, samt att erbjuda studier för de ungdomar som vill studera.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för de delar av aktivitetsansvaret som inte ligger inom utbildningsnämndens ansvarsområde, vilket främst innebär uppsökande arbete, kartläggning av behov samt erbjudande av stöd och motiverande insatser samt för samordning mellan berörda nämnder. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden samt erbjuda stöd utifrån socialtjänstlagen. Stadsdelsnämndernas arbete med fritidsverksamheter, fältverksamhet och andra förebyggande och stödjande insatser är också viktiga för målgruppen. Insatser kan även erbjudas av arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har i samverkan utarbetat förslag på revidering av handlingsplanen. Förändringar är framförallt gjorda utifrån ny lagstiftning. Bland annat har lagen ändrats så att elever inom introduktionsprogrammen från 1 juli 2018 inte längre omfattas av kommunens aktivitetsansvar. Därutöver har några mindre ändringar gjorts för att anpassa handlingsplanen till stadens nuvarande organisation och arbetssätt.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Revideringen av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Nämnder, bolag och stiftelser

Nämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond mnkr	Avvikelse utfall 2020 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Kommunstyrelsen	410	-1 457	-1 457	-18	-18	-1
Revisorskollegiet	20	-30	-28	0	2	0
Servicenämnden	359	-1	3	-3	0	-1
Valnämnden	3	-5	-4	0	1	0
Stadsdelsnämnderna	19 849	-21 893	-21 337	-184	372	-343
Arbetsmarknadsnämnden	953	-1 003	-928	0	75	-1
Exploateringsnämnden	288	1 344	1 387	0	43	-3 818
Fastighetsnämnden	163	245	245	0	0	-1 813
Idrottsnämnden	443	-731	-728	0	3	-51
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	932	-936	-941	0	-5	-25
Kulturnämnden: stadsarkivet	80	-74	-62	0	11	-1
Kyrkogårdsnämnden	118	-180	-168	0	11	-82
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	260	-126	-107	0	18	-1
Socialnämnden	995	-1 268	-1 234	-2	33	-7
Stadsbyggnadsnämnden	341	-154	-146	0	8	-3
Trafiknämnden	431	-523	-475	0	48	-1 028
Utbildningsnämnden	16 166	-19 859	-19 394	-242	223	-103
Åldrenämnden	134	-196	-184	0	12	-2
Överförmyndarnämnden	64	-71	-71	0	0	0
Summa nämnder	42 009	-46 917	-45 629	-449	839	-7 279

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Antalet anställda avser samtliga månadsavlönade per 2020-12-31

Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden

Ökning av resultatfond (-)

Avvikelse är efter resultatdispositioner

Stadsdelsnämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Avvikelse utfall 2020 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	1 389	-1 629	-1 580	-8	41	-18
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	975	-1 168	-1 155	-7	5	-21
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	1 651	-1 966	-1 914	-4	48	-22
Bromma stadsdelsnämnd	1 697	-1 582	-1 498	-35	50	-23
Kungsholmen stadsdelsnämnd	1 225	-1 211	-1 180	-9	22	-24
Norrmalm stadsdelsnämnd	934	-1 221	-1 178	-8	36	-28
Östermalm stadsdelsnämnd	1 060	-1 486	-1 429	-8	48	-27
Södermalm stadsdelsnämnd	1 821	-2 437	-2 346	-11	80	-40
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	2 641	-2 401	-2 352	-39	11	-34
Skarpnäck stadsdelsnämnd	843	-1 146	-1 139	-8	0	-15
Farsta stadsdelsnämnd	1 457	-1 696	-1 672	-9	15	-17
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	3 043	-2 704	-2 653	-37	14	-55
Skärholmen stadsdelsnämnd	1 113	-1 246	-1 241	-2	3	-20
Summa stadsdelsnämnder	19 849	-21 893	-21 337	-184	372	-343

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Mnkr	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Ävikelse utfall 2020 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-724	-729	0	-5
Individ- och familjeomsorg	-2 358	-2 319	-2	37
<i>varav socialpsykiatri</i>	-505	-534	-2	-31
<i>varav nyanlända</i>	5	99	94	0
Stadsmiljöverksamhet	-241	-258	0	-17
avskrivningar	-150	-143	0	7
intemrätor	-10	-7	0	3
Förskoleverksamhet	-4 904	-4 746	-136	22
Äldreomsorg	-7 617	-7 316	-26	274
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-4 162	-4 109	-19	34
Kultur - och föreningsverksamhet	-369	-336	-1	32
Arbetsmarknadsåtgärder	-192	-176	0	16
Ekonomiskt bistånd	-1 132	-1 195	0	-63
<i>varav handläggare</i>	-273	-336	0	-63
Övrig verksamhet	-34	-2,3	0	31
Summa verksamheter	-21 888	-21 237	-184	372

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhanden

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Stiftelser och kommunalförbund

	Rörelsens intäkter			Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans- omslutning, mnkr
	Medelantal anställda	Stadens bidrag, mnkr	Övriga rörelseintäkter, mnkr				
Stiftelsen Barnens Dag	88,2	0,0	66,9	-63,8	-2,4	0,7	74,2
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	228	175,0	365,4	-540,4	0,0	0,0	142,3
Stiftelsen Stockholm Water Foundation	0	0,0	2,2	-11,5	0,0	0,2	77,1
Stiftelsen Strindbergsmuseet	8	5,7	4,1	-9,8	-0,1	0,0	7,8
Summa stiftelser	324,2	180,7	438,6	-625,5	-2,5	0,9	301,4

Stiftelser där staden utser minst hälften av styrelseledamöterna

Kommunalförbund							
Storstockholms brandförsvär	746	401,5	284,3	-666,5	-7,5	11,8	937

Aktiebolag

	Antal anställda	Omsättning, mnr	Resultat efter finansnetto, mnr	Balans- omslutning, mnr	Eget kapital ¹ , mnr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Investering , mnr
Stockholms Stadshus AB (koncern)								
Stockholms Stadshus AB, moderbolag	8	41,0	460,0	24 898,0	23 966,6	2,6	96,3	0,0
AB Svenska Bostäder, koncern	353	3 147,0	75,0	29 131,0	13 462,6	0,7	46,2	1 862,0
AB Familjebostäder, koncern	345	2 177,0	403,0	18 250,0	10 189,9	2,6	55,5	1 679,0
AB Stockholmshem, koncern	394	2 772,0	511,0	25 639,0	10 468,7	2,5	40,8	1 875,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Koncern	104	1 112,0	375,0	6 537,0	1 555,9	12,7	23,8	204,0
Bostadsförmedling i Stockholm AB	113	126,0	8,0	110,0	38,4	7,7	32,5	0,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	265	2 840,0	346,0	18 970,0	729,1	4,6	3,8	1 981,0
Stockholm Vatten AB, koncern	684	2 553,0	-15,0	20 874,0	793,4	0,4	3,8	3 929,0
Stockholms Hamn AB, koncern	147	628,0	-122,0	7 331,0	1 036,8	neg	14,1	632,0
AB Stokab	104	820,0	261,0	1 824,0	651,2	14,1	35,7	144,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	82	566,0	118,0	1 601,0	145,9	8,5	7,2	247,0
Kulturhuset Stadsteater AB	484	117,0	-374,0	368,0	405,9	Neg	1,3	87,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	19	32,0	-154,0	3 612,0	506,9	neg	14,0	38,0
S:t Erik Försäkrings AB	6	129,0	-12,0	324,0	267,8	neg	45,7	0,0
S:t Erik Livförsäkring AB	3	76,0	-32,0	2 675,0	696,8	neg	22,3	31,0
Stockholm Business Region AB, koncern	67	133,0	4,0	215,0	30,2	1,8	14,0	0,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	6	297,0	134,0	2 766,0	206,9	5,3	7,5	40,0
Övriga bolag, Intressebolag SSAB				13,6	13,6			
Mässfastigheter i Stockholm AB, koncern	245	316,4	-201,2	787,9	179,1	neg	22,7	10,4
Stockholm Exergi AB								
Summa aktiebolag *	732	6 393,9	1 126,4	28 898,1	12 331,0	neg	42,7	1 734,0
	4 161	24 276,3	2 911,2	194 824,6	77 676,7			14 493,4

* Intresseföretagens resultatandel ingår i koncernens rörelseresultat.

¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 78,6 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansomslutning

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 78 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.